ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕТОВО

за периода 2021-2027 г.

май, 2021 г.

Съдържание

I. УВОД 6

1. СЪЩНОСТ, ЦЕЛИ И РОЛЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНИТЕ В ЦЯЛОСТНАТА СИСТЕМА ОТ ДОКУМЕНТИ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ 6

2. ЗАКОНОВИ НОРМИ, ПОДХОД И ПРИНЦИПИ, НА КОИТО СЕ ОСНОВАВА ДОКУМЕНТЪТ 7

3. ОТГОВОРНОСТИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИРО 9

4. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЕМАНЕТО НА ДОКУМЕНТА И ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ ЗА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКОТО РЕГИОНАЛНО И ПРОСТРАНСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ НА ОБЩИНСКО НИВО ... 10

II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕТОВО 11

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ВЕТОВО 11

1.1. Географско положение, граници и площ 11

1.2. Селищна мрежа 11

1.3. Релеф 12

1.4. Полезни изкопаеми 13

1.5. Агроклиматични ресурси 13

1.6. Потенциал за използване на ВЕИ 14

1.7. Води и водни ресурси 17

1.8. Почвени ресурси 18

1.9. Елементи на националната екологична мрежа - Защитени природни територии и защитени зони 18

2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА 20

2.1. Обща характеристика 20

2.2. Селско стопанство 21

2.3. Животновъдство 22

2.4. Предприятия и промишленост 23

2.5. Туризъм и места за настаняване 28

3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ 28

3.1. Демографска характеристика - население и прираст 28

3.2. Жилищно настаняване 32

3.3. Заетост и пазар на труда 33
3.4. Равнище на безработица 34
3.5. Образование и образователна инфраструктура 35
3.6. Здравно обслужване 37
3.7. Социални услуги 37
3.8. Спорт 39
4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА 40
4.1. Транспортна инфраструктура 40
4.2. Енергийна инфраструктура 44
4.3. Водоснабдяване и канализация 45
5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ 51
5.1. Атмосферен въздух 51
5.2. Води 52
5.3. Почви 52
5.4. Биологично разнообразие. Защитени територии 53
5.5. Управление на отпадъци 54
6. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО, КАКТО И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УКРЕПВАНЕТО МУ 62
7. АНАЛИЗ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО 67
8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР 72
9. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Ѝ ГРАНИЦИ, КОИТО ИМАТ ПОТЕНЦИАЛ ДА ВЛИЯЯТ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА В РАМКИТЕ НА ОБЩИНАТА 73
10. ПЛАН ЗА УСТОЙЧИВА ГРАДСКА МОБИЛНОСТ 75
11. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА 78
12. SWOT-АНАЛИЗ 79
13. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО, ИЗГОТВЕН ОТ "НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ" ЕАД 83
III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕТОВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. 92
1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ 94
2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 95
3. ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ 97

IV. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ..... 109

1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ДЕЙСТВИЯ, КОИТО СА ИЗПОЛЗВАНИ, ЗА ДА СЕ НАСЪРЧИ УЧАСТИЕТО НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ..... 109

2. ОПИСАНИЕ НА НАЧИНА НА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ПОДБОРА НА УЧАСТНИЦИТЕ В ПРОЦЕСА НА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПИРО, ВКЛЮЧИТЕЛНО СПИСЪК НА ОСНОВНИТЕ ГРУПИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ, КОИТО СА ВЗЕЛИ УЧАСТИЕ. 109

3. КРАТКА ОБОСНОВКА, ДОКАЗВАЩА, ЧЕ ПРЕДПРИЕТИТЕ МЕРКИ СА ОСИГУРИЛИ ВКЛЮЧВАНЕТО НА МАКСИМАЛЕН БРОЙ УЧАСТНИЦИ ОТ ВСИЧКИ ВЪЗМОЖНИ ГРУПИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ 110

4. РЕЗЮМЕ НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБСЪЖДАНИЯ И ПРИНОСА НА ПАРТНЬОРИТЕ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАНА 110

5. КОМУНИКАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ, ОТЧЕТНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ ОТНОСНО ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ ПО ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ 116

V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ..... 117

1. ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ С ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗЪМ..... 119

2. ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ С ПУБЛИЧНИ ФУНКЦИИ..... 121

VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ..... 123

1. ОПИСАНИЕ НА ПРИЛАГАНИЯ ИНТЕГРИРАН ПОДХОД И ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА..... 124

2. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА: 125

3. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА..... 126

VII. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ 139

VIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО 149

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ..... 151

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АИС	Автоматични измервателни станции
АМ	Автомагистрала
АСП	Агенция за социално подпомагане
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДГ	Детска градина
ДЦПЛУ	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗЗ	Защитени зони
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗРР	Закон за регионалното развитие
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините на Република България
НЦТР	Национален център за териториално развитие
ОУ	Основно училище
ОСЗ	Общинска служба "Земеделие"
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПС	Подстанция
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
РИМ	Регионален исторически музей
РЗАП	Регионално звено "Пожарна и аварийна безопасност"
СВОМР	Стратегия за Водено от общностите местно развитие
СУ	Средно училище

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1: Карта на територията на Община Ветово 12
Фигура 2: Население на Община Ветово за периода 2014-2019 г. 29
Фигура 3: Равнище на безработицата в Община Ветово за периода 2014-2018 г. (в %) 35
Фигура 4: Приоритетни зони за въздействие на територията на Община Ветово 118
Фигура 5: Зона за въздействие с потенциал за развитие на туризъм 120
Фигура 6: Зона за въздействие с публични функции 122

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Рибарници на територията на община Ветово 18
Таблица 2: Защитени зони от "Натура" 2000 на територията на община Ветово 19
Таблица 3: БВП и БДС по икономически сектори в Област Русе 20
Таблица 4: Горски фонд на община Ветово 22
Таблица 5: Вид и среден брой отглеждани животни по населени места 23
Таблица 6: Икономическите показатели на отчетените нефинансови предприятия за периода 2014-2018 г. по групи предприятия според заетите в тях лица 24
Таблица 7: Разходи за придобиване на ДМА и придобити ДМА (хил. лв.) 26
Таблица 8: Промишлени предприятия, функциониращи на територията на община Ветово и описание на дейността им 26
Таблица 9: Население към 31.12.2019 г. в Област Русе по общини, местоживеене и пол 29
Таблица 10: Население по пол в община Ветово 30
Таблица 11: Естествен и механичен прираст на населението 30
Таблица 12: Коефициент на възрастова зависимост към 31 декември (%) 31
Таблица 13: Население в под-, над- и в трудоспособна възраст в община Ветово 33
Таблица 14: Обекти на образователната инфраструктура в Община Ветово 36
Таблица 15: Списък на общинските пътища в община Ветово 41
Таблица 16: Предадени отпадъци на Община Ветово за периода 2016-2020 г. (в тонове) 58
Таблица 17: Списък на проекти, в които организацията участва като бенефициент 66
Таблица 18: Списък проекти, в които организацията участва като партньор 66
Таблица 19: Общински регистър на военните паметници в Община Ветово. 70
Таблица 20: Адресно регистрирани по постоянен и по настоящ адрес лица - Област Русе към 15.02.2021 г. 72
Таблица 21: SWOT-анализ на туризма в Община Ветово 134

I. УВОД

1. СЪЩНОСТ, ЦЕЛИ И РОЛЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНИТЕ В ЦЯЛОСТНАТА СИСТЕМА ОТ ДОКУМЕНТИ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ

Съгласно чл. 13, ал. 1 от ЗРР, ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината. Разработва се за срок от 7 години.

Съгласно чл. 13, ал. 2 от ЗРР, ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

ПИРО като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията. Като част от системата от стратегически документи, той интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на районите, общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

ПИРО се изработва за цялата територия на община Ветово, като в настоящата разработка се определят зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за кооперирane със съседни общини.

2. ЗАКОНОВИ НОРМИ, ПОДХОД И ПРИНЦИПИ, НА КОИТО СЕ ОСНОВАВА ДОКУМЕНТЪТ

Законови норми

Стратегическият документ е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България. Съобразен е със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината.

ПИРО е разработен и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. да допринасят в максимална степен към цел на политиката 5 "Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи".

Настоящият документ е разработен в съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община за периода 2021-2027 г. на МРРБ и е синхронизиран с Общия устройствен план на общината, като кореспондира и с редица други нормативни документи, сред които Закона за устройство на територията, Закона за туризма и други. Действащото законодателство задължително изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО със стратегически документи на европейско, национално и областно ниво, каквито са "Програма за развитие: България 2030", "Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.", "Актуализирана национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. ", Документ за размисъл "Към устойчива Европа до 2030 г." и др.

Подход

Приложените методологически подход и принципи в разработката са в пълен синхрон с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално-икономическото и пространствено развитие на общината, съобразявайки се със специфичните изисквания за прилагане на нормативните документи, които регламентират дейностите на местното самоуправление, териториалното устройство и опазването на околната среда. Проучени и приложени са съвременни практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Инструментите за реализация на плана са изградени на основата на прилаганите европейски подходи и на добри практики за управление на проекти в

българските общини. Основен подход при разработването на Плана е **прилагането на интегрирания подход на развитие** - подход на тясна координация на различните публични политики и на различните секторни дейности за въздействие на базата на местните специфики.

Принципи

Следвани са следните основни принципи:

ПИРО на община Ветово последователно надгражда първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация. Елементите му се отнасят до различните процеси в местното развитие – икономически, социални, екологични, управленски и др. Приложените анализи се основават на базата на официална статистическа информация от НСИ, както и други официални източници – Дирекция "Бюро по труда", оператори на комунални услуги и др. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост и резултатност. Съвместно със заинтересованите страни са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и потенциалите за нейното бъдещо развитие, направени са стратегически предложения и са положени основите за сътрудничество с оглед на реализацията на ПИРО.

3. ОТГОВОРНОСТИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИРО

Основна отговорност за осигуряване на информация и публичност на процеса на разработване, съгласуване, актуализиране и изпълнение на ПИРО, имат кметът и Общинският съвет.

Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО и осъществява координацията и контрола по процеса на неговото разработване и съгласуване. С негова Заповед №954/30.12.2020 г. е сформирана работна група, която отговаря за подготовката, изготвянето и одобряването на ПИРО. В нея са представени максималният брой засегнати страни, а за останалите е осигуряван непрекъснат публичен достъп за информация и възможност за излагане на становища на всички етапи от разработването и реализацията на документа. Работната група определя етапите, практическите действия и приема програма - график за изработването на ПИРО.

Кметът на общината определя начина за изработване на ПИРО - със собствен капацитет и/или с привличане на външни експерти или консултантски фирми, чрез провеждането на обществена поръчка, в съответствие с изискванията на ЗОП и съпътстващата го нормативна уредба.

ПИРО се обсъжда и съгласува със заинтересованите органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

По заповед на кмета на общината се провежда обществено обсъждане на проекта за ПИРО в тази фаза и на ЕО по реда на чл. 20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изискана.

По преценка на работната група, постъпилите предложения и препоръки се отразяват в проекта на ПИРО и по предложение на кмета, Общинският съвет го приема и одобрява. Цялата документация на ПИРО е публична, включително протоколите от обсъжданията и срещите на работните групи.

Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане

се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

4. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЕМАНЕТО НА ДОКУМЕНТА И ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ ЗА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКОТО РЕГИОНАЛНО И ПРОСТРАНСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ НА ОБЩИНСКО НИВО

ПИРО е документ, който следва да се превърне в основен инструмент за управление и координация на съвместните усилия на местната власт и на заинтересованите страни за развитието на общината в следващите 7 години, като предлага конкретни мерки, действия и проекти. Резултатът е изградена програма за развитие на общината чрез използван интегриран подход за планиране, който специално да отразява взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори. ПИРО на Община Ветово ще очертае положителните и негативните насоки в развитието; ще формулира проблемите, ограничаващи развитието; ще отчете новите моменти в провежданата политика за регионално развитие; ще определи рамките на комплексното, интегрирано развитие на общината за следващия 7-годишен период; ще конкретизира възможностите за изпълнение на приоритетите и целите на ПИРО с конкретни мерки; ще оцени опита на органите на местно самоуправление и на другите партньори в реализацията на мерките, заложени в действащите планове и програми и др. и ще обоснове необходимостта от зони за целенасочено въздействие, които да бъдат определени на комплексен и на функционален признак.

II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕТОВО

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ВЕТОВО

1.1. Географско положение, граници и площ

Община Ветово се намира в североизточната част на Северен централен район за планиране, заемайки западната част от Лудогорието и западните склонове на Разградските височини. Територията обхваща част от Дунавската хълмиста равнина и попада в област Русе, която включва още общините Русе, Сливо поле, Иваново, Две могили, Борово, Ценово и Бяла.

Границите ѝ са както следва:

- На изток: община Кубрат и община Разград;
- На запад: община Иваново;
- На север: община Русе;
- На юг: община Цар Калоян.

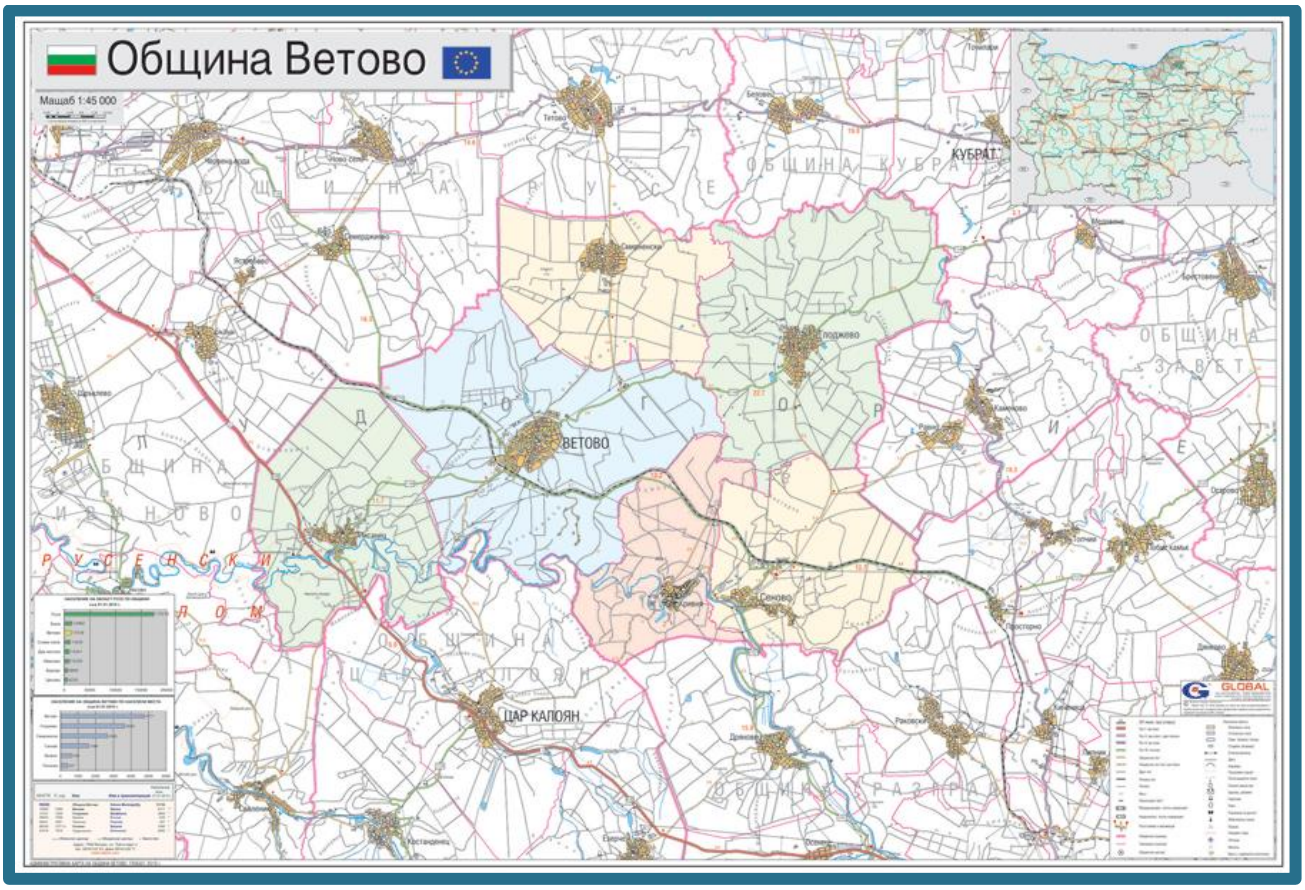
Общинският център е град Ветово, който се намира на 37 км от областния център – Русе, на 35 км от Разград и на 353 км от столицата на България - София.

Площта ѝ е 352,5 кв. км и заема трето място от осемте общини, обхващайки 13% от територията на областта.

1.2. Селищна мрежа

Община Ветово обединява шест населени места, от които 3 града – Ветово (който е общински център), Глоджево и Сеново и три села - Кривня, Писанец и Смирненски.

Фигура 1: Карта на територията на Община Ветово

1.3. Релеф

Релефът на общината е сравнително еднообразен – хълмист с общ наклон на югоизток – северозапад, накъдето с насочени водните течения и съществуващите дерета.

Релефът благоприятства развитието на интензивно селско стопанство. Територията основно е хълмиста и е заета **предимно от земеделски обработваеми площи**. Има и трайни насаждения (най-вече лозя), както и горски масиви с акация, дъб, бук, бреза, липа и по-малко иглолистни видове. Средната надморска височина варира от 200 до 250 м. Най-ниската част е в каньона, образуван от река Бели Лом, югозападно от с. Писанец – 83 м надморска височина, а най-високата се намира източно от гр. Сеново – 310 м. надморска височина.

Релефът е подходящ за развитието на всички видове строителство, в т.ч. на инженерни мрежи и системи на техническата инфраструктура. По съществени нарушения на

естествения релеф и ландшафта са изкопите за добив на каолин и инертни материали – на юг и югозапад от гр. Ветово и в североизточната част на неговото землище, както и в северната част на землището на гр. Сеново и в северната част на землището на с. Кривня.

През територията на общината протича река Бели лом, която южно от с. Писанец образува дълбок, живописен каньон с отвесни брегове, на места достигащи разлика във височините до 100 м.

Релефните особености са от съществено значение за оформяне на ветровия режим на територията. В отделните части на общината преобладават различни ветрове на северозапад - североизточни и югозападни, на югоизток - югозападни и югоизточни.

1.4. Полезни изкопаеми

Територията на общината принадлежи към Мизийската платформа и е сравнително бедна на полезни изкопаеми. Преобладават нерудните, като с най-голямо стратегическо и икономическо значение са **находищата на каолин и кварцов пясък и това прави територията база за развитие на преработвателна промишленост** – керамична и порцеланово-фаянсова. Тези суровини се добиват сред карстовите форми при град Ветово, с. Писанец и гр. Сеново. За разработването им, с Решения на Министерския съвет, са предоставени концесионни площи в землищата на Ветово, Сеново с. Кривня и с. Смирненски. На територията на общината се откриват и речни наноси върху льос, льосови отложения или льосовидни глини и апски варовици, които имат предимно негативно проявление.

1.5. Агроклиматични ресурси

Според климатичното райониране, Община Ветово попада в областта на умереноконтиненталния климат, който се формира под влияние на океанските въздушни маси на умерените ширини, нахлуващи от северозапад, и на континенталните въздушни маси от североизток. За района е характерна студена зима, сухо, топло лято и краткотрайни преходни сезони. В сравнение с други ниски чати на страната, зимата тук е най-студена, пролетта настъпва рано и е сравнително хладна, лятото е горещо, а есента е по-топла от пролетта. Средната годишна амплитуда е около 26 градуса по Целзий. Релефните особености са от съществено значение за оформяне на ветровия режим - в отделните части на територията преобладават различни ветрове: на северозапад - североизточни и югозападни, на югоизток - югозападни и югоизточни. Мъглите са често явление заради малката надморска височина, особеностите на релефа и близостта на река Дунав.

Като по-големи рискове, които могат да се откроят в климатичните условия на територията, могат да се определят честите градушки през лятото, както и продължителните засушавания, които са предпоставка за ерозия на почвата и студените бури през зимата, свързани с виелици и навявания, които създават транспортно-комуникационни и битови проблеми.

1.6. Потенциал за използване на ВЕИ

Традиционните източници на енергия имат ограничен лимит на ресурс и разпространение, както и доказано вредно въздействие върху природната среда. Възобновяемите енергоизточници са практически неизчерпаеми, без вредно въздействие върху околната среда и имат значим принос за устойчивото развитие на страната. Опасността от глобално затопляне в последните години постави като основна цел намаляването на емисиите на парниковите газове и използването на възобновяеми енергоизточници.

Община Ветово има разработена и приета **Програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива за периода 2020-2022 г.**

Приоритетите на Общината в тази насока са насочени към целите, определени от политиката за устойчиво развитие, а именно постигане на конкурентноспособна местна икономика, подобряване стандарта на живот на населението и намаляване на емисиите на парникови газове. Те кореспондират и с препоръките в изготвяните доклади от проведените енергийни обследвания на сградите - общинска собственост. Чрез обновяването им, освен подобряването на термичната изолация на сградата, могат да се включат и мерки за заместване на съществуващото отопление с такова, базирано на ВЕИ.

Някои от основните моменти, засегнати в Програмата, са свързани с разглеждане и анализ на следните потенциални възможности за ВЕИ:

- **Прогнози за развитието на вятърната енергетика в община Ветово -** достъпният енергиен потенциал на вятърната енергия се определя след отчитането на следните основни фактори: силно затрудненото построяване и експлоатация на ветрови съоръжения в урбанизираните територии, резервати, военни бази и др. специфични територии; неравномерното разпределение на енергийния ресурс на вятъра през отделните сезони на годината; физикогеографските особености на територията на страната; техническите изисквания за инсталиране на ветрогенераторни мощности. Възможността за усвояване на достъпния потенциал на вятърната енергия зависи от икономическите оценки на инвестициите и експлоатационните разходи по поддръжка на технологиите за трансформирането ѝ. **Изграждането на ветро парк за**

собствено ползване не би била целесъобразна инвестиция, но при евентуален инвеститорски интерес, Община Ветово би могла да съдейства в издаването на нужните разрешителни за изграждане на съоръжението. Бъдещото развитие на вятърната енергетика в общината в подходящи планински зони и такива при по-ниски скорости на вятъра ще зависи и от прилагането на нови технически решения.

- **Водна енергия -** водостопанската система на община Ветово е представена от дейностите по водоснабдяване и канализация, както и дейността по използване и стопанисване на водохранилищата. Водният ресурс се базира най-вече на водите на реките Бели Лом и Топчийска. В южната част на общината, частично по границата с община Цар Калоян протича част от долното течение на река Бели Лом. През територията на общината протичат подпочвени реки, което дава възможност за направата на дълбоко-сондажни кладенци. Продължителните летни засушавания в района водят до изчерпване на подпочвените водни запаси. Речният отток се формира предимно от изпарението и валежите и има изразен максимум в края на есента и края на зимата.

- **Инсталации за производство на топлинна енергия -** към момента в община Ветово масово дървата за огрев се използват за директно самостоятелно изгаряне и комбинирано с въглища в печки, с нисък КПД (30-40%). Броят на употребяваните в домакинствата съвременни котли е все още незначителен поради ограничени финансови възможности. **Използването на съвременни котли може да повиши до два пъти полезното количество топлина, получавано от дървата за огрев**, което е равностойно на двукратно увеличаване на потенциала, без да се увеличава потреблението. Заедно с тенденцията за увеличаване употребата на дърва за огрев за отопление в бита, интерес представляват и по-мащабни проекти с по-мощни и съвременни инсталации за изгаряне. Много изгодно би било и заместването на течни горива, използвани за отопление в обществени сгради и помещения в сферата на услугите. Освен намаляване емисиите на вредни вещества в атмосферата, използването на биомасата, като по-евтино гориво, във всички споменати обекти, ще доведе до икономия на средства, които могат да бъдат използвани за изплащане на направените инвестиции в необходимите съоръжения и за подобряване на топлинния комфорт в тези сгради.

- **Когенерационни инсталации –** биомасата би могла да се използва за комбинирано производство на топлина и електрическа енергия. Всяка една от посочените по-горе технологии за производство на електрическа енергия позволява производство и на топлинна енергия. Като основен недостатък при инсталациите за производство на електрическа енергия, а съответно и при когенерационните инсталации, се явяват големите инвестиционни разходи, които при някои технологии, например термична газификация, могат да достигнат до 8 Евро/W. Община Ветово е запозната с **възможностите за експлоатация на собствена инсталация за биомаса или доставка на фирмите в отрасъла материал, добит от санирането на общинските гори**, както и използването на всички възможности на биомасата и при подходяща програма или инвестиционно решение ще използва ресурса и възможностите в това направление.

През последните години в община Ветово са осъществени редица енергоефективни мероприятия, които освен, че водят до съществени икономии на средства за енергийно обезпечаване на структурите, но спомагат и за подновяване както на материално-техническата база и енергийното оборудване, така и на сградния фонд. Примери за това са:

- ✓ По Социално-инвестиционния фонд – основен ремонт на ОДЗ "Здравец" – гр. Глоджево (ремонт на покрив, подмяна на дограма и саниране);
- ✓ Основен ремонт на ОДЗ "Щастливо детство" – гр. Ветово (ремонт на покрив, подмяна на дограма и саниране);
- ✓ Основен ремонт на СУ "Христо Ботев" – гр. Глоджево (подмяна на дограма и саниране);
- ✓ Основен ремонт на сграда на Общинска администрация – гр. Ветово (ремонт на покрив, подмяна на дограма и саниране);
- ✓ Изграждане на пристройка към сграда на Общинска администрация;
- ✓ Основен ремонт на СУ "Васил Левски" с ПП – Ветово (ремонт на покрив, подмяна на дограма и саниране, подмяна на котел и парна инсталация).

През периода на действие на Програмата (2020-2022 г.), Община Ветово ще заложи на следните приоритети, свързани с Енергийната ефективност и ВЕИ:

Приоритет №1: Намаляване на консумацията на енергия в общинския сектор, чрез въвеждането на енергоспестителни мерки и използване на ВЕИ;

Приоритет №2: Намаляване на консумацията на енергия от изкопаеми горива в частния сектор, чрез използване на ВЕИ;

Приоритет №3: Повишаване на използването на ВЕИ от местния бизнес;

Приоритет №4: Въвеждане на система за управление на енергията на територията на общината, включително ВЕИ.

Мерките, заложени в Програмата ще се съчетават с мерките, заложени в Националната програма: стимулиране изграждането на енергийни обекти за производство на енергия от ВЕИ върху покривните конструкции на сгради общинска собственост и/или такива със смесен режим на собственост; изграждане на системи за улично осветление в населените места с използване на енергия от възобновяеми източници, като алтернатива на съществуващото улично осветление; търсене на резерви за улично осветление от ВЕИ на съществуващи паркове и градини на територията на община Ветово; стимулиране на частни инвеститори за производство на енергия, чрез използване на биомаса от селското стопанство по сектори – земеделие и животновъдство.

1.7. Води и водни ресурси

През територията на община Ветово протичат реките Бели Лом и Топчийска, които имат ограничено предимно локално значение, както и подпочвени реки, което дава възможност за направата на дълбоко-сондажните кладенци - "Кайнака" в град Ветово и в местността "Курторман" между гр. Гложджево и гр. Ветово.

Част от долното течение на река Бели Лом (дясна съставяща на река Русенски Лом, десен приток на Дунав) протича в южната част на общината, частично по границата с община Цар Калоян. По цялото си протежение, от град Сеново до границата с община Иваново, югозападно от село Писанец, реката тече в дълбока, силно меандрираща каньоновидна долина, със стръмни, на повечето места отвесни скални склонове. Дълбочината на долината ѝ спрямо околния терен на места достига до 100 – 120 м.

На север от град Глоджево, по границата с община Кубрат, от изток на запад преминава и част от суходолието на Топчийска река (десен приток на Дунав), като нейната долина е също дълбоко врязана в Лудогорското плато.

Рибарниците на територията на община Ветово са 15 бр., с обща площ от 421 дка, а язовирите са 2 броя с обща площ 12 дка.

Таблица 1: Рибарници на територията на община Ветово

РИБАРНИЦИ		
Брой	**Собственост**	**Площ (дка)**
4	частна	158
4	държавна	112
2	общинска	25
5	Частни обществени организации	126
ЯЗОВИРИ		
Брой	**Собственост**	**Площ (дка)**
2	държавна	6
1	общинска	6

Източник: Община Ветово

1.8. Почвени ресурси

Почвите на територията на общината са от клас черноземни, клас сиви горски, клас наносни (алувиални, алувиално-ливадни). Благоприятните водни, въздушни и топлинни свойства правят черноземните и алувиално-ливадните почви едни от най-предпочитаните за земеделие. Те са подходящи за почти всички земеделски култури.

1.9. Елементи на националната екологична мрежа - Защитени природни територии и защитени зони

На територията на община Ветово се намират следните защитени обекти:

- **Природен парк "Русенски Лом**" - Обявен е за защитена територия през 1970 г. и обхваща поречията на река Русенски Лом – последен десен приток на река Дунав и притоците и между селата Сваленик, Писанец, Кошов и Иваново. Богатото биологично разнообразие и ландшафт, както и уникалното културно-историческо наследство превръщат парка в притегателен център за развитие на вътрешен и международен туризъм. Скалите на каньона са покрити със съобщества от келяв габър, драка, смрадлика, люляк (около 60 вида дървета и храсти). В реките има 22 вида риби, 10 вида земноводни и 19 вида влечуги. Сред тях са обикновеният тритон, дъждовникът, змиегущерът, геконът, шипобедрената костенурка, различни видове змии - смок мишкар, отровна пепелянка, медянка и др. Най-голямо е разнообразието на птиците – 193 гнездящи вида, 127 от които са включени в Червената книга на

България или са застрашени в европейски мащаб. Това са черен щъркел, ръждив ангъч, египетски лешояд (най-северното находище на вида в Европа); сред грабливите птици най-често срещани са белоопашатият мишелов и осоядът, срещат се скален, малък и креслив орел, както и ловният сокол. Със значителна численост са бозайниците в парка. От регистрираните в България 68 вида, в парка се срещат 62 вида като от тях най-често: сърни, диви свине, елени, чакали, лисици и вълци. За откритите пространства на парка са характерни добруджанският хомяк и пъстрият пор, включени в Червената книга на България. Пещерите, скалните дупки и горските участъци се обитават от 26 вида прилепи. Открити са находища на редки и ендемични растителни видове: диекианов лопен, сибирска телчарка, сосънка и много други. В парка се намира единственото находище на новия вид за нашата флора - сибирска телчарка.

- **Природен резерват "Бели Лом"** - разположен е по поречието на река Бели Лом, югоизточно от гр. Ветово, в местността "Голямата курия". Основната му функция е да се запазят характерни за Лудогорието горски екосистеми, с присъщият им растителен и животински генетичен фонд и редки видове.

- **Рибарниците при гр. Ветово** - природна забележителност. Разположени са по поречието на река Бели Лом, землището на гр. Ветово. Предназначени са за запазване местообитанията на птицата червен ангъч.

Справка, направена в Информационната система за защитени зони от екологична мрежа "Натура 2000", показва наличието на следните:

Таблица 2: Защитени зони от "Натура" 2000 на територията на община Ветово

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG0000605	Божкова дупка	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002025	Ломовете	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000608	Ломовете	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002062	Лудогорие	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000168	Лудогорие	Защитена зона по директивата за местообитанията

За да бъде опазено биологичното разнообразие в дългосрочен план, фактор оказва устойчивото управление на водите и горите в общината. Налице са известни рискове да запазването му – бъдещите промени в климата, в т.ч. повишаването на температурите, което води нарастване на рисковете от пожари, както и намаляващите количества валежи, което води до засушаване и от там съхнене на горите. Тези предпоставки биха оказали значително влияние и промени в биологичното разнообразие.

2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

2.1. Обща характеристика

За седемгодишния период от 2014 до 2020 г. се наблюдават значителни промени в общоевропейски и световен мащаб, свързани с преодоляването на ефектите от продължителната финансова криза и необходимостта от по-нататъшно успешно провеждане на политиката на сближаване при запазване на националната и регионална идентичност и културно разнообразие в процеса на развитие на общините. Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Русе нараства, но с чувствително по-нисък темп, и областта все повече изостава от средните стойности за страната. Нивата на бедност в областта са подобни на средните за страната. Икономическата активност се повишава бавно, но стабилно през последните години, придружена с ръст на заетостта и намаляване на безработицата. Инвестиционната активност в областта се приближава до средната за страната. Населението продължава да намалява едновременно заради ниския естествен прираст и заради изселването от областта. Русе е сред областите с най-висока степен на урбанизация.

Таблица 3: БВП и БДС по икономически сектори в Област Русе

Година	БДС по икономически сектори			БДС, Млн. лв.	БВП, Млн. лв.
	Аграрен	Индустрия	Услуги		
2016 г.	140	740	1 161	2 041	2 371
2017 г.	154	786	1 215	2 154	2 495
2018 г.	133	809	1 303	2 245	2 590
2019 г.	141	836	1 416	2 392	2 772

Източник: НСИ

2.2. Селско стопанство

Природният комплекс от разнообразен ландшафт, съставен от равнини и хълмове, сравнително добри водни потенциали и плодородни почви, създава **благоприятни условия за развитие и на земеделието и на животновъдството. Земеделието представлява стратегически отрасъл** и заема по-голямата част от територията, като над 90% е обработваема площ, а останалата обхваща мери и пасища - предпоставка за развитие на животновъдство. Основната част от земеделските земи попадат в категорията "ниви" - около 84%, при 82% средно за страната. Обработваемата земеделска земя е 184 960 дка, трайните насаждения са 4 100 дка, а лозята заемат 2 948 дка. Над половината от населението е заето в сферата на селското стопанство.

Обработваемата площ за отглеждане на едногодишни полски култури за стопанската 2019/2020 г.

- Пшеница - 66 160 дка.
- Ечемик - 5 000 дка.
- Рапица - 11 580 дка.
- Слънчоглед - 38 740 дка.
- Царевица - 48 670 дка.

Справка от Общинската служба по земеделието сочи, че за стопанската 2019/2020 г. са регистрирани 291 земеделски стопанства, както следва по населени места:

- Гр. Ветово - 43 бр.
- Гр. Глоджево - 79 бр.
- Гр. Сеново - 37 бр.
- С. Смирненски - 67 бр.
- С. Кривня - 36 бр.
- С. Писанец - 29 бр.

Специфичните почвено-климатични условия са подходящи за отглеждане главно на зърнено-житни и маслодайни култури, заемащи преобладаващ дял от обработваемите земеделски земи. През последните години в общината се наблюдава трайна тенденция за намаляване на относителния дял на необработваните ниви, а разпределението на земеделските култури на територията на общината е в зависимост от релефа, почвеното разнообразие, микроклиматичните особености и др.

Напояваните площи в общината са малко, което основно се дължи на раздробяването на поливните площи след възстановяване собствеността върху земеделските земи,

навлизането на голям брой производители в земеделието, разпродадената и унищожена още в началото на 90-те години техника за напояване извън територията на общината.

Горският фонд на Община Ветово е 79 598 дка.

Таблица 4: Горски фонд на община Ветово

Гори	Дка
Гори и храсти в земеделски земи	1 995
Залесена територия	780
Широколистни гори	10 861
Иглолистни гори	0
Нискостъблени гори	0
Друг вид дървопроизводителни гори	65 962

Източник: ОСЗ "Земеделие"

Като цяло структурата на поземлените ресурси и екологичната обстановка е балансирана и адекватна за развитието на общината и на нейните основни функционални подсистеми.

Земеползването притежава потенциал за оптимизиране, най-вече поради липсата на ефективен пазар, което се явява бариера за ефективното ползване на земята. Необходимо е да се предприемат действия за равномерно развитие на общината чрез рационална организация на различните видове територии, като едновременно с това се създадат условия за оптимално оползотворяване на наличните ресурси. Би било добре да се предприемат мерки за ограничаване на отнемането на ценни земеделски земи и горски фонд за нуждите на урбанизацията и на икономическото развитие, а там където се налага – да се извърши възстановяване и рекултивация до възвръщането на първоначалното им предназначение.

2.3. Животновъдство

През последните години делът на животновъдството и на отглежданите животни намалява и една от причините е преминаването на животновъдството в общината почти изцяло в дребния, основно семеен частен сектор, където няма условия за стопански ефективна концентрация и за въвеждане на съвременни технологии при отглеждане на голям брой животни, независимо от наличието на естествени ливади, мери и пасища.

Важна роля за стабилизиране на подотрасъла има арендуването, развитието на животновъдство, базирано на местни породи, фуражи и пасища, както и развитието на

фуражното растениевъдство. На територията на общината работят 3 броя земеделски кооперации.

Таблица 5: Вид и среден брой отглеждани животни по населени места

Вид	Ветово	Глоджево	Сеново	Кривня	Писанец	Смирненски	Общо
Крави (говеда, телета)	210	40	10	100	100	40	**500**
Свине	0	0	0	0	1 500	0	**1 500**
Овце	690	200	389	600	450	100	**2 429**
Кози	0	50	40	20	100	20	**230**
Зайци	0	0	100	50	100	0	**250**
Птици	72 050	1 000	300	200	60	15000	**88 610**
Пчелни семейства	2 600	400	700	300	400	500	**4 900**

Източник: ОСЗ "Земеделие"

Както в по-голямата част от страната, така и на територията на община Ветово животновъдството е с ограничен обхват на развитие – доминират птиците (88 610 бр.), следвани от овце (2 429 бр.), свине (1 500 бр.), говеда (500 бр.) и кози (230 бр.) Пчеларството също е традиционен подотрасъл на животновъдството с потенциал за развитие на територията на община Ветово.

Въпреки наличните потенциални възможности – пасища, мери и ливади, животновъдството е не достатъчно развито, особено овцевъдството и отглеждането на кози, за чиято продукция в ЕС няма квоти.

2.4. Предприятия и промишленост

Това, което изисква развитието на територията в икономическата област и е пряко свързано с нейния просперитет, е подкрепата за структуроопределящия отрасъл - земеделско производство и помощ за развитие на неземеделските производства, с особен акцент върху микро-, малки и средните предприятия.

В следващата таблица са представени икономическите показатели на отчетените нефинансови предприятия за периода 2014-2018 г. по групи предприятия според заетите в тях лица в община Ветово. Наблюдава се ръст в броя на предприятията през годините, както и в произведената продукция (хил. лв.), с изключение на 2018 г., където има лек спад в стойностите.

Таблица 6: Икономическите показатели на отчетените нефинансови предприятия за периода 2014-2018 г. по групи предприятия според заетите в тях лица

Година	Групи предприятия според заетите в тях лица	Предприятия	Произведена продукция[1]	Заети лица[2]	Наети лица[3]
		Брой	Хил. лв.	Брой	
2014 г.	**Общо**	**295**	**190 155**	**2 088**	**1 858**
	Микро до 9 заети	268	20 627	554	347
	Малки от 10 до 49	25	23 983	474	459
	Средни от 50 до 249	..[4]	..	..	..
	Големи над 250	..	..	..	..
2015 г.	**Общо**	**303**	**204 665**	**2 154**	**1 927**
	Микро до 9 заети	279	23 416	560	..
	Малки от 10 до 49	20	..	383	368
	Средни от 50 до 249	..	13 497	..	234
	Големи над 250	..	..	..	..
2016 г.	**Общо**	**313**	**200 022**	**2 107**	**1 839**
	Микро до 9 заети	288	..	..	..
	Малки от 10 до 49	..	26 122	457	441
	Средни от 50 до 249	..	..	..	..
	Големи над 250	..	..	..	..
2017 г.	**Общо**	**316**	**204 443**	**2 110**	**1 848**
	Микро до 9 заети	291	22 721	590	352
	Малки от 10 до 49	23	25 618	450	434
	Средни от 50 до 249	..	..	..	..
	Големи над 250	..	..	..	..

[1] Показателят е изчислен по методология на Структурна бизнес статистика.
[2] Данните са изчислени в еквивалент на пълна заетост.
[3] Данните са изчислени в еквивалент на пълна заетост.
[4] ".." Конфиденциални данни

2018 г.	**Общо**	**300**	**195 104**	**2 026**	**1 780**
	Микро до 9 заети	276	26 205	569	345
	Малки от 10 до 49	22	24 817	425	411
	Средни от 50 до 249	..	..	..	..
	Големи над 250	..	..	..	..

Източник: НСИ

Данните за периода 2014-2018 г. показват почти непрестанен ръст на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА), които извършват предприятията на територията на община Ветово, като изключение от тази обща тенденция прави единствено 2017 г., когато разходите за ДМА са сравнително по-ниски спрямо предходната година.

Съгласно получена информация от НСИ, през 2014 г. разходите за придобиване на дълготрайни материални активи в община Ветово чрез строителство и закупуване са били в размер на 16 554 хил. лв., през 2015 г. разходите възлизат на 24 827 хил. лв., през 2016 г. сумата е 26 692 хил. лв., през 2017 г. разходите за ДМА са 25 918 хил. лв., а през 2018 г. те са на стойност 30 957 хил. лв. Дълготрайните материални активи участват в стопанския кръгооборот през продължителен период от време, обикновено надхвърлящ една година. Трябва да се има предвид обаче, че в същото време състоянието на пазара се променя и често тези активи престават да отговарят на потребностите на съответното предприятие или институция. Наблюдава се положителна тенденция на увеличаване на разходите за ДМА в общината, което е показател за повишаваща се активност на местните предприятия и подобряване на материалната база, което донякъде компенсира липсата на ПЧИ.

Другият индикатор, за който е налична информация от НСИ, е произведената продукция от нефинансовите предприятия. В периода до 2018 г., за която са последните актуални налични данни, стойностите на показателя се движат в сравнително близки граници, както следва: 2014 г. - 190 155 хил. лв., 2015 г. – 204 665 хил. лв., 2016 г. – 200 022 хил. лв., 2017 г. – 204 443 хил. лв. и 2018 г. – 195 104 хил. лв. Тук се отчита положителна тенденция спрямо базовите стойности на показателя от 174 363 хил. лв. през 2012 г., но не е достигната целта от 278 980 хил. лв., заложена за края на разглеждания период.

Данните за периода 2014-2018 г. показват почти непрестанен ръст на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА), които извършват предприятията на

територията на Община Ветово, като изключение от тази обща тенденция прави единствено 2017 г., когато разходите за ДМА са сравнително по-ниски спрямо предходната година.

Таблица 7: Разходи за придобиване на ДМА и придобити ДМА (хил. лв.)

Година	Разходи за придобиване на ДМА през текущата година чрез строителство и закупуване		Придобити ДМА през текущата година чрез строителство и закупуване
	общо	в т.ч. за употребявани ДМА	
2014 г.	16 554	875	14 237
2015 г.	24 827	294	27 186
2016 г.	26 692	323	26 773
2017 г.	25 918	1 161	18 226
2018 г.	30 957	214	32 664

Източник: НСИ

По данни на общинската администрация, на територията на общината дейност развиват следните промишлени предприятия:

Таблица 8: Промишлени предприятия, функциониращи на територията на община Ветово и описание на дейността им

Предприятие	Дейност
"Каолин" ЕАД	Добив и преработка на каолини, кварцови пясъци, глини, фелдшпат, доломит, варовици, шамот и др., гр. Ветово
"Мегахим" АД	производство на лаково-бояджийски материали, гр. Ветово
ЕТ "Стиропласт – Катерина Грозева"	Производство на стиропор, гр. Ветово
"СТИЛЕСИ" ЕООД	Производство на алуминиева дограма и уплътнители на PVC, гр. Глоджево
"МАНДАЖИЕВ" ЕООД	Шивашки предприятие, гр. Глоджево
"АРДА - РУСЕ" ООД	Шивашки предприятие, гр. Глоджево
"Б ЕНД М КОМПАНИ ЕООД"	Производство на алуминиева дограма и уплътнители на PVC, гр. Глоджево
"Евротекстил" АЗБ ООД	Шивашки предприятие, с. Смирненски

ЕТ "Фун" – Ахмед Хамзов	Шивашки предприятие, с. Смирненски
"Бати мод" ЕООД	Шивашки предприятие, с. Смирненски
ЕТ "Джевнер"	Шивашки предприятие, с. Смирненски
"Ерпласт - Торлак" ЕООД	Производство на алуминиева дограма и уплътнители на PVC, гр. Глоджево
"ДИЕМ Мрамор и гранит" ЕООД	Обработка и монтаж на изделия от мрамор, гранит и варовик.

Източник: Общинска администрация

Добивна промишленост

Добивът на полезни изкопаеми е структуроопределящ отрасъл на община Ветово. Предмет на добив са неметални полезни изкопаеми – основно каолинова суровина и кварцов пясък в каолиновата суровина, строителни материали – варовик и инертни материали.

Експлоатираните открити рудници са разположени в землищата на Ветово, Сеново и Кривня, а за добив на строителни материали се ползва землището на с. Смирненски.

Фирмата, основно ангажирана в добивната промишленост – добив на каолинова суровина и преработка, е представена от "Каолин" ЕАД – гр. Сеново и подразделенията ѝ – Обогатителни фабрики "Сеново" и "Ветово". Друга фирма, получила концесия за добив на скален материал - варовици от находище "Камен дол" е "Стоун Локъл груп" ЕООД – с. Смирненски. В същото село функционира и "Дием мрамор гранит" ЕООД за производство и търговия със скални материали.

Преработваща промишленост

На територията на община Ветово, извън населените места съществуват терени за машиностроителната и металообработващата промишленост (край град Ветово) и терени за производство на строителни материали, конструкции и изделия (край гр. Глоджево). Налични са и терени по начин на трайно ползване "За друг вид производствен, складов обект".

Търговия и услуги

Сред фирмите в тази област са: в гр. Ветово - "Лактен" ЕООД – супермаркет, "Алтай" ЕООД – супермаркет; в гр. Глоджево – супермаркет "Пацони", "Келосман-91" ООД; в с. Смирненски - "Демир Груп" ЕООД – супермаркет, "М. А. Мурадов" ЕООД; гр. Сеново - "Семпе" 2 ООД Разград, зърнобаза за съхраняване и търговия със зърнени и маслодайни култури, "Телснаб"

ООД – търговия със строителни материали и производство на оградни мрежи, "Нур трейд 2017" ЕООД – супермаркет.

Строителна фирма има в гр. Глоджево - "Доан 13" ЕООД, а банков клон на ЦКБ има в гр. Глоджево.

2.5. Туризъм и места за настаняване

Предизвикателствата пред развитието на туризма в общината се изразяват най-вече в недобре развитата туристическа инфраструктура – леглова база и възможности за отсядане, довеждаща инфраструктура, спортни съоръжения, атракциони и др. На територията има недостиг на информационни центрове и липсва добра база данни за туристическото предлагане. С цел популяризиране на дестинациите на територията на общината, е препоръчително да се работи над информационна кампания и продължаваща реклама за популяризиране на община Ветово като туристическа дестинация. Налице са предпоставки за развитие на междуобщинско партньорство и сътрудничество в развитието на тази сфера. Общината има потенциал да се възползва от възможностите на европейските програми и програмите за трансгранично сътрудничество. Необходими са целенасочени усилия за промотирането на туристическия сектор в т.ч. познавателния, културния, екстремния и екотуризма и не на последно място, развитие на фестивалния туризъм. Съчетаването на различни видове туризъм и съчетаването им с всички съседни общини, ще създаде устойчив продукт, който да обслужва не само жителите на община Ветово, но и ще намери ниша в националната туристическа стратегия и политика.

3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

3.1. Демографска характеристика - население и прираст

Население

Населението на Област Русе към 31 декември 2019 г. е 215 477 души, което представлява 3,10% от общия брой на населението в България и нарежда областта на 10-то място в страната по този показател. От 2014 до 2019 г., населението в Община Ветово е намаляло с 685 души, което представлява 5,8%.

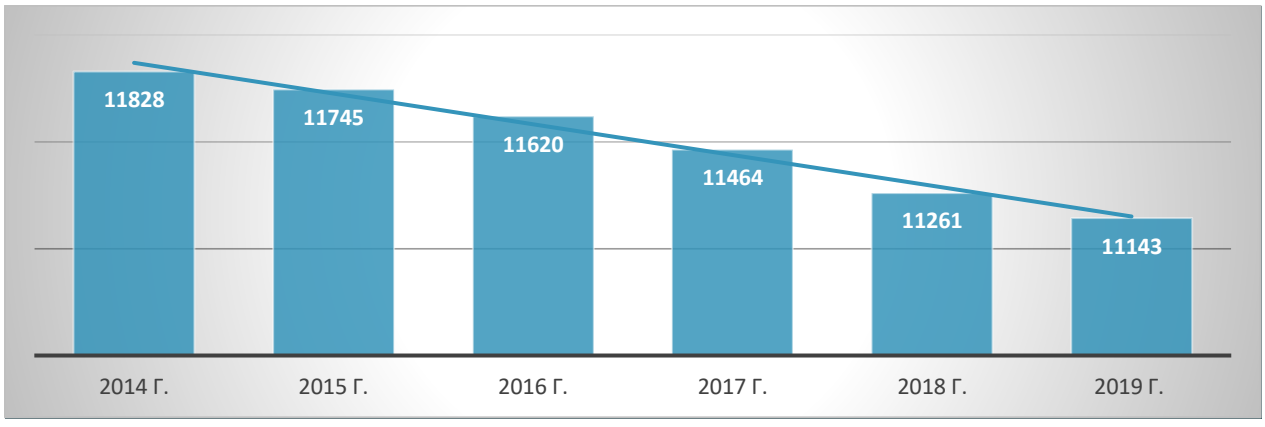
Таблица 9: Население към 31.12.2019 г. в Област Русе по общини, местоживеене и пол

Области	Общо			В градовете			В селата		
Общини	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Област Русе	215 477	105 026	110 451	168 519	81 932	86 587	46 958	23 094	23 864
Община Борово	5 024	2 433	2 591	1 733	867	866	3 291	1 566	1 725
Община Бяла	11 750	5 746	6 004	7 329	3 546	3 783	4 421	2 200	2 221
Община Ветово	**11 143**	**5 581**	**5 562**	**8 396**	**4 243**	**4 153**	**2 747**	**1 338**	**1 409**
Община Две могили	7 765	3 851	3 914	3 647	1 805	1 842	4 118	2 046	2 072
Община Иваново	7 873	3 882	3 991	-	-	-	7 873	3 882	3 991
Община Русе	157 577	76 469	81 108	144 600	70 084	74 516	12 977	6 385	6 592
Община Сливо поле	9 557	4 669	4 888	2 814	1 387	1 427	6 743	3 282	3 461
Община Ценово	4 788	2 395	2 393	-	-	-	4 788	2 395	2 393

Източник: НСИ

Тенденцията към намаляване на населението е валидна за всички общини на територията на Област Русе, което се дължи на отрицателния естествен прираст на населението и миграционните процеси с цел устройване на работа и постигане на по-добри икономически перспективи. В сравнение с другите Общини в Област Русе (Борово, Бяла, Две могили, Иваново, Русе, Сливо поле и Ценово), Ветово се нарежда на трето място по брой на населението, запазвайки тази позиция за разглеждания период.

Фигура 2: Население на Община Ветово за периода 2014-2019 г.

Източник: НСИ

Относителните дялове на мъжете и жените са почти еднакви.

Таблица 10: Население по пол в община Ветово

Година	Общо	Мъже	Жени
2012	12 210	6 037	6 173
2015	11 745	5 846	5 899
2018	11 261	5 630	5 631

Източник: НСИ

Около 75% от населението на община Ветово се съсредоточава в градовете (8 396 души), а около 25% живеят в селата (2 747 души).

Отделните селища в община Ветово попадат в следните групи:

- Много малки градове (с население до 10 хил. д.) – градовете Ветово, Сеново и Глоджево;
- Средни села (до 2 000 обитатели) – село Смирненски;
- Малки села (от 200 до 1 000) – селата Кривня и Писанец.

Естествен прираст на населението

Естественият прираст на населението представлява разликата между броя на регистрираните живородени деца и броя на умрелите лица през годината. През годините, той остава с отрицателна стойност, което е и основната причина за намаляващия брой население.

Таблица 11: Естествен и механичен прираст на населението

Индикатор	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Естествен прираст на населението* (бр.)	-112	-128	-88	-75	-104	-105
Механичен прираст на населението (бр.)**	-69	45	-37	-81	-99	-13

Източник: НСИ

**Естественият прираст на населението представлява разликата между броя на регистрираните живородени деца и броя на умрелите лица през годината.*

***Механичният прираст на населението в териториален аспект представлява разликата между броя на заселените и броя на изселените лица във и от всяко населено място през календарната година.*

През целия период на анализ се наблюдава отрицателна тенденция по отношение на естественния прираст на населението в общината. В същата посока се движат и данните по отношение на механичния прираст като единствено през 2015 г. се отчита положителна стойност на индикатора.

На територията на община Ветово има 6 населени места: един град - общинският център гр. Ветово, два други града - гр. Глоджево и гр. Сеново и три села - Кривня, Писанец и Смирненски. Значително по-голямата част: 75% от жителите на общината живеят в градовете (8 396), а останалите 25% са разпределени в селата (2 747).

За всички населени места в общината се наблюдава тенденция за намаляване на населението, като това се случва с по-бърз темп в по-малките населени места и е особено изразено за селата Писанец и Кривня. Причината се основава на липсата на възможности за заетост, близостта на областния център, както и емиграционните настроения на населението. Не се наблюдават сезонни колебания в числеността на населението, тъй като районът не е курортен.

Отчита се неравномерно разпределение на населението по възрастови групи, като към 31.12.2019 г., населението на общината на възраст под 15 години е 14,61% от общото население, а тези над 65 годишна възраст - 26,68%. За сравнение, относителният им дял през 2014 г. е бил приблизителен - съответно 14,9% и 25,46%.

В следващата таблица е посочен Коефициентът на възрастовата зависимост (КВЗ). КВЗ показва броя на лицата от населението в "зависимите" възрасти (населението под 15 и на 65 и повече години) на 100 лица от населението в "независимите" възрасти (от 15 до 64 години) в края на съответната година. От 2014 до 2019 г. той нараства с 4,8%, което означава влошаване на възрастовата структура на населението, водещо след себе си до негативни последици по отношение на пазара на труда и икономическия растеж в общината.

Таблица 12: Коефициент на възрастова зависимост към 31 декември (%)

Индикатор	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Коефициент на възрастова зависимост към 31 декември (%)	54,0	54,7	55,1	56,3	57,8	58,8

Източник: НСИ

Гъстота на населението

В Северен централен район, Област Русе е с най-голяма гъстота на населението на квадратен километър. Гъстотата на населението е 34 души на кв. км и е под средната за областта и за страната.

Териториалното разположение на населението зависи преди всичко от естественото движение на населението, от вътрешната и външната миграция, промените в административно-териториалното деление на страната (сливане на населени места, преминаване на населени места от една община към друга). Наблюдава се по-висока концентрация на населението в по-големите селища в общината (гр. Ветово, гр. Глоджево, с. Смирненски и гр. Сеново).

Община Ветово исторически се е формирала като център на мултиетнически култури. Това налага разработването на дългосрочна политика за приобщаването на малцинствата към икономическите и социални процеси, протичащи в общината.

3.2. Жилищно настаняване

По справка на общинска администрация, издадените разрешителни за строеж за периода 2014-2019/20 г., са както следва:

- 2014 г. – 30 бр.
- 2015 г. – 53 бр.
- 2016 г. – 51 бр.
- 2017 г. – 37 бр.
- 2018 г. – 47 бр.
- 2019 г. – 39 бр.
- 2020 г. – 86 бр.

В населените места на общината няма съхранени градоустройствени структури със статут на групови недвижими културни ценности. За устройствената структура като цяло е характерна не голяма площ и ниска плътност на застрояване, като е отличителна улично-кварталната структура, която е по-раздвижена в населените места с по-разчупен релеф (например Писанец и Кривня). Сградите не надхвърлят два етажа, а пространствени и функционални фокуси се явяват площадите, с акцентите на обектите на публичната администрация и обслужващите обекти, почти навсякъде придружени с озеленени пространства.

3.3. Заетост и пазар на труда

Тенденциите на пазара на труда в областта са добри и през 2019 г. икономическата активност нараства, но все още не може да настигне средната за страната заради флуктуациите през предходните няколко години. Заетостта също нараства рязко, достигайки 69,6% (при 70,1% в страната), а безработицата се свива допълнително до 3,0% (при 4,2% в страната).

През годините се отчита понижение на дела на хората в трудоспособна и под трудоспособна възраст и в съответствие с тенденциите на национално и европейско ниво на застаряване на населението, в общината се развиват процеси на увеличаване на дисбаланса във възрастовата структура на населението поради нарастването на относителния дял на жителите над трудоспособна възраст. За сравнение, делът на населението над трудоспособна възраст през 2014 г. е бил 25%, а през 2019 г. той е 27%, за сметка на общия дял на жителите в трудоспособна възраст и под трудоспособна възраст.

Таблица 13: Население в под-, над- и в трудоспособна възраст в община Ветово

Население (бр.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Под трудоспособна възраст	1 762	1 704	1 687	1 642	1 623	1 628
В трудоспособна възраст	7 055	6 986	6 899	6 792	6 636	6 542
Над трудоспособна възраст	3 011	3 055	3 034	3 030	3 002	2 973

Източник: НСИ

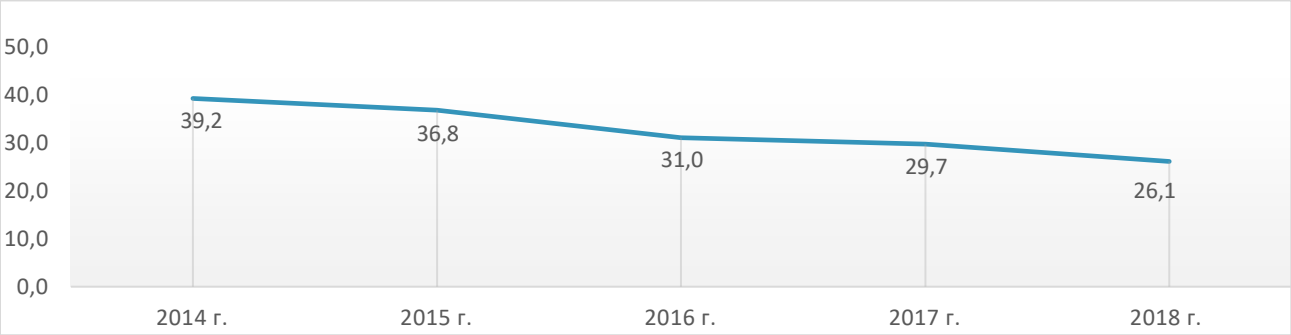
Процентно съотношение на население в и под трудоспособна възраст спрямо население над трудоспособна възраст:

3.4. Равнище на безработица

Въпреки че за периода 2014-2020 г. икономиката на страната относително успешно преодолява негативните ефекти от икономическата криза, се наблюдава отслабнал приток на инвестиционните потоци и увеличаване на безработицата, особено сред младите хора и лицата в трудоспособна възраст без или с ниска квалификация. Равнището на безработицата в Община Ветово към 31 декември 2018 г. се равнява на 26,1%, което превишава над четири пъти равнището за страната, което е 6,1% и остава най-високо от общините в Област Русе. В Община Ветово основните предизвикателства са свързани със съществени структурни проблеми като застаряването на работната сила, приспособяването на образованието и професионалното обучение към изискванията на пазара на труда, изоставането в сферата на науката и иновациите, слабо развитата инфраструктура. Тази тревожна тенденция налага спешни и устойчиви мерки на местно ниво за подобряване качеството на живот и повишаване на дългосрочната заетост. Все пак, се наблюдава значителен спад на безработицата в самата община, в сравнение с 2014 г., когато тя е била 39,2%:

Фигура 3: Равнище на безработицата в Община Ветово за периода 2014-2018 г. (в %)

Източник: НСИ

На базата на разглежданите до тук данни и направените анализи се налагат следните по важни изводи за състоянието и тенденциите на развитие на общината: населението продължава да намалява (резултат на ниска раждаемост, висока смъртност, емиграционни процеси); продължава процесът на застаряване на населението, характерен за България, както и за по-голямата част от страните в Европа; безработицата надвишава значително средните за областта и за страната; наблюдава се дисбаланс между търсенето и предлагането на работна сила.

3.5. Образование и образователна инфраструктура

На територията на община Ветово функционират общо три детски градини и четири училища (две средни и две основни), както следва:

- ДГ "Щастливо детство" - гр. Ветово с филиал;
- ДГ "Здравец" - гр. Глоджево;
- ДГ "Звънче" – с. Смирненски с филиали в гр. Сеново и с. Кривня;
- СУ "Васил Левски" с ПП – гр. Ветово;
- СУ "Христо Ботев" – гр. Глоджево;
- ОУ "Св. св. Кирил и Методий" – гр. Сеново;
- ОУ "П. Р. Славейков" – с. Смирненски.

Създадени са необходимите предпоставки за изпълнение и прилагане на нормативна база на образователната система. През последните години е запазена структурата на образованието и е съхранен броят на учебните и детски заведения, независимо от влиянието на някои трудности. Няма закрити учебни и детски заведения.

Финансирането на общинските учебни заведения и детски градини се извършва чрез общинския бюджет. Определената държавна издръжка на брой дете/ученик като цяло се отразява позитивно на издръжката на образователните институции, но пак е неудовлетворителна поради недостатъчната пълняемост на паралелките и групите, породена от демографската криза и миграцията на семействата в търсене на препитание. Това налага Община Ветово да дофинансира дейностите за да се постигнат желаните резултати както за обновяване на материално-техническата база, така и за създаване на условия за по-качествен учебен процес.

Подготовката на децата за училище се извършва в подготвителни групи към училищата и подготвителни групи към детските градини. На територията на община Ветово през учебната 2020/2021 го функционират общо 6 подготвителни групи, като 2 от тях са към училищата в гр. Глоджево и гр. Сеново.

От години има традиция всички деца, намиращи се на територията на съответните населени места да бъдат обхващани своевременно в системата на образованието. Община Ветово и образователните институции осигуряват необходимите предпоставки за пълен обхват по списъците, които се изготвят от общинска администрация.

Учебните заведения и детските градини ползват имоти, които са публична общинска собственост. В зависимост от наличната материална база на учебно-възпитателното заведение, обучението е организирано в едносменен режим и/или целодневна форма на обучение.

Таблица 14: Обекти на образователната инфраструктура в Община Ветово

Вид институция	Брой	Брой										Дял на отпад налите
		Сгради	Деца/ ученици	Групи/Паралелки				Учители				
				Общо	Профилирани	Професионални	ПИГ	Общ брой	Правоспособни	Неправоспособни	С допълн. квалиф.	
Детски градини: 1.ДГ "Щастливо детство" - гр.	3	3 (1)	128	6				13	13		9	

Ветово с филиал в гр. Ветово												
2. ДГ "Здравец" - гр. Гложево		1	105	5				9	9		8	
3. ДГ "Звънче" – с. Смирненски с филиал в гр. Сеново и филиал в с. Кривня		3 (1) (1)	77	5				9	8	1	1	
Средни училища: СУ "Васил Левски" с ПП – гр. Ветово	2	4	349	21		6	8	44	44		27	8%
СУ "Христо Ботев" – гр. Гложево		1	314	16	6		9	37	37		12	-
Основни училища: ОУ "Св.св. Кирил и Методий" – гр. Сеново	2	3	72	8			3	15	11	4	4	-
ОУ "П. Р. Славейков" – с. Смирненски		1	85	7			5	15	15		9	-

Източник: Община Ветово

3.6. Здравно обслужване

Пандемията през 2020 г. изведе на преден план сферата на здравеопазването. Показатели като брой на болничните легла и достъп до лекари се превърнаха в най-важните за качеството на живот по места.

Регистрираните лечебни заведения на територията на община Ветово са:

- "АПИМП-ИП Д-р Андрей Бояджиев" ЕООД, град Ветово;
- ЕТ "Д-р Айдън Джиниев - АПИМП", град Гложево;
- ЕТ "Д-р Олга Сакакушева - АПИМП-ИП", град Сеново;

Здравните медиатори в общината са 2 броя - в град Ветово и град Сеново.

3.7. Социални услуги

Налице са следните социални услуги в общината:

1. Личен асистент по Закон за лична помощ - 71 лични асистенти, един личен асистент се грижи за едно лице;
2. Социален асистент по делегирана дейност "Асистентска подкрепа" - 12 социални асистенти, един социален асистент обгрижва трима лица - 36 потребители;
3. Топъл обяд - Осигуряване на топъл обяд - супа, основно ястие, хляб и поне веднъж седмично десерт - в момента имаме 200 потребители от 01.03.2021 г. ще са 1000 потребители;
4. Патронажна грижа в община Ветово финансиран от ОПРЧР - 64 потребители;
5. Домашен социален патронаж гр. Ветово и гр. Сеново - общо 95 лица;
6. Център за обществена подкрепа.

Проекти (в процес на изпълнение и приключили):

- Проект "Топъл обяд в условия на пандемия от COVID-19 в община Ветово", финансирана по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ "3.1 – Топъл обяд в условия на пандемията от COVID-19"
- Проект "Целево подпомагане с топъл обяд в община Ветово"

От 04.05.2020 г. Община Ветово стартира изпълнението на проект "Целево подпомагане с топъл обяд в община Ветово" с договор № ФС01-0478/24.04.2020 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програма "Целево подпомагане с топъл обяд до дома в условията на извънредната ситуация 2020". По проекта ще бъдат подпомагани лицата с ниски доходи под линията на бедност и в затруднена социална ситуация, като се използва наличната база данни в общинската администрация. Приготвената храна ще се доставя ежедневно до дома на потребителя, в работни дни. Проектът е финансиран от Агенция за социално подпомагане. Стойност на проекта: 16 269 лв.

- **"Патронажна грижа в Община Ветово"**

Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.101 "Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания" компонент 3.

Целите на проекта са:

1. Предоставяне на услуги по домовете за справяне с пандемията COVID-19:

- доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства (закупени със средства на потребителите);
- заплащане на битови сметки, заявяване и получаване на неотложни административни услуги (със средства на потребителите);

2. Да се намали до минимум прекия контакт с външни лица, на най-уязвимите към болестта групи , както и на хора поставени под карантина във връзка с COVID-19.

Целева група на проекта

- хора над 65 години с ограничения или невъзможност от самообслужване;
- хора с увреждания;
- възрастни в риск –лица в зависимост от грижа, поради увреждане, неподвижност или невъзможност за водене на независим и самостоятелен живот;
- поставени под карантина във връзка с COVID – 19;
- самотен/ни родител/и с дете/ца до 12 г., които са в невъзможност да оставят децата си сами.

Стойност на проекта: 89 925,00 лв.
Средства от ЕСФ: 76 436,25 лв.
Национално съфинансиране: 13 488,75 лв.

- **Националната програма "Предоставяне на грижи в домашна среда" -** От 24.02.2020 г. Община Ветово започва приемане на заявления-декларации за включване като потребител в Националната програма "Предоставяне на грижи в домашна среда". Желаещите могат да получат Заявление-декларация, както и помощ и указания. **В програмата са включени лица, отговарящи на следните условия:** хора с от 80 до 89.99 на сто степен на трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане с определена чужда помощ и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване, които не са освидетелствани по съответния ред от органите на медицинската експертиза в Р. България.

3.8. Спорт

Спортните клубове и сдружения на територията на общината са:

- Сдружение Спортен клуб по борба "Дан Колов" – Ветово;
- Сдружение СКБ "Каолин 2000" – Глоджево;
- СКБ "Лудогорска слава" – Глоджево;
- СК по тенис – Глоджево;
- СК "Миньор" – Сеново;
- СК по футбол – Смирненски.

Съгласно Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, минимално необходимите терени за спорт и развлечение

за гр. Ветово, гр. Сеново и гр. Глоджево е 10-12 кв.м/обитател. Такива не са осигурени само в Глоджево, където са почти два пъти по-малко от минимално необходимите. В селата в община Ветово изцяло липсват такива площи, при условие че са необходими минимум 15-20 кв.м/обитател.

4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

4.1. Транспортна инфраструктура

Пътната инфраструктура на територията на община Ветово играе главна роля. Община Ветово се обслужва от:

- I клас път:

- 1-2 /Е 70/ Русе – Варна,

- II клас: Няма.

- III клас пътища:

- III – 2001 – Писанец – Ветово – Глоджево – Кубрат;
- III – 2003 – Осенец – Дряновец – Сеново – Глоджево;
- III – 2302 – Семерджиево – Ветово – Сеново – Разград;

- Общинска IV-класна пътна мрежа:

Състоянието на III и IV-класната пътна мрежа е лошо, тъй като настилките са изронени, отводнителните канавки и водостоци почти не функционират, а носещата способност на някои участъци от пътищата е недостатъчна.

През 2019 г. е извършен основен ремонт на пътя Ветово – Сеново, включващ цялостно асфалтиране, нови отводнителни канавки, хоризонтална и вертикална маркировка. В населените места не всички улици са асфалтирани и тротоарите са изградени частично, като улиците са в лошо състояние, което най-вече се дължи на селскостопанската техника, минаваща по тях.

На територията на общината е развит автомобилният и жп транспорт.

Таблица 15: Списък на общинските пътища в община Ветово

Община	Път No	Връзка с РПМ	Връзка с РПМ 2	Наименование	Километраж От км	Километраж До км	Дължина (км)	Клас
Ветово	**RAZ1063**	II-49	III-2003	/ II - 49, Топчии - Кубрат / Каменово - Равно - Граница общ.(Кубрат - Ветово) - / III - 2003 /	5.400	7.400	2.000	1
Ветово	**RAZ1160**	I-2	III-2001	/ I - 2 / Цар Калоян - Граница общ. (Цар Калоян - Ветово) - / III - 2001 /	8.200	10.500	2.300	1
Ветово	**RSE1051**	I-2		/ I - 2, Русе - Писанец / - Бъзън - Граница общ.(Ветово - Русе) - Ново село - Долно Абланово - / RSE1130 /	0.000	4.100	4.100	1
Ветово	**RSE1135**	III-2001		/ III - 2001, Ветово - Глоджево / - Смирненски - Граница общ.(Ветово - Русе) - Тетово / RSE3147 /	0.000	7.700	7.700	1
Ветово	**TGV1100**	III-202	I-2	/ III - 202, Горско Абланово - Опака / Крепча - Гърчиново - Граница общ.(Опака - Иваново) - Сваленик - Граница общ.(Иваново - Ветово) - / I - 2 /	21.000	23.600	2.600	1
Ветово	**RSE2050**	I-2	III-2001	/ I - 2, п.к. Бъзън - Цар Калоян / - Писанец / III - 2001 /	0.000	2.800	2.800	2
Ветово	**RSE2052**	III-2003		/ III - 2003 / Сеново - Кривня - Граница общ.(Ветово - Цар Калоян) - Цар Калоян / RAZ1160 /	0.000	4.100	4.100	2
Ветово	**RSE 2067**	III-2001		/III-2001,Ветово - Глоджево/ - Ветово - /III-	0.000	3.300	3.300	2

				2302, Семерджиево – Ветово/				
Ветово	**RSE3053**			/ RSE2052 Сеново - Цар Калоян / Кривня - жп гара Кривня	0.000	3.700	3.700	3
Ветово	**RSE3054**	III-2001		/ III - 2001 / Ветово - депо ТБО	0.000	1.900	1.900	3
Ветово	**RSE3055**	III-2001		/ III - 2001 / Ветово - м. Овагьол	0.000	1.300	1.300	3
Ветово	**RSE3056**	III-2001		/ III - 2001 / Ветово - м. Лагера - Смирненски / RSE1135 /	0.000	7.000	7.000	3
Ветово	**RSE3057**			/ RSE1135, Тетово - Смирненски / Смирненски - гробищен парк	0.000	0.600	0.600	3
Ветово	**RSE3058**			/ RSE1135, Тетово - Смирненски / Смирненски - помпена станция	0.000	2.300	2.300	3
Ветово	**RSE3060**			/ RSE2050, Русе - Ветово / Писанец - гробищен парк	0.000	0.600	0.600	3
Ветово	**RSE3061**			/ RSE1051, Бъзън - Семерджиево / Бъзън - гробищен парк	0.000	0.400	0.400	3
Ветово	**RSE3062**			/ RSE1051, Бъзън - Семерджиево / Бъзън - депо ТБО	0.000	1.060	1.060	3
Ветово	**RSE3063**	III-2003		/ III - 2003, Дряновец - Глоджево / Сеново - депо ТБО	0.000	1.380	1.380	3
Ветово	**RSE3064**	III-2003		/ III - 2003, Дряновец - Глоджево / Сеново - гробищен парк	0.000	1.435	1.435	3
Ветово	**RSE3065**			/ RSE3064, Сеново - гробищен парк / - помпена станция	0.000	2.500	2.500	3
Ветово	**RSE3066**			/ RSE3053, Кривня - жп гара Кривня / Кривня - гробищен парк	0.000	0.500	0.500	3

Ветово	**RSE3068**			/ RSE3053, Кривня - жп гара Кривня / Кривня - м. Хижата	0.000	4.120	4.120	3
Ветово	**RSE3069**	III-2001		/ III - 2001, Ветово - Глоджево / - депо ТБО	0.000	0.350	0.350	3
Ветово	**RSE3070**	III-2001		/ III - 2001, Ветово - Глоджево / Глоджево - гробищен парк	0.000	1.200	1.200	3

Фирмите-превозвачи на територията на общината са следните:

- "УОНДА" ЕООД;
- "БЕЙ ТУРС" ООД;
- ЕТ "ЕНГИН МЕХМЕДОВ – ЮКСЕЛ МЕХМЕД - ТУРАН";
- "ГЕОКОМЕРС" ООД;
- "ВЕТОВО ГРУПТРАНС" ООД;
- ЕТ "КЕМИ – КЯМИЛ ЧОБАНОВ".

Със служебни коли разполагат:

- Община Ветово – 8 бр.,
- Медицински център – 1 бр.,
- Спешна помощ – 2 бр.,
- РПУ – Ветово – 6 бр.,
- РЗПАБ – 3 бр.,
- Училища – 2 бр.,
- Детска градина – 1 бр.

Железопътна мрежа

През землищата на с. Писанец, Ветово, с. Кривня и гр. Сеново преминава ЖП линия Русе – Варна. (През общината преминава ЖП линията Русе – Варна, както и първокласен път I-Е70, по същото направление. Надлъжно през общината преминава третокласен път от РПМ III-2302 – от община Русе, който дублира ЖП линията, като свързва общинския център Ветово с гр. Сеново в посока Разград.)

4.2. Енергийна инфраструктура

Електроснабдяване

Информация относно състоянието и развитието на електроразпределителната мрежа, собственост на Електроразпределение Север АД:

	Ел. провод и СН км	ТИ Електро-разпределение Север АД бр.	Трансформатори, Елекро-разпределение Север АД kVA	ТИ, трети лица Бр.	Разре-шени ФЕЦ/ до 30 kW Бр.	Реализи-рани ФЕЦ/ до 30 kW Бр.
Ветово	16,220	17	5 680	16	4	4
Глоджево	23,090	11	3 410	5	0	0
Кривня	10,370	4	760	5	0	0
Писанец	15,700	6	1 093	7	0	0
Сеново	12,880	11	2 460	10	1	2
Смирненски	28,860	10	3 400	5	0	0

Управлението на съоръженията и електропроводите се извършва от Център за управление на мрежата – Русе.

Съоръженията и електроразпределителната мрежа се поддържат и експлоатират съгласно нормативните изисквания и правила. Относно сервитутите на съоръженията се спазват изискванията на Наредба №16/2004 год. за сервитутите на енергийните обекти. Развитието на електроразпределителната мрежа се извършва от Електроразпределение Север АД, съгласно ЗЕ, Наредба №6 за НППКЕЕПРЕМ от 24.02.2014 г., като се спазват всички нормативни и законови изисквания.

Населените места от общината са електрифицирани. Има домакинства, които използват енергия от възобновяеми източници, но Община Ветово не разполага с данни за техния брой.

Системата за улично осветление в гр. Ветово е изградена през 70-те години на миналия век и първоначално е изградена върху стоманобетоновите стълбове за мрежа Ниско напрежение. С времето, светлотехническите показатели на осветителните тела се влошават, като в момента най-старите осветителни тела достигат едва 50-60% от еталонната си осветеност и яркост, а равномерността на осветлението е силно нарушена. В настоящия момент осветителите са различни, тъй като през годините на експлоатация са подменени

частично. През годините някои от живачните лампи биват заменени с натриеви с високо налягане.

- ФтЕЦ Каена Парк с мощност 56 KW е пусната в експлоатация с разрешение за въвеждане в експлоатация от 10.06.2011 г. Централата се намира в гр. Ветово.
- "АВС" ЕООД, "Политрафик", "Провет 1" ЕООД, "Провет 2" ЕООД град Ветово, изграждане и експлоатация на централи за добив на енергия от възобновяеми източници.
- ЕТ "Солар Енерджи – Илияз Абазов" – с. Смирненски – Разработване, проектиране, изграждане и експлоатация на съоръжения и централи, използващи силата на вятъра и други възобновяеми енергийни източници; производство и разпространение на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници.
- ЕТ "Агрогло – Юксел Ахмедов", гр. Глоджево, Фотоволтаична система в УПИ V-675, кв. 116 по плана на град Глоджево.
- Монтаж на покривна фотоволтаична ел. система за собствено потребление с мощност до 5 kW, гр. Сеново, УПИ II-558, кв. 63 – Борис Стоянов Борисов.
- Монтаж на фотоволтаична инсталация за производство на ел. енергия с мощност 30 kW, гр. Сеново, УПИ XV-377, кв. 56, "Синерджи П" ЕООД.
- Монтаж и присъединяване на фотоволтаична ел. инсталация за производство на ел. енергия с мощност 30 kW, гр. Сеново, УПИ III-506, кв. 57, "Хеджхог Импакт" ЕООД.

Газоснабдяване

Газоснабдяване – налична е мрежа от Разград до "Каолин" ЕАД – Сеново, Ветово.

Възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност

Общината има приета Програма за енергийна ефективност 2020–2024 г.

4.3. Водоснабдяване и канализация

В населените места на територията на общината няма изградена канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадни води. В населените места отпадните води се заустват без пречистване. За опазване и подобряване на количествените и качествени показатели на питейните водоизточници е необходимо възстановяване санитарно-охранителните зони и спазването на определения режим в границите на отделните им пояси. Богатството на водни ресурси в общината не се експлоатира ефективно и не се пази - загубите във

водопреносната мрежа са значителни и замърсяването на подпочвените води се увеличава. Причините се дължат на високите подпочвени води и липсата на пречиствателни станции за отпадните води.

Степента на изграденост на водоснабдителната система на населените места от Община Ветово е 100%, също както и степента на свързаност на населението към водопроводната мрежа. На територията на общината няма изградена канализационна мрежа. Състоянието на мрежата е незадоволително. По-голямата част от тръбите са стари и амортизирани. Изградени са в периода 1934-1980 г. Основните проблеми при АЦ водопроводи са компрометиране на връзките, счупвания и спуквания на тръбите. Основен проблем при стоманените водопроводи е корозията. Голяма част от водопроводите са в лошо състояние и са потенциален източник на проблеми. Част от довеждащите водопроводи нямат учредени сервитути, което създава затруднения при експлоатацията.

Инвестиции във ВиК-мрежата:

- През 2014 г. общата стойност на инвестициите на територията на общината възлиза на 73 190,60 лв.
- През 2015 г. общата стойност на инвестициите на територията на общината възлиза на 175 021 лв.
- През 2016 г. Община Ветово придобива ВиК активи ПОС като инвестиционни ВиК обекти, финансирани и предоставени от ВиК Оператора на стойност 13 415,93 лв.
- През 2017 г. Община Ветово придобива ВиК активи ПОС като инвестиционни ВиК обекти, финансирани и предоставени от ВиК Оператора на обща стойност 166 890,12 лв., като по-значимите изпълнени обекти са:
    - През 2018 г. Община Ветово придобива ВиК активи ПОС като инвестиционни ВиК обекти, финансирани и предоставени от ВиК Оператора на обща стойност 29 608,42 лв.
    - През 2019 г. Община Ветово придобива ВиК активи ПОС като инвестиционни ВиК обекти, финансирани и предоставени от ВиК Оператора на обща стойност 75 129,78 лв.
    - През 2020 г. Община Ветово придобива ВиК активи ПОС като инвестиционни ВиК обекти, финансирани и предоставени от ВиК Оператора на обща стойност 113 692,55 лв.

Активите са изградени и финансирани от ВиК ООД – Русе и са приети от Община Ветово, като ВиК активи – публична общинска собственост. Всички активи са включени в

Приложение №1 на сключения Договор са стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги.

Водоснабдяване

- Град Ветово

Водоснабдяването на гр. Ветово е от подземни води, като водовземанията са две - ПС "Ветово" до река Бели Лом в местност "Воденицата", където два кладенеца и четири броя тръбни кладенци в землището на с. Смирненски, местност „Мадан Пунар“. Общата дължина на външната водопроводна мрежа е 10 888 метра. Вътрешната водопроводна мрежа е от АЦ тръби, които са с изтекъл експлоатационен период и силно амортизирани. Общата им дължина е 56 330 метра. Загубите на вода във вътрешната водопреносна мрежа достигат до 70%.

Всички водовземни съоръжения, помпени станции и резервоари имат учредени санитарно-охранителни зони I, II и III пояс. По трасетата на всички водопроводи, извън урбанизираната територия, има предвидена сервитутна зона с ширина по 3 метра от двете страни. С изключение на тръбен кладенец №1 част от ПС "Смирненски", всички други съоръжения са в експлоатация.

- Село Смирненски

Село Смирненски се водоснабдява заедно с гр. Ветово от четири броя тръбни кладенци в землището на с. Смирненски, местност "Мадан Пунар". Вътрешната водопроводна мрежа е от АЦ тръби с диаметри от ф60 до ф250, които са с изтекъл експлоатационен период и амортизирани. Загубите на вода във вътрешната водопреносна мрежа достигат до 50%. Вътрешната водопроводна мрежа е с дължина 18 984 метра.

- Град Глоджево

Водоснабдяването на гр. Глоджево е от подземни води. Водовземането е от два шахтови кладенеца разположени в местността "Есенник".

При НР "Глоджево" се прави връзка с ВС "Топчии" чрез тръба, която е част от водоснабдителна система "Дунав". През 2016 г. село Топчии и с. Равно преминават за експлоатация към "Водоснабдяване Дунав" ЕООД, гр. Разград. Външната водопроводна мрежа е с дължина 11 547 метра.

Вътрешната водопроводна мрежа на гр. Глоджево е от АЦ тръби с изтекъл експлоатационен период и са амортизирани. Общата дължина на вътрешната мрежа е 28 635 метра. Загубите на вода във вътрешната водопреносна мрежа са сравнително ниски около 39%.

- Град Сеново

Водоизточниците за гр. Сеново са три броя плитки дренажи каптирани. Намират се в местност "Калето". Общата дължина на външните водопроводни е 4550 метра.

Вътрешната мрежа е с изтекъл експлоатационен период. Загубите на вода във вътрешната водопреносна мрежа достигат до 71%. Дължината им е 22 332 метра.

- Село Кривня

Водоизточниците за село Кривня са шахтов кладенец и каптиран плитък дренаж. Каптажът се намира в местността "Чеснова" и е именуван като каптаж "Белянката". Шахтовият кладенец и помпената станция също се намират в местност "Чеснова". Към момента шахтовият кладенец не се използва. Добитата вода от каптажа чрез помпи се пълни в напорен резервоар, намиращ се в местност "Ески Балък". Общата дължина на външните водопроводни е 1 742 метра.

Вътрешната мрежа е с изтекъл експлоатационен период и загубите на вода във вътрешната водопреносна мрежа достигат до 58%. Дължината им е 11 078 метра.

- Село Писанец

Село Писанец получава вода от водоснабдителна система "Писанец", която осигурява вода също за селата Бъзън, Ястребово и Семерджиево в административен район на община Русе. В системата влизат каптиран извор "Варовичец" в местността "Батаклията", два шахтови кладенеца в местността "Гимлийца", тръбен кладенец също в м. "Гимлийца". Всички добити води се събират в черпателен резервоар чрез помпи II-ри подем водата се изпраща към напорен резервоар 180 куб.м., водоснабдяващ с. Писанец и към напорен резервоар 160 куб.м., от който се водоснабдяват останалите населени места. До с. Писанец има изграден и още един каптаж "Гавата", който доставя вода до черпателен резервоар на ПС "Писанец 2". Този водоизточник е изключен от експлоатация и няма учредена санитарно охранителна зона. ПС "Писанец 2" също не се използва към момента.

Общата дължина на външните водопроводни е 5 515 метра.

Вътрешната мрежа е с изтекъл експлоатационен период и тръбите са силно амортизирани. Дължината им е 15 132 метра. Загубите на вода във вътрешната водопреносна мрежа достигат до 84%.

Водоизточниците на територията на община Ветово са следните

- Помпена станция "Ветово":

Шахтов кладенец (ШК), Разрешително №11510314 от 16.03.2009 г. до 16.03.2034 г.; Разрешено количество за водовземане – 370140 куб. м.; Средногодишен дебит – 18 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Тръбен кладенец (ТК), Разрешително №11510351 от 18.06.2009 г. до 18.06.2034 г.; Разрешено количество за водовземане – 315280 куб. м.; Средногодишен дебит – 17 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

- Помпена станция "Писанец I"

Каптиран извор "Варовичец", Разрешително №11510121 от 27.08.2007 г. до 27.08.2027 г.; Разрешено количество за водовземане – 292 654 куб.м.; Средногодишен дебит – 26 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Тръбен кладенец (ТК), Разрешително №11510084 от 02.07.2007 г. до 02.07.2032 г.; Разрешено количество за водовземане – 63 072 куб. м.; Средногодишен дебит – 8 л/с;

Шахтов кладенец 1 (ШК1), Разрешително №11510138 от 10.12.2007 г. до 10.12.2032 г.; Разрешено количество за водовземане – 28 382 куб. м.; Средногодишен дебит – не се използва; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Шахтов кладенец 2 (ШК2), Разрешително №11510138 от 10.12.2007 г. до 10.12.2032 г.; Разрешено количество за водовземане – 34 689 куб. м.; Средногодишен дебит – не се използва; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

- Помпена станция "Писанец II"

Каптаж "Главата" – изключен от експлоатация.

- Помпена станция "Смирненски"

Тръбен кладенец 1 (ТК1) – не се използва.

Тръбен кладенец 2 (ТК2), Разрешително №11510328 от 10.04.2009 г. до 10.04.2034 г.; Разрешено количество за водовземане – 122 640 куб. м.; Средногодишен дебит – 7 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Тръбен кладенец 3 (ТК3), Разрешително №11510328 от 10.04.2009 г. до 10.04.2034 г.; Разрешено количество за водовземане – 122 640 куб.м.; Средногодишен дебит – 12 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Тръбен кладенец 4 (ТК4), Разрешително №11510328 от 10.04.2009 г. до 10.04.2034 г.; Разрешено количество за водовземане – 122 640 куб.м.; Средногодишен дебит – 12 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

- Помпена станция "Сеново"

Каптаж 1 – плитък дренаж, Средногодишен дебит – 4 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Каптаж 2 – плитък дренаж, Средногодишен дебит – 14 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Каптаж 2 – плитък дренаж, Средногодишен дебит – 17 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

- Помпена станция "Глоджево"

Тръбен кладенец 1 (ТК1), Разрешително №11510247 от 28.07.2008 г. до 28.07.2033 г.; Разрешено количество за водовземане – 283 824 куб. м.; Средногодишен дебит – 25 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Тръбен кладенец 2 (ТК2), Разрешително №11510247 от 28.07.2008 г. до 28.07.2033 г.; Не се използва

- Помпена станция "Кривня"

Каптаж "Белянката", Разрешително №11510728 от 28.11.2011 г. до 28.11.2026 г.; Разрешено количество за водовземане – 45 990 куб.м.; Средногодишен дебит – 15 л/с; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Шахтов кладенец 1 (ШК1), Разрешително №11510721 от 09.11.2011 г. до 09.11.2036 г.; Разрешено количество за водовземане – 53 655 куб.м.; Средногодишен дебит – не се използва; Има обособена санитарно охранителна зона I, II и III пояс.

Канализация

На територията на община Ветово няма населени места с изградена канализационна мрежа за битови отпадъчни води. Има изготвен проект за град Ветово.

В град Ветово, в град Глоджево, в град Сеново и в село Смирненски има частично изградени канали за дъждовна вода. При изготвянето на новите регионални пред инвестиционни проучвания (РПИП) по програмата на ОПОС 2014-2020 за населените места с над 2000ЕЖ се предвижда изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води. Такива са градовете Ветово и Глоджево.

Пречистване и заустване на отпадни води

Като метод за пречистване се използва обеззаразяване с хлор чрез дозатори за намаляване на микробиологичните показатели. По останалите показатели водите отговарят на нормативните изисквания.

Регионът има добре развита система с достатъчен брой водовземания с осигурени водни количества. Подменянето на старите амортизирани водопроводи с нови съвременни, би довело до запазване на водните ресурси, но и ще се намали разхода на електроенергия, тъй като всички водоснабдителни системи работят помпени агрегати. В дългосрочен план ще се забавят темповете на растеж на цената на водата и ще се подобрят и условията от екологична гледна точка. Съгласно изготвените РПИП по програма ОПОС 2014-2020 се предвижда инвестиционно намерение за такова реновиране на градовете Ветово и Глоджево като се изпълни и зониране на вътрешната мрежа.

5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

5.1. Атмосферен въздух

На територията на община Ветово няма развити производства - източници на замърсяване. Потенциален източник на прах са кариерите за добив на неметални полезни изкопаеми – индустриални материали – каолинова суровина и кварцов пясък.

Съществен източник за замърсяване с фини прахови частици и серен диоксид са домакинствата с битово отопление на твърдо гориво през зимния период във всички населени места.

На територията на общината няма изградени стационарни пунктове за контрол на атмосферния въздух. Контролът се осъществява от РИОСВ - Русе. Съгласно експертното им становище, състоянието на атмосферния въздух е сравнително добро.

5.2. Води

Повърхностни води

През територията на община Ветово протичат реките Бели Лом и Русенски Лом, които имат ограничено стопанско значение поради особеностите на климата и карстовата основа.

Режимът и е дъждовно-снежен, с максимум на оттока през месеците април и май и минимум през октомври. Река Бели Лом тече в каньоновидна долина, на места достигаща до 100 м., силно меандрирана, което не позволява водите ѝ да се ползват за напояване на обработваемите земи. На територията на общината има един язовир - "Глоджево".

Подземни води

Землището на община Ветово се отличава с наличието на обилни и дълбоки подпочвени води. Това дава възможност за направа на дълбоки сондажни кладенци – в местността "Кайнака" при град Ветово и сондажни кладенци в местността "Куртарман" – между Глоджево и Ветово. При с. Писанец има карстов извор.

5.3. Почви

Съгласно почвено-географското райониране на България, територията попада в Долно дунавската подобласт на Карпатско-Дунавската почвена област. Разграничават се две почвени провинции - Средна Долно дунавска и Лудогорска. Почвите в общината почти изцяло принадлежат на Лудогорската провинция.

Най-широко разпространение на почвите принадлежи на черноземните почви, върху дебела льосова подложка, както и на техните подтипове – карбонатни, типични и излужени. Те са с мощен хумусно-акумулативен хоризонт – около и над 40 см и с около 2% хумусно съдържание. Характеризират се с лека обработка и високо естествено плодородие. В южните части от територията са налични оподзолени черноземи и тъмносиви горски почви, които имат по-ниско съдържание на хумус. Подходящи са за отглеждане на зърнени култури, лозя и овощни насаждения. Двата вида почви са от най-плодородните в България.

Равнинният релеф, климатичните фактори, големите площи обработваема земя, прилаганите агротехнически практики, отсъствието на ветрозащитни пояси и растителната покривка, са предпоставки за проявата на площна ветрова и водна ерозия, като действителният риск от почвена ерозия за района е от среден до умерен.

Шум и шумово замърсяване. Радиационно състояние

В община Ветово отсъстват стационарни източници на шумово замърсяване. Основен източник на наднормени нива на шум са автомобилите. Източник на импулсивен шум е и ЖП транспорта, но тъй като е локализиран в покрайнините на Ветово и Сеново, той не е от съществено значение.

5.4. Биологично разнообразие. Защитени територии

Защитени територии според Закона за защитените територии или Закона за защита на природата на територията на община Ветово са:

- Природен парк "Русенски Лом". Обявен е за защитена територия през 1970 г. Обхваща поречията на река Русенски Лом – последен десен приток на река Дунав и притоците и между селата Сваленик, Писанец, Кошов и Иваново. Богатото биологично разнообразие, ландшафт, и уникалното културно – историческо наследство превръщат парка в притегателен център за развитието на вътрешен и международен туризъм.
- Природен резерват "Бели Лом". Разположен е по поречието на река Бели Лом, югоизточно от гр. Ветово, в местността "Голямата Курия".
- Природна забележителност "Рибарниците" при гр. Ветово. Разположени са по поречието на река Бели Лом, в землището на гр. Ветово. Предназначени за запазване местообитанията на червения ангънч.

Защитени територии според Закона за защитените територии (ЗЗТ) или защитени зони по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), на територията на община Ветово са:

- По ЗЗТ:
- Природен резерват "Бели Лом" - в границите на община Ветово обхваща площ от 370,4 ха;
- Природен парк "Русенски Лом" - в границите на община Ветово, обхваща площ от 316,6 ха.

В двете защитени територии са разпространени 825 вида и подвида висши растения, от които 325 – лечебни, а 8 са включени в Червената книга на България. Съставен е списък на 174 вида птици, 167 от които са с природозащитен статус.

- Природни забележителности:
  - Природна забележителност "Рибарниците";
  - Природна забележителност "Острата скала";
  - Природна забележителност "Мамула";
- По Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

Защитените зони по "Натура 2000", на територията на община Ветово са:

- Защитена зона BG0002062 "Лудогорие" – диви птици;
- Защитена зона BG0000168 "Лудогорие" – местообитания;
- Защитена зона BG0002025 "Ломовете" – диви птици;
- Защитена зона BG0000608 "Ломовете" – местообитания;
- Защитена зона BG0000605 "Божкова дупка" – местообитания.

5.5. Управление на отпадъци

Община Ветово има въведена система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци. Създадена е и организация за разделното им събиране. На територията на гр. Ветово в 11 точки са разположени по 3 бр. цветни контейнери за разделно събиране на стъклени опаковки, метални отпадъци и опаковки и хартиени и картонени отпадъци и опаковки. Същото е направено и в град Глоджево (8 точки х 3 бр.) и с. Смирненски (6 точки х 3 бр.)

Сметосъбирането и сметоизвозването е организирано във всички населени места в общината. Извършва със съдове тип "бобър", които периодично се подменят с нови. Отпадъците се депонират в Регионално депо Русе, с капацитет един милион и петстотин тридесет и седем хиляди тона, което освен община Ветово, приема и битовите отпадъците на още четири общини (Русе, Иваново, Сливо поле и Тутракан). На територията на общината няма функциониращи депа за отпадъци. Съществуващите сметища са закрити и частично рекултивирани. Строителните отпадъци се събират извозват в непосредствена близост до депото за битови отпадъци, където има изградени две специализирани клетки за тях. Монтирана е инсталация за раздробяване и сепариране по фракции на строителните отпадъци.

Община Ветово има сключени договори с организации за по оползотворяването на излезли от употреба гуми, както и оползотворяването и обезвреждане на негодни за употреба батерии, акумулатори, електронно оборудване и МПС.

За депониране и последващо обезвреждане на опасни отпадъци в регионалното депо, са изградени две клетки за тях, с което и община Ветово е намерила решение за проблема с генерираните негодните пестициди и тяхното крайно обезвреждане.

На територията на общината няма площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло. Забранено е нерегламентираното изхвърляне, изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците. Кметът на Община Ветово организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците.

- **По чл. 19, ал.3, т. 1 от ЗУО относно: осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други:** В Община Ветово е въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места в общината. За нуждите на населението са осигурени 808 бр. контейнери тип "бобър" с обем 1 100 л.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 2 от ЗУО относно: събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им:** Община Ветово има сключен Договор за обществена поръчка №005/22.01.2019 г. с "УЕЙСТ СОЛЮШЪНС" ЕООД, с предмет: "Сметосъбиране и сметоизвозване на твърди битови от населените места на територията на община Ветово". Ежегодно до края на месец октомври със Заповед на Кмета на Община Ветово се определят районите на организираното сметосъбиране и честотата на сметоизвозване.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 3 от ЗУО относно: почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване:** Почистването на уличните платна, площади, паркове и други територии от населените места на територията на община Ветово се извършва редовно от лица по проекти за временна заетост и социално подпомагане. Почистването на тези територии се състои в метене, почистването им от тревни маси и събиране на отпадъците от улиците, тротоарите, парковете и градините, най-вече в централните части на населените места. Косенето на зелените площи се извършва около 4 пъти годишно.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 4 от ЗУО относно: избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци:** На територията на Община Ветово съществуват две закрити сметища. На територията на Община Ветово няма функциониращи депа, инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 5 ЗУО относно: организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община:** Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл. 35, въз основа на писмен договор. За строителните отпадъци от ремонтни дейности, генерирани от домакинствата на територията на Община Ветово са поставени 6 броя контейнери за строителни отпадъци, които се обслужват от "УЕЙСТ СОЛЮШЪНС" ЕООД. Изхвърлянето на строителни отпадъци от домакинствата в тях е абсолютно безплатно.

- **По чл. 19, ал. 3 , т. 6 от ЗУО относно: разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината:** Община Ветово има сключен договор с "ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ" АД от 29.11.2018 г.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО относно: организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци:** Община Ветово има сключени договори с организации по оползотворяване на излезли от употреба гуми - "Трансинс авторециклиращ консорциум" АД, по оползотворяване и обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори - "Трансинс батерии" ООД, за оползотворяване на излязло от употреба електронно и електрическо оборудване с "Трансинс технорециклираща компания" АД, за оползотворяване на излязло от употреба моторни превозни средства с "АУТОРЕК" АД. Във всяко едно населено място има раздадени съдове за събиране на НУБА, като общият им брой е 17. Съгласно договорите с организациите за разделно събиране на ИУЕЕО, ИУГ и ИУМПС събирането и

извозването им се извършва кампанийно, като кампанията се обявява на сайта на община Ветово.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 8 от ЗУО относно: изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал.1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба:** На 16 август 2010 г. в регион Русе е създадено регионално сдружение за управление на отпадъците на следните общини Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан. Общото събрание на РСУО за регион Русе се свиква, провежда и взема решения съобразно изискванията на чл. 25 и чл.26 от ЗУО.

- **По чл.19, ал.3, т. 9 от ЗУО относно: организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане:** Община Ветово има сключен договор с "БАЛБОК ИНЖЕНЕРИНГ" АД от 15.04.2020 г. за събиране, транспортиране и третиране на опасни отпадъци. Събирането на опасните отпадъци става кампанийно или по заявка.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 10 от ЗУО относно: разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане:** На територията на Община Ветово все още няма система за разделно събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци. Община Ветово е партньор с общините от РСУО-Русе в Проект "Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО - регион Русе", който е на етап инженеринг. Целта на проекта е определянето на възможности за изграждане на инсталация за анаеробно разграждане на събраните разделно биоразградими отпадъци, която ще доведе до намаляване на количеството депонирани отпадъци с цел постигане на крайните цели по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО относно: осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места:** Общината няма задължение за изграждане на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, ч т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни

отпадъци от бита, от ремонта дейност на домакинствата и др., тъй като няма населени места с население над 10 000 жители. На територията на Община Ветово няма площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 12 от ЗУО относно: почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12:** Общината отговаря за почистването от отпадъци от общинските пътища, земното платно, пътните съоръжения, обслужващи зони и крайпътните обслужващи комплекси, като е осигурила съдове за събиране на отпадъците.

- **По чл. 19, ал.3, т. 13 от ЗУО относно: осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин:** Информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 от ЗУО е обявена на интернет страница на Община Ветово - http://www.vetovo.bg/.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО относно: поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община:** На територията на Община Ветово няма площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.

- **По чл. 19, ал. 3, т. 15 от ЗУО относно: предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им:** На територията на Община Ветово е забранено нерегламентираното изхвърляне, изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците. Поставят се забранителни табели и се извършват периодични проверки. Контролът върху нерегламентираното обезвреждане на отпадъци се осъществява от упълномощени длъжностни лица и кметовете на населените места.

Таблица 16: Предадени отпадъци на Община Ветово за периода 2016-2020 г. (в тонове)

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Битови	1190,22	1431,38	2111,84	2438,52	4144,36
Хартиени и картонени опаковки	2,776	1,819	0,771	0,675	1,245
Метални опаковки	0,128	0,073	0,024	0,190	0,026

Пластмасови опаковки	2,650	1,530	0,574	0,495	1,191
Стъклени опаковки	5,551	6,607	4,172		
Строителни отпадъци				74,20	247,90
Батерии и акумулатори				0,012	
Опасни отпадъци					0,037

Източник: Община Ветово

В землището на Ветово, след закриването и рекултивацията на съществувалите стари сметища през 2015 г., е допуснато образуването на нови такива, които продължават да се използват от населението въпреки забраните. На тях продължават да се изхвърлят смесени битови отпадъци, отпадъци от растителен животински произход, както и строителни отпадъци. Това налага периодичното им почистване чрез прибутване и уплътняване в рамките на вече замърсените терени с оглед недопускане разпростиране на замърсяването върху съседни имоти. Периодично Общинска администрация извършва оглед на тези терени, след което, при необходимост се възлага тяхното почистване. Тъй като през последните години там са се натрупали големи обеми отпадъчна маса, мерките които може да си позволи Община Ветово, съобразно възможностите на бюджета за тази дейност, са основно разриване и прибутване, като при възможност се възлага паралелно и товарене и извозване на част от отпадъците до Регионално депо – Русе, или в случай че се установи обем строителни отпадъци – до инсталация за тяхното оползотворяване.

Сметосъбиране и сметоизвозване

Община Ветово е възложила услугата по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци на външен изпълнител – "Еф Си Си България" ЕООД, избран след проведена процедура по Закона за обществените поръчки.

Съгласно договореното, всяко населено място на територията на общината се обслужва 4 пъти месечно. Контролът по изпълнение на договора е възложен на кметовете на населените места, с изключение на град Ветово, където отговорен е общински служител.

Извозването на строителни отпадъци до Регионално депо - Русе е ангажимент на притежателя им, като Община Ветово е вменила на "Еф Си Си България" ЕООД, съгласно

клауза в договора, ангажимент за извозване на строителни отпадъци по договореност със собствениците и за тяхна сметка.

На територията на общината са поставени 6 броя контейнери тип "гондола" за строителни отпадъци (бетон, смеси от бетон, тухли, керемиди, плочи и керамични изделия, дървесина, смеси от отпадъци от строителство и събаряне, смеси от бетон, тухли, керемиди, плочи и керамични изделия не съдържащи опасни вещества): град Ветово, ул. "Трети март" №2; град Глоджево, ул. "Димитър Благоев" №32; град Сеново, ул. "Александър Стамболийски" №70; село Смирненски, ул. "Преслав" №5; село Писанец, ул. "Трети март" №59; село Кривня, ул. "Александър Стамболийски" №44.

Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Контейнерите са разположени в централната градска част, около търговски обекти, обществени сгради, училища:

- На територията на град Ветово са разположени 33 бр. цветни контейнери в 11 точки.
- На територията на град Глоджево са разположени 24 бр. цветни контейнери в 8 точки.
- На територията на село Смирненски са разположени 18 бр. цветни контейнери в 6 точки.

Рискове

Територията на Република България и в частност на община Ветово е изложена на следните видове опасности:

- Сеизмична опасност;
- Опасност от горски пожари;
- Опасност от замърсяване на въздуха.
- Опасност от промишлени аварии, аварии при превоз на опасни вещества и отпадъци;
- Опасност от неблагоприятни метеорологични явления, като засушаване, снежни бури, обилни снеговалежи, заледяване, градушки и силни ветрове;
- Опасност от биологично заразяване (епизодични и други епидемии, не само разпространявани чрез животните).
- Опасност от наводнения.

В зависимост от начина, по който възникват наводненията, се наблюдават две групи: **природни наводнения** в резултат на обилни валежи, интензивно топене на снегове, заприщване на речни корита и др.; **антропогенни** една част се дължат на аварии, скъсване на стени на изкуствени водоеми и др. Най-често стават наводнения от дъждовно-речен тип. Проливни дъждове, падащи на обширни територии образуват огромна водна маса, която речните корита не са в състояние да поберат. Водата излиза от коритата на реките и потича надолу към устието, едновременно с това залива огромни пространства. Основната задача на Община Ветово е да разработва и изпълнява да взема мерки за предотвратяване на отрицателни последствия. При високи води на река Дунав има опасност водата да залее както земеделски обработваеми територии, така и къщите намиращи се в близост до река. Важна и необходима превантивна мярка е редовното почистване на отводнителните канали и поддържането на нормалната и естествена проводимост на водите.

Опасност от горски пожари

Горските пожари са една от основните опасности за състава, структурата и функционирането на горските екосистеми. Климатичните промени през последното десетилетие доведоха до повишаване на честотата на възникване на горските пожари и размера на засегнатите от тях територии. Поради вида на пожарите наложи категоризиране на горите в близост до урбанизирани територии като високорискови. В настоящия момент такива са около три четвърти от горите в България. На територията на община Ветово, има вероятност от възникване на горски пожари в насаждения предимно широколистни, иглолистни, насаждения, до съхнеща и паднала суха маса.

По-често срещани са случаите на полски пожари предизвикани от човешка небрежност от страна на граждани, на земеделски стопани при палене на стърнища и от пастири при изгарянето на сухи тревни площи и растителни отпадъци при почистване на дворни места.
За намаляването на горските пожари е необходимо стриктно да се спазват правилата за пожарна безопасност. За целта се изготвя план за защита на горските територии от пожари.

Опасност от неблагоприятни метеорологични явления, като засушаване, снежни бури, обилни снеговалежи, заледяване, градушки и силни ветрове. Засушаването е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи, като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват съвместно със засушаването, което прави това явление много силно изразено. Редица индикатори за суша в атмосферата и земната повърхност трябва да бъдат

наблюдавани оперативно, за да се определи степента на сушата и нейното влияние. За територията на община Ветово през последните години се наблюдава продължителен период на засушаване.

Опасност от промишлени аварии, и превоз на опасни вещества и отпадъци.

На територията на община Ветово предприятия, които влизат в класификацията и регистрацията като "предприятия с висок рисков потенциал" няма.

6. АНАЛИЗ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО, КАКТО И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УКРЕПВАНЕТО МУ

Ръководството на Община Ветово се състои от кмет, секретар и 3-ма заместник-кметове с ресори:

- "Финанси и административно, правно и информационно обслужване" (Финанси и АПИО);
- "Устройство на територията, общинска собственост, стопански дейности и местни данъци и такси" (УТ, ОС, СД и МДТ);
- "Хуманитарни дейности, програми и проекти".

Списък на предоставяните от Община Ветово административни услуги

1. Услуги по гражданска регистрация на населението;
2. Административни услуги по устройство на територията, кадастър и строителство;
3. Административни услуги по местни данъци и такси;
4. Административни услуги по управление на общинската собственост;
5. Административни услуги за стопански дейности, търговия, туризъм и транспорт;
6. Административни услуги по екология и околна среда;
7. Административни услуги по социални дейности и здравеопазване;
8. Административни услуги по нотариална дейност;
9. Административни услуги по човешки ресурси.

Административна структура и организация на общинска администрация

Във връзка с големия обем и разнородна дейност във функциите на общинска администрация – Ветово, в началото на 2020 г. е извършено сериозно преструктуриране, включващо формирането на още един ресор на заместник-кмет на Общината, както и вътрешни преструктурирания на отдели и дирекции както функционално, така и числено, а именно:

- Функциите на обща администрация по смисъла на чл. 5, ал. 2 от Закона за администрацията са разпределени между две нови т.нар. "плоски" (без отдели в тях) дирекции – Дирекция "Финанси и човешки ресурси" и Дирекция "Административно, правно и информационно обслужване", като тези две нови дирекции в известен смисъл заменят съществувалата дотогава Дирекция "Обща администрация";
- Функциите на специализирана администрация по смисъла на чл.5, ал.3 от Закона за администрацията са разпределени между две нови дирекции: Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост, стопански дейности и местни данъци и такси“, в която са структурирани 3 (три) отдела и Дирекция "Хуманитарни дейности, програми и проекти" – без отдели;
- В съответствие с изискванията на Закона за вътрешния одит в публичния сектор е създадено ново звено "Вътрешен одит", състоящо се от ръководител на звеното и експерт "вътрешен одитор";
- В съответствие с изискванията на ЗМСМА е създадено и звено "Организационно-техническо и административно обслужване на Общински съвет", състоящо се от един служител.

Чрез новата структура са подобрени значително условията за стратегическо програмиране и планиране. Увеличена е общата численост на администрацията от 65 на 75,5 щатни бройки с цел обезпечаване всички компетентности, правомощия и задължения на институцията.

Политики, програми, проекти и инициативи

Общинската администрация, както и Общинският съвет поддържат актуализирана база данни с приетите стратегически, програмни и управленски документи на сайта на Община Ветово (http://vetovo.com/) и сайта на Общинския съвет (http://obs-vetovo.eu/).

- **Стратегии и програми на Община Ветово**

- **Проект на Общинска програма за намаляване на риска от бедствия на Община Ветово за периода 2021-2025 г.**

На основание чл. 6 д от Закона за защита при бедствия, и във връзка с изпълнението на целите на Областната програма за намаляване на риска от бедствия, както и за намаляването на рисковете, определени с Общинския план за защита при бедствия е разработена настоящата **Общинска програма за намаляване на риска от бедствия и аварии 2021-2025 г., съдържаща следните раздели:**

1. **Оперативни цели;**
2. **Дейности за реализиране на оперативните цели.**

В Република България все по-често започнаха да възникват бедствия, предизвикани от природни явления или човешка дейност, чиито социални и икономически последици могат да окажат значителен неблагоприятен ефект на нейното развитие, засягат все повече хора и причиняват по-големи икономически щети поради което намаляването на риска от бедствия е от изключително значение за устойчивото развитие на страната. Сериозността и честотата на природните бедствия се увеличава непрекъснато през последните десетилетия, отчасти в резултат на климата, урбанизацията, деградацията на околната среда и причинени от човешка дейност опасности. За това е необходимо да се обединят усилията на всички отговорни институции и тяхното активно включване в дейностите за намаляване на риска от бедствия, от което се очаква значително намаляване на човешки, социални, икономически и природни щети.

През последните години намаляването на риска от бедствия се превръща в световен приоритет.

В тази връзка и съгласно Закона за защита при бедствия се разработва и изпълнява Общинската програма за намаляване на риска от бедствия. Тя има обхват на действие 2020-2022 г.

Цел:

Общинската програма за намаляване на риска от бедствия има за цел предотвратяването или намаляването на неблагоприятните последици, които могат да настъпят и засегнат живота и здравето на населението, околната среда и водите, както и за опазване на държавната, общинската и частната собственост вследствие на природни бедствия или човешки действия. Тя цели да се изгради една рамкова програма, с която да се определят

обекти с приоритети за действие, за да се намали риска от бедствия и да се подпомогне изпълнението на мерките, които се залагат в нея на общинско ниво.

Направления за реализиране на мероприятията за намаляване риска от бедствия:

Планиране и прилагане на превантивна дейност, чрез която възможните бедствия на територията на община Ветово могат да бъдат не само очаквани, но и до някаква степен управляеми; Информираността и взаимодействието между институциите, отговорни за защитата на населението, гарантира прилагането на добрите практики в сферата на планирането на превантивните мерки и мероприятия, а за самото население се улеснява тяхното изпълнение; Изготвяне на оценки, анализи на рисковете от евентуални бедствия; Формирането на култура на превенция на бедствията и правилното поведение на цялото общество как да действа по време на различни бедствия. Повишената обществена култура за риска от бедствия, включва провеждане на обучения на всички нива в общинската администрация и населението; Поемане на по-голяма и сериозна обществена отговорност от страна на населението, с която вземат участието си в управлението на риска от бедствия, изисква стриктно публично определяне на отговорностите и ясна персонализация на тяхното изпълнение.

- **Програми, стратегии, проекти на Община Ветово за опазване на околната среда.**
  Община Ветово има програма за управление дейностите по отпадъците 2018-2020 г. с изтекъл програмен срок. В момента се разработва нова Програма за управление на отпадъците на територията на Община Ветово, която ще бъде в съответствие с Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който предстои да бъде приет.

➢ **Капацитет за реализация на проекти**

Информация за проектите на Община Ветово, финансирани от европейските фондове, съгласно справка на администрацията:

1. Патронажна грижа в община Ветово, финансиран от ОП РЧР;
2. "Топъл обяд в условия на пандемия от COVID-19 в община Ветово", финансиран от Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане;
3. Обучение и заетост на хора с увреждания – ОП РЧР.

Таблица 17: Списък на проекти, в които организацията участва като бенефициент

Наименование на проекта	Начало	Обща стойност	БФП	Реално изплатени суми	Продължителност (месеци)	Статус на изпълнение на договора/ заповедта за БФП
Осигуряване на топъл обяд в община Ветово	04.05.2015	17 791,10	17 791,10	17 791,10	5	Приключен (към датата на приключване)
Заедно	01.11.2015	499 980,00	499 980,00	490 365,27	22	Приключен (към датата на приключване)
Осигуряване на топъл обяд в община Ветово - 2016	01.06.2016	258 995,16	258 995,16	258 995,16	43	Приключен (към датата на приключване)
АКТИВИРАНЕ чрез ОБУЧЕНИЕ в ЗАЕТОСТ	01.10.2016	237 982,00	237 982,00	0,00	12	Прекратен (към дата на прекратяване)
Патронажна грижа в община Ветово	16.03.2020	89 925,00	89 925,00	36 296,43	11	В изпълнение (от дата на стартиране)
Топъл обяд в условия на пандемия от COVID-19 в община Ветово	04.01.2021	48 114,00	48 114,00	0,00	4	Сключен

Източник: ИСУН

Таблица 18: Списък проекти, в които организацията участва като партньор

Наименование на проекта	Начало	Продължителност (месеци)	Статус на изпълнение на договора/заповедта за БФП
Ранна социализация чрез успешна образователна интеграция	24.08.2016	32	Приключен (към датата на приключване)
Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО - Русе	25.04.2019	57	В изпълнение (от дата на стартиране)

Източник: ИСУН

7. АНАЛИЗ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО

Като част от Природен парк "Русенски Лом", Община Ветово разполага с отлични възможности за еко и културен туризъм. Множество екопътеки минават през уникални природни, културни и исторически забележителности.

Археологически недвижими културни ценности

- В землището на гр. Ветово са известни археологическите обекти: Тракийско, антично и средновековно селище в местността "Кадийца" на десния бряг на река Бели Лом (т. нар. Палеолитно находище "Черната пещера") и Късно антично и средновековно селище със скална църква.
- В околностите на с. Кривня в северозападна посока на 5 км се намира крепостта "Син-град" със сравнително добре запазени стени. Установени са: старо селище от керамика от римско и византийско време, градежи и основи на ранно християнски църкви. Под стената е издълбан ров, от крепостната стена са запазени няколко реда големи дялани камъни (вероятно от римско време). Интерес представляват и скалните манастири, свързани с българското средновековие в местността "Чекърца" (църква с пет килии) и "Чеснова канара". В местността "Калето" има останки от антично селище от 4-ти век със светилище на Херос.
- В района около гр. Сеново са открити антична крепост "Сиври канара" (Остра скала) – малко укрепление между гр. Сеново и с. Дряновец, голям скален масив с 21 скални килии, църква, оформена с ниши, отвори, рисунки, пръснати по цялата скала. Предполага се, че е имало манастир от Второто Българско царство.
- В района на гр. Глоджево са открити 60 могили с тракийски произход, които са добре запазени.

От археологична гледна точка са проучени единствено скалните манастири по Поречието на р. Бели Лом до влизането ѝ в р. Черни Лом от експедиция на БАН 1975-1976 г.

Архитектурно-строителни и художествени недвижими културни ценности

Съгласно списъците на НИНКН в община Ветово има общо 34 архитектурно-строителни културни ценности, четири от които са и художествени – църкви, джамии, училища, обществени и жилищни сгради.

• Гр. Ветово: през 1903 г. с общи усилия на всички етноси от Ветово е построена църквата "Св. Иван Рилски"; през 1925 г. е построена т. нар. "Татарска джамия" в гр. Ветово.

• Гр. Глоджево: през 1702 г. е построена първата джамия в гр. Глоджево, през 1759 г. – "Голямата джамия", а през 1931 г. е построена третата джамия - "Малкия мечет". Тя не е декларирана недвижима културна ценност; през 1927г. е започнал градежът на храм "Св. Параскева", който е завършил през 1836г. (Църквата се нуждае от спешен ремонт). И двете сгради не са в списъците на НКН.

• Гр. Сеново: в далечното минало роля на обществени храмове за населението в гр. Сеново са изпълнявали скалната църква и скалните манастири. По-късно, през 1850 г. била построена малка приземна стая като селска църква; днешната църква "Св. Богородица" е построена през 1873 -75г. и осветена през октомври 1883 г.

• С. Писанец: църквата "Св. Възнесение Господне" в с. Писанец е построена през 1868 година от италиански майстори, които правят и стенописите. Четири години след Освобождението полковникът от руската армия Григориев изпраща подарък на селото – камбана, която е поставена в камбанария в двора на църквата. Църквата няма статут на художествена НКЦ в списъците на НИНКН.

• С. Кривня: църква "Св. Георги" в с. Кривня е ремонтирана и обновена по програма.

• С. Смирненски: всеки от етносите има своя религиозен храм – една църква и 2 джамии. Едната от джамиите е построена около 17 век, а другата – през 1950 г. Сградите не са в списъците на НКН.

Исторически недвижими културни ценности

Историческите недвижими културни ценности са общо 8 бр. съгласно актуалния списък на Община Ветово от РИМ - Русе. Преобладават паметниците (6 бр.), които са разположени предимно в центровете на населените места и са добре поддържани. Останалите 2 бр. са паметни плочи. Във войните за национално обединение – Балканските (1912 – 1913 г.) и Първата световна (1915 – 1918 г.), ветовчани дават общо 101 жертви.

Списъкът на недвижимите културни ценности в общината включва 99 обекта.

Важни условия за местната икономика и възможност за алтернативна заетост и допълнителни доходи предоставя обединяващият отрасъл туризъм. На територията на община Ветово, степента на развитие на този отрасъл е все още незадоволителна, с оглед на наличния природен и антропогенен потенциал за развитие на сферата. От направените проучвания става ясно, че на територията на община Ветово е съществувал живот от дълбока древност. Доказателство за това са откритите исторически паметници:

- В землището на град Ветово – палеолитно находище "Черна пещера"; тракийско антично и средновековно селище в местността "Кадийца" на десния бряг на река Бели Лом; късно антично средновековно селище от Втората българска държава със скална църква на 4 км от града.
- В землището на град Сеново – антична крепост "Сиври канара"; малко укрепление южно от града; голям скален масив с 21 скални килии, църква, оформена с ниши, отвори прозорци, рисунки.
- Землището на село Кривня – крепостта "Синград" (на 5 км на северозапад от селото), от която сравнително добре са запазени част от стените. Установено е и старо селище от керамика от римско и византийско време; скалните манастири в местността "Срещу чекърца".
- В землището на село Писанец – скални килии на 3 км югоизточно от селото; – скална килия на 1 – 2 км югозападно от селото в "Хайдушката пещера"; скална килия на 3,6 км югозападно от селото на левия бряг на река Бели Лом в местността "Камберска чука"; скални килии на левия бряг на река Бели Лом в местността "Валийца"; скална църква и скална килия в местност "Манастира"; селищна могила на 5 км северно от левия бряг на река Бели Лом.

Археологически обекти

Според проучвания, извършени от експедиция на БАН през 1975-1976 г., Община Ветово представлява богат исторически материал за археологическо наследство. От направените проучвания става ясно, че на територията на общината е съществувал живот от дълбока древност. Доказателство за това са откритите исторически паметници:

- В гр. Ветово – палеолитно находище "Черна пещера" – Тракийско антично и средновековно селище в местността "Кадийца" на десния бряг на река Лом; късно антично средновековно селище от Втората българска държава, скална църква на 4км от града.
- На територията на гр. Сеново са открити антична крепост "Сиври канара" – малко укрепление между гр. Сеново и с. Дряновец, голям скален масив с 21 скални килии, църква, оформена с ниши, отвори прозорци, рисунки.
- В западна посока, на 60 км от гр. Глоджево, са открити 60 могили с Тракийски произход.
- В околностите на с. Кривня, на 5 км северозападна посока, се намира крепостта "Синград", от която са сравнително добре запазени част от стените. Установено е и старо селище от керамика от Римско и Византийско време. Интерес от

археологическа гледна точка представляват и скалните манастири в местността "Срещу чекърца". В с. Писанец – скални килии на 3 км югоизточно в скален масив на север от Малко градище; скална килия на 1 – 2 км югоизточно от селото в "Хайдушката пещера"; скална килия на 3600 м югозападно от селото на левия бряг на Бели Лом "Камберска чука"; скални килии на левия бряг на Бели Лом в местността "Валийца", скална църква и скална килия в местност "Манастира", селищна могила на 5 км северно от левия бряг на река Бели Лом.

Паметници и храмове

Таблица 19: Общински регистър на военните паметници в Община Ветово.

№	Област /община/ населено място	Точно наименование	Вид на обекта	Точно местоположение
1.	Русе, Ветово, гр. Ветово	Паметник-плоча в памет на загиналите във Втората световна война - 1944-1945 г.	Паметник-плоча	ул. "Трети март" център/до читалището
2.	Русе, Ветово, гр. Ветово	Паметник - плоча в памет на загиналите в Балканската война и Първата световна война – 1912 - 1918 г.	Паметник - плоча	център/централен площад
3.	Русе, Ветово, с. Кривня	Паметник издигнат в памет на убитите във войните в периода 1885 - 1918 г.	Паметник	Център/пред Кметство, с. Кривня
4.	Русе, Ветово, с. Писанец	Паметник на загиналите за родината герои от с. Писанец	Паметник	Център/до Кметско настоятелство, с. Писанец
5.	Русе, Ветово, гр. Сеново	Паметник - плоча в памет на загиналите от гр. Сеново във войните през XX век	Паметник - плоча	Център/пред читалището
6.	Русе, Ветово, гр. Сеново	Паметна плоча в памет на участниците от гр. Сеново в Руско-турската освободителна война	Паметна плоча	Център/плочата е поставена на фасадата на читалището

Източник: Областна администрация - Русе

Културна инфраструктура и общности

В Община Ветово читалища има във всички населени места:

- Читалище "Никола Йонков Вапцаров" – гр. Ветово;
- Читалище "Просвета" – гр. Глоджево;
- Читалище "Нов Живот" – гр. Сеново;
- Читалище "Напредък" – с. Смирненски“;
- Читалище "Пробуда" – с. Кривня;
- Читалище "Просвета 1901" – с. Писанец.

Част от читалищата, по спечелени проекти, са ремонтирани и извършват културна дейност – библиотеки, художествена самодейност, етнографски сбирки.

Религиозните дейности в общината са представени от действащи обекти: църкви ("Св. Иван Рилски" – Ветово, "Св. Параскева" – Глоджево, "Св. Богородица" – Сеново, "Св. Възнесение Господне" – с. Писанец, "Св. Георги" – с. Кривня) и джамии ("Татарска джамия" – Ветово, "Голямата джамия" и "Малкия мечет" – Глоджево.)

Културен календар

Сред най-значимите събития в културния календар се нареждат Фестивал - изложба на традиционни за различните етноси кулинарни изделия и Празник на гр. Сеново през април; Фестивал на любителското творчество "Ветово пее и танцува", Национален събор "Тепреш", Събор в с. Писанец, с. Кривня, Селищен празник в гр. Глоджево, Гергьовден (Хъдралез) в гр. Глоджево, Поход "По стъпките на четата на Таньо войвода" през май; Фестивал на билките през юни; Фестивал на Капанските традиции "От Поломието до Дунав", организиран в с. Кривня през август; Празник на гр. Ветово, Национален фолклорен фестивал "Да попеем и поиграем, както ний си знаем" в с. Писанец, Селищен празник в с. Смирненски, Саяджик – карнавален празник за берекет по добитъка и посевите в гр. Глоджево през септември; Събор в гр. Глоджево през октомври и др.

Културният календар притежава потенциал да се обогати в още аспекти, в т.ч. събития, отразяващи местните обичаи и традиции, с което да допринесе за развитието на местната икономика чрез привличане на туристи. За целта е необходима и последователна политика, насочена към популяризиране на даденостите, които има общината и туристическите продукти, които тя притежава. Налице е и необходимост от изграждане на туристически информационни центрове. Към момента има изграден един в с. Писанец. Във Ветово има читалище, което е реновирано и обзаведено като посетителски център. Предлагането на

единен интегриран туристически продукт, съвместно със съседните общини ще гарантира устойчивост на този сектор.

8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР

Община Ветово е съставена от шест населени места – три града, от които един – Ветово е общински център и три села. Съгласно Актуалната категоризация на населените места от 27.11.2018 г. (утвърдена със Заповед на Министъра на МРРБ – ДВ бр. 66/28.08.2012 г.), община Ветово е от 4 категория, а населените места се категоризират, както следва:

- гр. Ветово - общински център - категория IV;
- гр. Сеново - категория V;
- гр. Глоджево - категория IV;
- с. Смирненски - категория V;
- с. Кривня - категория V;
- с. Писанец - категория VI.

По отношение на демографския показател "брой на населението", по действащата в България класификация на населените места, отделните селища в община Ветово попадат в следните групи:

- Много малки градове (с население до 10 000 души) – гр. Ветово, гр. Сеново и гр. Глоджево;
- Средни села (до 2 000 обитатели) – село Смирненски;
- Малки села (от 200 до 1000) – селата Кривня и Писанец.

Населението по постоянен и настоящ адрес към декември 2019 г. е 12 204 души. В центъра на общината – гр. Ветово, живеят 4 449 д. което е 36,45 % от населението на общината; в гр. Глоджево - 3 323; гр. Сеново - 1 280; с. Кривня – 418; с. Писанец – 209; с. Смирненски – 2 525.

Таблица 20: Адресно регистрирани по постоянен и по настоящ адрес лица - Област Русе към 15.02.2021 г.

Община	Брой населени места	Постоянен адрес	Настоящ адрес
Борово	7	5 892	5 621
Бяла	11	14 099	13 294
Ветово	**6**	**15 377**	**12 768**
Две могили	12	9 339	8 570
Иваново	13	8 327	9 450

Русе	14	180 065	165 363
Сливо поле	11	12 416	11 274
Ценово	9	5 235	5 138

Източник: ГРАО

Община Ветово стопанисва и управлява сграден фонд, чрез който задоволява местни административни, културни, образователни, спортни, здравни нужди и др. Като цяло общината е обезпечена със сгради за административни нужди, училища, детски градини, здравни заведения, читалища и други институции. От друга страна част от сградите са с ниски топлотехнически качества, с тухлени стени без топлоизолация, с топлинни загуби до 5 пъти по-големи в сравнение с нормите за ново строителство. Дограмата в някои от сгради е дървена, в много случаи еднокатна. Топлинните загуби през прозорците достигат до 50% от общите топлинни загуби на сградите. Това налага провеждане на енергийно обследване на сградите и прилагане на мерки за енергийна ефективност и използване на ВЕИ.

Съгласно йерархичната система от градове, описана в Националната концепция за пространствено планиране, община Ветово принадлежи към 5-то ниво – "много малки градове - центрове с общинско значение за територията на общината и средни и малки села". В тях се осъществява първично обслужване на населението, а където са налични работни места, извън селскостопанската заетост – в сферите на социалните услуги, администрацията, образованието, културата, търговията, промишленото и занаятчийското производство. Важно условие, за обвързаността с останалите селища и съседните общини, са изградените и поддържани комуникационно транспортни връзки към главната ос на урбанистично развитие – първо ниво на урбанистични функционални връзки.

9. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Ѝ ГРАНИЦИ, КОИТО ИМАТ ПОТЕНЦИАЛ ДА ВЛИЯЯТ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА В РАМКИТЕ НА ОБЩИНАТА

Община Ветово граничи общо с 5 общини, включени в състава на 2 области: Община Русе (Област Русе), Община Иваново (Област Русе), Община Цар Калоян (Област Разград), Община Кубрат (Област Разград), Община Разград (Област Разград).

Границата с пет общини представлява пет различни възможности за териториално сътрудничество във всички сфери, в зависимост от желанието, обединяването и/или

възможностите на общините в разглежданата територия. Изключителни възможности за териториално сътрудничество притежават потенциалите на културно-историческото наследство, промотирането на местни специфики и валоризацията на културното наследство, както и развитието и опазването на природни ресурси, възможностите за обмен на добри практики и реализиране на дейности в сферата на социалните услуги, инфраструктура, интеграционни политики и др.

Изключителни възможности за териториално сътрудничество предлагат **Природен парк „Русенски Лом“** (площите на ПП „Русенски Лом“ попадат в границите на община Иваново и община Ветово) и **Резерват „Бели Лом“** (намира се в землищата на село Кривня, община Ветово и град Цар Калоян, община Цар Калоян). Освен, че опазват ценни видове и местообитания, защитените територии са отлично място за отдих и развлечения сред природата и при успешни съвместни инициативи и проекти между съседните общини, имащи за цел популяризиране, валоризиране и опазване на ресурсите в тяхната територия за устойчив туризъм, те могат да се превърнат в атрактивни дестинации за екотуризъм, чрез устойчиво използване на природните богатства. Интегрираните териториални проекти за развитие и маркетизиране на парка и резервата могат да включват дейности като: иновативни за територията методи за експониране на природното наследство, като мултимедийно представяне на защитените територии; създаване на туристически атракции с познавателна цел и ефективна информационна мрежа за тяхното популяризиране; организиране на еднодневни екскурзии и развлекателни турове; изграждане на дребномащабна екологосъобразна туристическа и довеждаща инфраструктура; изграждане на мрежа от допълнителни услуги, вкл. свързани с предлагане на условия за нощуване и др.; насърчаване на устойчиви практики и дейности насочени към опазването на околната среда и информиране на посетителите на защитените територии за необходимостта от адаптиране към климатичните промени; проучване и анализ на влиянието на туристическите потоци върху опазването на природните ресурси, с цел осигуряване на вътрешно равновесие между капацитет за прием и околна среда и др. Възможности за реализиране на подобни проекти могат да се търсят както в рамките на Оперативните програми за новия програмен период 2021-2027 г., така и чрез трансгранични и международни проекти, като това би могло да се осъществи по Програмата за трансгранично сътрудничество INTERREG VI-A Румъния-България, Програмата за междурегионално сътрудничество INTERREG Европа, чрез възможностите предоставяни от Стратегията на ЕС за Дунавския регион, както и чрез други донорски програми и финансови инструменти. Устойчивото оползотворяване на ресурсите на ПП „Русенски Лом“ и Резерват „Бели Лом“ от страна на Община Ветово в сътрудничество със съседните ѝ общини може да доведе до истински тласък на локалния туристическия

сектор, който да генерира повишаване на инвестициите в района, като по този начин се активизира местното и регионалното развитие. Едно от предложенията за развитието на Северен централен район, включено в Анализа на районите, е именно свързано с „изграждане[то] на регионален туристически бранд, което да привлече български и чуждестранни туристи и да подпомогне създаването на продукти на алтернативния туризъм, заедно с развитието на културно-исторически, конферентен, спортен, здравен, еко, поклоннически, кулинарен, селски туризъм, лов и риболов, на речния и круизен туризъм по река Дунав." В този смисъл, чрез реализирането на предложените идеи за съвместни туристически проекти на Община Ветово със съседните ѝ общини, изцяло кореспондира с концепцията за развитие на района и може да има съществен принос за нейното реализиране.

Общината има потенциал за развитие, който може да се повиши при добро териториално сътрудничество със съседни общини в общи инициативи и проекти в различни сфери, в обмен на добри практики, насочени към силно и интензивно регионално развитие в полза на местните общности.

10. ПЛАН ЗА УСТОЙЧИВА ГРАДСКА МОБИЛНОСТ

Планът за устойчива градска мобилност е стратегически документ, предназначен да задоволи нуждите от мобилност на хората и бизнеса в градовете и техните околности, за по-добро качество на живот. Основната цел на плана за устойчива градска мобилност е да се подобри достъпността на градските райони и да се осигури висококачествена и устойчива мобилност и транспорт до тях, през тях и в техните граници.

Планът за устойчива градска мобилност на Община Ветово поставя дългосрочни цели, като той следва да допринесе за развитието на система за градски транспорт в общината, която:

- Да бъде достъпна и да отговаря на основните нужди на всички ползватели във връзка с придвижването;
- Да балансира и отговаря на различните нужди от услуги за мобилност и транспорт на гражданите, предприятията и промишлеността;
- Да направлява балансираното развитие и подобрената интеграция на различните видове транспорт;
- Да отговаря на изискванията за устойчивост, като балансира нуждите от икономическа жизнеспособност, социално равенство, здраве и качество на околната среда;

- Да оптимизира ефикасността и ефективността на разходите;
- Да подобрява използването на градските пространства и съществуващата транспортна инфраструктура и услуги;
- Да повишава привлекателността на градската среда, качеството на живот и общественото здраве;
- Да подобрява безопасността и сигурността на движението;
- Да намалява замърсяването на въздуха и шума, емисиите на парникови газове и потреблението на енергия;
- Да допринася за по-добра цялостна ефективност на трансевропейската транспортна мрежа и на транспортната система на Европа.

В тази връзка, е необходимо Община Ветово да работи в посока предприемане на действия за повишаване качеството, сигурността, интеграцията и достъпността на услугите за обществен транспорт (в т.ч. инфраструктура, парк от превозни средства и услуги).

Община Ветово обединява шест населени места, от които 3 са градове – Ветово, Глоджево и Сеново. Състоянието на инфраструктурата се определя като незадоволително – и в рамките на населените места и свързващата пътна мрежа между тях. Състоянието на III и IV-класната пътна мрежа е лошо, тъй като настилките са изронени, отводнителните канавки и водостоци почти не функционират, а носещата способност на някои участъци от пътищата е недостатъчна. През 2019 г. е извършен основен ремонт на пътя Ветово – Сеново, включващ цялостно асфалтиране, нови отводнителни канавки, хоризонтална и вертикална маркировка. В населените места не всички улици са асфалтирани и тротоарите са изградени частично, като улиците са в лошо състояние, което най-вече се дължи на селскостопанската техника, минаваща по тях. На територията на общината е развит автомобилният и жп транспорт. Тежкотоварните автомобили силно амортизират настилката и я компрометират. В пространствата между жилищните сгради и площадните зони има възможност за обособяване на паркинги. Превозвачите, които осъществяват дейност на територията на общината са: "УОНДА" ЕООД, "БЕЙ ТУРС" ООД, ЕТ "ЕНГИН МЕХМЕДОВ – ЮКСЕЛ МЕХМЕД - ТУРАН", "ГЕОКОМЕРС" ООД, "ВЕТОВО ГРУПТРАНС" ООД, ЕТ "КЕМИ – КЯМИЛ ЧОБАНОВ". В градовете няма градски транспорт, а има само междуселищен. Това е така предвид неголямата територия на градовете. В сайта на администрацията редовно се поддържа актуална информация за разписанието като са налични часове за тръгване относно разписанията Русе-Ветово и обратно (като маршрутът включва и спирки през населените места Писанец и Семерджиево); Глоджево – Русе и обратно (като маршрутът включва и спирки през населените места Ветово и Смирненски) и Смирненски – Русе и обратно (като маршрутът включва и спирки през населените места). В общината няма изградени

достатъчно велоалеи – единствената налична е с дължина 14 километра и е изградена в рамките на трансграничен проект като свързва Ветово и Писанец.

В рамките на Плана за устойчива градска мобилност на Община Ветово се набелязват следните мерки в **дългосрочен план (до 2027 г.)**:

1. Необходимост от подобряване на съществуващата инфраструктура – в населените места и свързващата ги инфраструктура.
2. Недостатъчна велосипедна инфраструктура - следва да се обмислят варианти за нови велосипедни връзки между населените места. Тази мярка ще повиши привлекателността и разпознаваемостта на региона, тъй като вело-походите се превръщат във все по-предпочитан спорт и вид туристическа дейност.
3. Повишаване на привлекателността, безопасността и сигурността на ходенето пеш – облагородяване на пешеходните площи и рехабилитация на тротоарната мрежа.
4. Действия за подобряване на пътната безопасност чрез поставяне обезопасителни елементи на натоварени кръстовища и пътни артерии с висока натовареност и/или процент на пътни произшествия.
5. Необходимост от подобряване на местата за паркиране и намиране на варианти за преразпределяне на пътното пространство към други видове транспорт или други обществени функции и видове употреба, които не са свързани с транспорта.
6. Действия за насърчаване на промяна към по-устойчиви модели на мобилност. Необходимо е да се осигури участието на гражданите, работодателите, училищата и други заинтересовани страни.
7. Мерки за подобряване на ефективността на градската логистика, включително товарните доставки, като същевременно се намалят свързаните с това вредни външни въздействия като емисии на парникови газове, замърсители и шум.

В тази връзка, в краткосрочен план са необходими следните мерки (2021-2024 г.)

1. Рекламно-информационни мерки;
2. Административни и образователни мерки;
3. Маркировка и благоустрояване на съществуващата вело-алея;
4. Повишаване привлекателността на пешеходните зони;
5. Инвестиране и търсене на възможности за финансиране на инфраструктурата (улична и тротоарна мрежа);
6. Обезопасяване с маркировка на участъците, където има висока натовареност на автомобили и пресичат пешеходци;

7. Извършване на анализ на междуселищния транспорт, в т.ч. анкетиране на гражданите, което ще представлява първи етап от стъпките за подобряване на мобилността.

Налице са следните приоритети и мерки, заложени в ПИРО, имащи отношение към развитието Плана за градската мобилност:

- **Приоритет 2 Техническа инфраструктура и опазване на околната среда**
  - Мярка 1 Развитие на пътната и уличната инфраструктура;
  - Мярка 2 Развитие на зелените площи, паркове и обществени пространства;
  - Мярка 5 Развитие на екологичната инфраструктура и дейности по опазване на околната среда;
- **Приоритет 6 Туризъм**
  - Мярка 1 Развитие на туристическата инфраструктура.

11. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Основните инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, които ще имат значително въздействие върху икономическото и социалното развитие на Община Ветово са планирани в Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион, част от който е и самата община. По-конкретно, в Стратегически приоритет 3: Устойчиво териториално развитие и свързаност, Специфична цел 3.1: Развитие на транспортната и цифровата свързаност, Цел 3.11: Подобряване на транспортната инфраструктура е изведен основният акцент в развитието на транспортната инфраструктура в региона - доизграждането на транспортните коридори.

Това е логично с оглед на факта, че транспортната инфраструктура е ключова за развиване на потенциала на региона. Реализацията на големи инфраструктурни обекти ще доведе до повишаване на териториалното сближаване и постигане на по-балансиран растеж и възможност за осигуряване на равен достъп до услуги на всички жители на Община Ветово.

В рамките на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион са откроени следните големи инфраструктурни проекти с пряко въздействие върху развитието на Община Ветово:

- Изграждане на магистрала Русе – Велико Търново;
- Създаване на фериботна линия Тутракан (България) – Олтеница (Румъния);
- Разработване на летището в Щръклево.

Трите вида транспортни връзки – речни, въздушни и сухопътни ще спомогнат за ограничаването на вътрешнорегионалните различия и за подобряване на достъпа до пазара на труда и социални услуги в региона. В допълнение, по-добрата инфраструктура ще осигури необходимите предпоставки за развитието на междуобщинско и трансгранично сътрудничество в региона – основни стълбове за намаляването на регионалния дисбаланс и постигането на териториално сближаване.

12. SWOT-АНАЛИЗ

SWOT-анализът е класически и популярен метод за стратегически анализ и планиране, разработен за нуждите на бизнеса и широко използван от мениджърите на компании за идентифициране състоянието на фирмите, анализиране на различни ситуации и вземане на решения за тяхното управление, както и за очертаване на тенденциите в тяхното развитие. Получените резултати се представят във формата на SWOT таблица. Методът е създаден от Албърт Хъмфри от Stanford Research Institute, който заедно с екип от колеги е провеждал изследвания с него през 60-те и 70-те години на 20-ти век, с цел да се създаде инструмент, чрез който компаниите да разбират по-добре грешките и провалите на своето стратегическо планиране. Впоследствие SWOT-анализът е припознат и като изключително полезен инструмент в сферата на регионалното планиране и разработването на съответните стратегически документи, като днес вече се е превърнал в неразделна част и се е утвърдил като задължителен елемент от дългосрочните планове за развитието на общини, области, региони. Той е регламентиран и като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Зад абревиатурата SWOT стоят следните думи:

- **S**trengths **-** силни страни;
- **W**eaknesses - слаби страни;
- **O**pportunities - възможности;
- **T**hreats - заплахи.

Чрез SWOT-анализа се извършва оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses), както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Силните и слабите страни са специфични характеристики (конкурентни предимства и недостатъци), част от вътрешната страна на организацията (региона), върху които тя може да оказва пряко влияние и да ги контролира, докато възможностите и заплахите са предпоставки, част от външната среда на организацията (региона), над които тя няма влияние и контрол, но трябва да отчита.

В конкретния случай, когато използваме SWOT-анализа за стратегическо планиране на развитието на община, разглеждаме силните страни (Strengths) и възможностите (Opportunities) като факторите, които подкрепят развитието на общината, чрез които може да се осигури нейната бъдеща устойчивост. Слабите страни (Weaknesses) и заплахите (Threats) са факторите, които ограничават бъдещото развитие и за чието преодоляване трябва да бъдат предвидени ефективни мерки.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се формулират точно приоритетите и целите за развитието на общината, както и да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограничаващите фактори и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

Използването на SWOT - анализа при разработването на ПИРО 2021-2027 г. на община Ветово, предпазва от поставянето на непостижими цели и приоритети за нейното развитие през плановия период. Вниманието се фокусира върху възможностите и проблемите, пред които е изправена общината. На базата на задълбочен анализ се прави регистрация на най-големите проблеми и заплахите за общинското развитие. Този анализ дава възможност да се погледне отвъд ежедневните проблеми. Помага да се открояят наистина важните решения от решенията с временно въздействие. Откроява се същността на ПИРО и се съгласува стратегическия избор в общия контекст на стратегическия документ. Анализът също така помага стратегическата рамка да се формира в унисон с националните и регионалните цели и приоритети.

За да могат да се открояят лостовете за развитие, ограниченията, проблемите и рисковете за социално-икономическото развитие на община Ветово, е изготвен SWOT-анализ за всяка изследвана в анализа на икономическото и социалното развитие сфера, като природните ресурси са представени в комбинация със състоянието на околната среда.

Силни страни

- Наличие на необходимите ресурси общината да се утвърди като популярно място за няколко типа туризъм: познавателен, екстремен, културен, фестивален и др.;
- Съхранени природни ресурси, територия с голямо биоразнообразие (наличие на 5 защитени зони в обхвата на общината, попадащи в Националната мрежа "Натура 2000");
- Релеф, благоприятстващ развитието на интензивно селско стопанство (територията на общината е заета предимно от земеделски обработваеми площи);
- Благоприятна екологична обстановка – на територията на община Ветово няма съществени замърсители на въздуха, тъй като няма развити промишлени производства, изхвърлящи емисии вредни вещества в атмосферата;
- Находища на каолин и кварцов пясък, които превръщат територията в база за развитие на преработвателна промишленост;
- Подобрен административен капацитет на Общинска администрация – Ветово: след извършено преструктуриране е създадена Дирекция „Хуманитарни дейности, програми и проекти“, с цел подобряване на капацитета на общината за анализиране на възможностите за кандидатстване с проектни предложения и разработването на проекти, финансирани от фондовете на ЕС и други донори или финансови инструменти;
- Запазена е структурата на образованието и е съхранен броят на учебните и детски заведения в общината. Всички деца, намиращи се на територията на съответните населени места, са обхващани своевременно в системата на образованието;
- Разнообразен културен календар на Общината и добре развита читалищна дейност.

Слаби страни

- Тенденция за намаляване на населението, едновременно заради ниския естествен прираст и заради изселване;
- Наблюдава се увеличаване на безработицата, особено сред младите хора и лицата в трудоспособна възраст без или с ниска квалификация;
- Лошо състояние на III- и IV-класната пътна мрежа;
- Предпоставки за проявата на площна ветрова и водна ерозия;
- Липса на добре изградена туристическа инфраструктура;
- В населените места на територията на общината няма изградена канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадни води; отпадните води се заустват без пречистване. Значителни загуби във водопреносната мрежа;

- В населените места на общината не всички улици са асфалтирани, тротоарите са изградени частично;
- Значително замърсяване с фини прахови частици, в резултат на битовото отопление, лошото състояние на пътните настилки и др.;
- Неоползотворен потенциал на природните и културните ресурси на общината.

Възможности

- Релеф, подходящ за развитието на всички видове строителство, в т.ч. на инженерни мрежи и системи на техническата инфраструктура;
- Потенциал за производство на алтернативен вид енергия, чрез усвояване потенциала на ВЕИ;
- Разширяване на междуобщинското и трансграничното сътрудничество чрез участие в международни мрежи и разработването и изпълнението на съвместни проекти;
- Потенциал за местно развитие чрез усвояване на ресурси по СВОМР чрез създаването на местна инициативна група (МИГ);
- Активно и ефективно използване на възможностите, които предоставят Европейските фондове, други международни програми и източници за финансиране на проекти в общината и през новия програмен период;
- Провеждане на целенасочена общинска политика за задържане и привличане на младо население на територията на общината;
- Оползотворяване на туристическия потенциал на общината, чрез целенасочена локална политика в сферата на туризма, с цел развитие и утвърждаване като атрактивна туристическа дестинация;
- Съхраняване и валоризиране на местното културно-историческо наследство и популяризиране обогатяване на местния културен и фестивален календар, вкл. чрез възможностите, които предоставят Европейските фондове, други международни програми и източници за финансиране на проекти в общината.

Заплахи

- Влошаване на демографските процеси и продължаване на тенденцията на отлив на младото население поради безперспективност за развитие;
- Продължаващо високо ниво на безработицата;
- Неуспех на дейностите и мерките за икономическото съживяване на общината;

- Продължаващо влияние на световната финансова и икономическа криза, породена от пандемията от COVID-19 върху икономическото развитие;
- Увеличаване на броя на лицата, попадащи в уязвими групи;
- Невъзможност за идентифициране на подходящи партньори за междуобщинско и трансгранично сътрудничество;
- Липса на инвестиции във възобновяеми енергийни източници;
- Отсъствие на добре обмислена политика за развитие на туризма в общината;
- Неуспех при валоризирането на специфичните местни идентичности и ресурсите на природното и културното наследство на територията на общината.

13. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО, ИЗГОТВЕН ОТ "НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ" ЕАД

В резултат от изпълнението на Договор № РД-02-37-76/30.07.2018 г., сключен между МРРБ и "Национален център за териториално развитие" ЕАД, е разработен Социално-икономически анализ на районите в Република България. Основната му цел е да послужи като основна база в процесите на планиране и програмиране на следващия програмен период 2021-2027 г. в областта на регионалното развитие.

Териториалният обхват на Анализа обхваща цялата страна и всички административно-териториални и статистически единици. Извършено е сравнение в развитието на общините, областите, районите и страната, както и сравнение спрямо аналогични райони в ЕС.

Тематичният обхват на социално-икономическия анализ покрива основни тематични направления: икономическо развитие (малки и средни предприятия, чуждестранни преки инвестиции, научноизследователска и развойна дейност); туризъм (туристически ресурси и инфраструктура, специализация); социално развитие (демография, образование, здравеопазване, социални услуги, заетост и безработица), пазар на труда; култура и културно наследство; транспортна (пътен, железопътен, въздушен и воден транспорт) и инженерно-техническа инфраструктура (енергийни системи и мрежи, водоснабдяване и канализация, газоснабдяване, телекомуникации, управление на отпадъците); жилищен сектор (състояние на жилищния фонд, специфики на българския пазар); регионално и градско развитие (териториален модел, оси и центрове на развитие, агломерационни

ареали); околна среда (състояние, изменение на климата, разходи за околна среда); управление и административен капацитет; и ефективност на проектите и усвоените фондове по оперативните програми, съфинансирани от Европейските фондове и от други финансови инструменти.

Основната цел на анализа е насочена към подобряване на интеграцията между секторните политики в полза на регионалното развитие и икономическия растеж и обвързването им с националното пространство. Социално-икономическият анализ на районите поставя основите на секторните анализи по отношение на общите параметри на развитие, но не може да ги замени.

Темите, анализирани в документа, до голяма степен припокриват темите, изследвани в ПИРО на Община Ветово 2021-2027 г.: икономическо развитие; демографски анализ; инфраструктурно развитие; развитие на социалната сфера и човешките ресурси (образование, здравеопазване, социални услуги, заетост и безработица, пазар на труда); инвестиции; култура и културно наследство; екологично състояние и рискове, административен капацитет. Това позволява да се направи съпоставяне на голяма част от използваните показатели при изготвяне на ПИРО Ветово с тези на областно и национално ниво и да се проследят взаимовръзките между тях – къде има съответствие и къде се отчита разминаване.

Заключения от Анализа на районите	Заключения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ДЕМОГРАФИЯ		
Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.	През целия период на анализ се наблюдава отрицателна тенденция по отношение на естествения прираст на населението в общината. В същата посока се движат и данните по отношение на механичния прираст като единствено през 2015 г. се отчита положителна стойност на индикатора.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.

Намаляване на дела на населението в трудоспособна възраст.	Отчита се понижение на дела на хората в трудоспособна възраст.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Териториалното разположение на населението е предимно в градовете – 73,5% (2017 г.)	На територията на община Ветово има 6 населени места: един град - общинският център гр. Ветово, два други града - гр. Глоджево и гр. Сеново и три села - Кривня, Писанец и Смирненски. Значително по-голямата част: 75% от жителите на общината живеят в градовете (8 396), а останалите 25% са разпределени в селата (2 747).	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Изчерпан демографски потенциал на селата, които до неотдавна са били източник на миграция към градовете.	За всички населени места в общината се наблюдава тенденция за намаляване на населението, като това се случва с по-бърз темп в по-малките населени места и е особено изразено за селата Писанец и Кривня. Причината се основава на липсата на възможности за заетост, близостта на областния център, както и емиграционните настроения на населението.	Общината е с противоположна характеристика от тази на национално ниво.
ТЕМА: ПАЗАР НА ТРУДА		
Коефициентът на икономическа активност нараства.	За всички населени места в общината се наблюдава тенденция за намаляване на населението, а инвестициите в предприятията на територията на общината не са значителни.	Общината е с противоположна характеристика от тази на национално ниво.
Заетостта на населението в най-активна възраст (15–64 години) бележи съществен ръст на национално ниво в периода 2014-2017 г.	Тенденциите на пазара на труда в областта са добри и през 2019 г. икономическата активност нараства, но все още не може да настигне средната за страната	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.

	заради флуктуациите през предходните няколко години. Заетостта също нараства рязко, достигайки 69,6%, а безработицата се свива допълнително до 3,0%.	
Коефициентът на безработица намалява.	Равнището на безработицата в Община Ветово за периода 2014-2018 г. намалява - към 31 декември 2018 г. се равнява на 26,1% (спрямо 39,2% през 2014 г.), което превишава над четири пъти равнището за страната и остава най-високо от общините в Област Русе.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
ТЕМА: ТЕРИТОРИАЛНО УРБАНИСТИЧЕН АНАЛИЗ		
Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани (централни), средно урбанизирани (междинни, при които над 50% от населението е в населени места от 5 до 50 хил. жит. или общините са с център град от 5 до 50 хил. жители) и слабо урбанизирани (периферни).	В ИТСР на Северен централен регион Община Ветово е определена като слабо урбанизирана (периферна).	Община Ветово попада в групата на слабо урбанизираните (периферни) общини.
В Анализа на районите са определени агломерационни образувания по дадени критерии.	Според ИТСР на Северен централен регион община Ветово не попада в обхвата на агломерационен ареал.	Община Ветово не попада в обхвата на агломерационен ареал.
ТЕМА: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ		
БВП и БВП на глава от населението нараства.	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП, но за област Русе показателят нараства, макар и с по-нисък темп и по-ниски от средните стойности за страната.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Нараства производителността на труда.	Наблюдава се ръст в произведената продукция (хил. лв.), с изключение	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.

	на 2018 г., където има лек спад в стойностите.	
Най-голям брой МСП са в групата на микропредприятията (от 0 до 9 заети), достигат 92.47% (2017 г.) от общия брой предприятия в нефинансовия сектор, следвани от втората група (от 10 до 49 заети).	През 2018 г., най-голям е делът на микропредприятията в общината, равняващ се на 276 бр. от общо 300 на територията на общината, което се равнява на 92%.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Атрактивността на българския туризъм се формира от културно-историческо наследство, природни ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност.	В Община Ветово са налице необходимите ресурси тя да се утвърди като популярно място за няколко типа туризъм: познавателен, екстремен, културен, фестивален и др.	Общината притежава характеристики, определени в Анализа на районите за развитие на туризма.
ТЕМА: СОЦИАЛНА СФЕРА		
Обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина.	От години има традиция всички деца, намиращи се на територията на съответните населени места, да бъдат обхващани своевременно в системата на образованието. Община Ветово и образователните институции осигуряват необходимите предпоставки за пълен обхват по списъците, които се изготвят от общинска администрация.	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво.
Закриват се училища предимно в малките населени места.	Запазена структурата на образованието и е съхранен броят на учебните и детски заведения, независимо от влиянието на някои трудности. Няма закрити учебни и детски заведения.	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво.
Въпреки, че се наблюдава макар и символично намаляване на дела на преждевременно напускащите	Като проблемни области се очертават големият брой с начално, незавършено начално и	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.

училище, все още този дял е твърде висок – 2,96%.	непосещавалите училище лица. Основната част от тези лица са от ромски произход.	
Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа.	Увеличават се потребителите на програма „Топъл обяд“ от 200 на 1 000 потребители; създадена нова социална услуга „Асистентска подкрепа“ (държавно-делегирана дейност).	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Неравномерното териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходящата материална база.	Обектите на социалната инфраструктура са концентрирани основно в градовете на територията на общината.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
ТЕМА: ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА		
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Всички населените места от общината са електрифицирани.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязаната цел до 30% през 2020 г.	Налична е газопроводна мрежа от Разград до „Каолин“ ЕАД – Сеново, Ветово.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Нарастване на участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Новият акцент в използването на ВЕИ е да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВИ, предимно за собствени нужди и присъединяване към мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали и разходите за пренос.	Има домакинства, които използват енергия от възобновяеми източници, но Община Ветово не разполага с данни за техния брой.	Изводите и препоръките, направени в Анализа на районите, са валидни и за Община Ветово.
Често срещан е проблемът с „режим на водоснабдяване“, който силно	Регионът има добре развита система с достатъчен брой	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво.

влошава качеството на живот на населението.	водовземания с осигурени водни количества.	
Изключително високо ниво на загуби на вода (средно около 60%)	Вътрешните водопроводни мрежи в населените места са от тръби с изтекъл експлоатационен период и амортизирани, което води до големи загуби на вода (между 50 и 80% в отделните населени места).	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Значително по-големи количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС, ниска степен на рециклиране на битовите отпадъци.	Наблюдава се повишаване на количествата битови отпадъци на територията на общината; ниска степен на рециклиране на битовите отпадъци.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
ТЕМА: ОКОЛНА СРЕДА		
Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което е сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	Съществен източник за замърсяване с фини прахови частици и серен диоксид са домакинствата с битово отопление на твърдо гориво през зимния период във всички населени места, лошото състояние на пътните настилки, при строителни дейности и др.	Общината е със сходна характеристика на тази на национално ниво.
Подобрява се качеството на повърхностните води в страната.	Богатството на водни ресурси в общината не се експлоатира ефективно и не се пази - загубите във водопреносната мрежа са значителни и замърсяването на подпочвените води се увеличава. Причините се дължат на високите подпочвени води и липсата на пречиствателни станции за отпадните води.	Общината е с противоположна характеристика от тази на национално ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	В Община Ветово отсъстват стационарни източници на шумово замърсяване. Основен източник на наднормени нива на шум са автомобилите. Източник на	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво.

	импулсивен шум е и ЖП транспорта, но тъй като е локализиран в покрайнините на Ветово и Сеново, той не е от съществено значение.	
ТЕМА: АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	Общината има капацитет да привлича повече средства от ЕСИФ, чрез повишаването на капацитета ѝ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за Община Ветово.
Силна зависимост от европейските фондове и помощи и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	До 2020 г. в Общинска администрация Ветово не е имало звено, което да извършва проучване и анализиране на възможностите за финансиране на проекти от фондовете на Европейския съюз и други донори или финансови инструменти. След извършено преструктуриране е създадена Дирекция „Хуманитарни дейности, програми и проекти“, с цел подобряване на капацитета на общината при разработването на проекти, съобразени с местните потребности и потенциал за развитие.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за Община Ветово.
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН В АНАЛИЗА НА РАЙОНИТЕ		
Създаване на Регионален иновационен център, в който да се	Предложението е отчетено при изготвянето на ПИРО Ветово.	Неприложимо

изградят хъбове/споделени пространства за млади технологични предприемачи, сътрудничество между научните организации, публичния и частния сектор от региона и извън него. Повишаване на ресурсната ефективност на производствата и прилагането на ИКТ в предприятията от промишлеността, както и създаване на клъстери в определените за района направления за интелигентна специализация.		
Развитие на биологично и поливно земеделие, зеленчукопроизводство, овощарство, лозарство и животновъдство с висока добавена стойност.	Предложението е отчетено при изготвянето на ПИРО Ветово.	Неприложимо
Изграждане на регионален туристически бранд, което да привлече български и чуждестранни туристи и да подпомогне създаването на продукти на алтернативния туризъм, заедно с развитието на културно-исторически, конферентен, спортен, здравен, еко, поклоннически, кулинарен, селски туризъм, лов и риболов, на речния и круизен туризъм по река Дунав.	Предложението е отчетено при изготвянето на ПИРО Ветово.	Неприложимо

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕТОВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

При разработването на Плана за интегрирано развитие на Община Ветово 2021-2027 г. са следвани пряко изискванията, описани в Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и постановките на Закона за регионално развитие и Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие, както и на основните законови актове в сферите за устройство на територията, опазване на околната среда, туризма и културното наследство.

Стратегическият документ е съобразен с действащата нормативна уредба на национално, регионално и местно ниво и с постановките на кохезионна политика на ЕС за периода 2021-2027 г. Заложените в ПИРО на Община Ветово визия, цели и приоритети допълват и конкретизират посланията на стратегическите документи от по-високите йерархични нива - Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2013-2025 г., Националната програма за развитие "България 2030" и Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния регион 2021-2027 г.

Структурата на Плана, както и заложените цели и приоритети спазват основния европейски принцип в планирането "Мисли глобално – действай локално". Практически това означава намиране на рационални решения на общинско и областно ниво в подкрепа глобалните цели на устойчивото развитие, формулирани в документа "Дневен ред 2030". Преследваните цели на политиката на ЕС до 2050 г. са за една модерна, ресурсно-ефективна, конкурентоспособна и климатично неутрална икономика. За постигането на тези цели главна роля ще изиграят интегрираните териториални инвестиции на регионално ниво и подкрепата на развитието на територии.

Не на последно място, Планът за интегрирано развитие на Община Ветово 2021-2027 г. продължава основната посока за развитие, определена от Общинския план за развитие на Община Ветово 2014-2020 г. Надградени са целите и приоритетите, заложени в предходния програмен период, като са отчетени новите макроикономически показатели, областните тенденции и очакваните социално-икономически промени в национален и регионален план.

Ключовите моменти при разработването на Плана за интегрирано развитие на Община Ветово 2021-2027 г. са:

- Изводите от анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Ветово;
- Формулиране на основните насоки за развитие, откриващи се пред общината, взимайки предвид силните и слабите страни, възможностите и заплахите в регионален аспект;
- Резултатите от анкетното проучване и организираните фокус-групи и обществени обсъждания сред местните заинтересовани страни;
- Обособяване на териториални зони за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;
- Формулиране на реалистични цели и необходими действия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;
- Интегриране на всички възможни ресурси (финансови, човешки и др.) за реализация на проектите и програмите, които да подпомогнат реализацията на настоящия стратегически документ;
- Постигане на синергичен ефект от всички действащи, новопредлагани и др. инструменти (документи със стратегически и планов характер, конкретни проекти и др.);
- Комбиниране на мерки за развитие на инфраструктурата и "меки" мерки за постигане на заложените цели в публични услуги, енергийна ефективност, градска среда, туризъм, модернизиране на образователната инфраструктура, здравната и социалната инфраструктура и др.

В съдържателно отношение стратегическата част на Плана за интегрирано развитие на Община Ветово 2021-2027 г. включва следните инструменти:

- Визия за развитието на общината;
- Стратегическите цели – основни направления, които следва да се постигнат за достигането на желаното икономическо и социално състояние;
- Приоритети – които да конкретизират стратегическите цели;
- Мерките за реализация на ПИРО – съвкупността от действия, които да бъдат предприети в изпълнение на заложените приоритети.

От така посочените инструменти всеки следващ конкретизира предходния.

1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Визията за развитието на общината дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии.

Принципно изискване е Визията да не се променя често. Тя е с по-дългосрочен характер от 7 годишните периоди, за които се изработват общинските планови документи. Това не ограничава възможността при променени условия в социално-икономическите условия, при промени, породени от инфраструктурното развитие и в състоянието на околната среда Визията да не може да бъде надграждана в съдържателно отношение, т.е. тя може да бъде модифицирана.

Във формулировката на Визията следва да бъдат включени няколко ключови думи/изрази, които да подчертават съдържанието на Визията. Тя трябва да отчита ресурсите и потенциалите на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие.

Ключовите думи за устойчивото развитие на Община Ветово през периода 2021- 2027 г. са:

- Устойчивост и баланс;
- Сплотена общност;
- Качествена инфраструктура;
- Социално-икономическо развитие;
- Туристически потенциал;
- Съхранени природни богатства.

Част от посочените ключови думи се съдържат и във формулировката на Визията в ОПР на Община Ветово за периода 2014-2020 г. Във връзка с това, че някои от елементите на визията, заложена в предишния ОПР не са напълно реализирани, се налага те да се съдържат и в адаптираната към новите условия формулировка на визията за програмния период 2021-2027 г.

Въз основа на горното, Община Ветово определя като своя визия за периода 2021-2027 г.:

ВИЗИЯ:

Община Ветово – устойчиво и балансирано развиваща се територия, със сплотена мултикултурна общност, с качествена инфраструктура, предоставяща възможности за комплексно социално-икономическо развитие, с оползотворен туристически потенциал и съхранени природни богатства.

2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Целите и приоритетите на ПИРО се определят в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива, като се обвързват с постигането на резултати за територията на общината. Целите на плана следва да отразяват местните потенциали за развитие и да се съсредоточават върху решаването на конкретните проблеми на общината. Следва да бъдат набелязани ограничен брой ключови приоритети, които да отразяват избрания фокус и специфика за развитие. Целта е да се постигне концентрация и осезаем ефект на база на конкретните потенциали и местни специфики, а не да се формулират твърде общи и универсални цели и приоритети.

Стратегическите цели имат ясен фокус към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на Община Ветово. Те са съобразени с предназначението на ПИРО да бъде инструмент за управление и да отразява действителните нужди на местната общност в контекста на плановите документи от регионално, национално и европейско ниво. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

Стратегическите цели за развитие на община Ветово през периода 2021-2027 г. са формулирани, както следва:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Ефективно управление, достъпна инфраструктура и териториално сътрудничество за устойчиво развитие

Акцент в рамките на първата стратегическа цел е развитието на административния капацитет на общината, включително чрез повишаване на професионалните умения и квалификация на служителите и подобряване на сътрудничеството на общината както на

междуобщинско, така и на трансгранично ниво. Наличието на една компетентна и отговорна местна администрация, отзивчива и работеща в интерес на гражданите, е в основата на едно ефективно управление, гарантиращо целенасочена дейност за справяне с местните предизвикателства и решаването на важни за общността проблеми. Друг аспект на стратегическата цел в това направление е и реализирането на подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР), основан на характеристиките на конкретната територия, на местните потребности и потенциал. Стратегическата цел е насочена и към развиване на административния капацитет за успешно разработване, управление и реализиране проекти с европейско финансиране, включително в партньорство с институции и организации от страната и чужбина, което е предпоставка за устойчивото развитие на общината.

В рамките на първата стратегическа цел е включено и развитието на техническата инфраструктура на територията на общината и опазването на околната среда – ключови елементи за устойчивото развитие на всяко едно населено място. Планирано е изпълнение на дейности, свързани с ремонт на съществуващата пътна и улична мрежи, както и изграждане на нови пътища, развитие на ВиК и електропреносната инфраструктура, благоустрояване на съществуващи и изграждането на нови зони за отдих, дейности свързани с развитието на екологичната инфраструктура, поддържане на сградите общинска собственост и др.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Комплексни и интегрирани политики за повишаване стандарта и качеството на живот на населението

Втората стратегическа цел е насочена към подобряването на социалната, здравната, образователната, културната и религиозната, спортната и младежката сфери и свързаните с тях услуги и дейности. Планираните дейности включват ремонт на здравните кабинети в населените места на общината, обособяване и оборудване на зъболекарски кабинети, осигуряване на различни здравно-социални услуги, включително и чрез изграждане на Център за предоставяне на комплексни социални услуги. Освен подобряването на здравното и социалното обслужване, важен фокус в рамките на тази стратегическа цел е поставен и върху осигуряването на достъп до качествено образование както чрез ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност в сгради на образователната инфраструктура, така и чрез въвеждане на нови форми на извънкласни, извънучилищни дейности. Също така са предвидени и мерки за развитие на сгради на културната инфраструктура и религиозни храмове, както и разнообразяване дейността на местния културен календар, с цел

съхраняване и популяризиране на културното наследство на общината. Стратегическата цел е ориентирана и към създаване на по-добри условия за спорт в населените места, развитие на младежката активност и доброволчеството.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Съхранени природни ресурси и културно-историческо наследство и оползотворяване на туристическия потенциал

Тази цел е насочена към опазване и валоризиране на културно-историческото наследство на общината, с цел популяризирането ѝ като привлекателна туристическа дестинация и създаването на атрактивен туристически продукт, а същевременно с това са и заложени дейности за развитие на екологичната инфраструктура и съхраняване на природните ресурси, тъй като доброто състояние на околната среда е задължително условие за пълноценното развитие на общината. Успешно развит, секторът на туризма може да донесе дългосрочни икономически и социални ползи за Община Ветово. Именно затова, с цел утвърждаването на общината като атрактивно за туристите място, е предвидено да се провежда целенасочена локална туристическа политика, която включва разработване на актуална Програма за развитие на туризма, поддържане на актуална туристическа информация на сайта на общината, рекламна кампания в специализирани медии, участие в туристически изложения, изработване на рекламни материали и др. В рамките на стратегическата цел е планирано развитието на туризма да се осъществява в синхрон със съхраняването на природните ресурси и опазването на биологичното разнообразие на територията на общината, като е предвидено разработването на редица стратегически документи в сферата на околната среда, както и дейности, свързани с управлението на отпадъците, поддържането на общинския горски фонд и др.

3. ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ

За постигането на желаната визия за развитие на Община Ветово и поставените три стратегически цели, в резултат на направения социално-икономически анализ и изведените ключови предизвикателства и потенциали, които стоят пред общината, са дефинирани седем основни приоритетни направления, в които ще бъдат основно концентрирани финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период:

Приоритет 1 – Административен капацитет, междуобщинско и трансгранично сътрудничество;

Приоритет 2 – Техническа инфраструктура и опазване на околната среда;
Приоритет 3 – Социални и здравни услуги/дейности;
Приоритет 4 – Образование;
Приоритет 5 – Култура и религия;
Приоритет 6 – Туризъм;
Приоритет 7 – Спорт и младежки дейности.

Приоритетите конкретизират горепосочените стратегически цели и дават направление на всяка една идея за развитието на Община Ветово. Предвид интегрирания характер на трите стратегически цели за развитие и синергичното въздействие на различните мерки и дейности, включени в Програмата за реализация на ПИРО на Община Ветово за периода 2021-2027 г., определените приоритетни направления не са пряко подчинени на една конкретна цел, а допринасят за постигането на повече цели. По-долу са представени взаимовръзките между приоритети и стратегически цели:

СЦ 1 – Ефективно управление, достъпна инфраструктура и териториално сътрудничество за устойчиво развитие

Приоритет 1 – Административен капацитет, междуобщинско и трансгранично сътрудничество;
Приоритет 2 – Техническа инфраструктура и опазване на околната среда.

СЦ 2 – Комплексни и интегрирани политики за повишаване стандарта и качеството на живот на населението

Приоритет 3 – Социални и здравни услуги/дейности;
Приоритет 4 – Образование;
Приоритет 5 – Култура и религия;
Приоритет 7 – Спорт и младежки дейности.

СЦ 3 – Съхранени природни ресурси и културно-историческо наследство и оползотворяване на туристическия потенциал

Приоритет 2 – Техническа инфраструктура и опазване на околната среда;
Приоритет 5 – Култура и религия;
Приоритет 6 – Туризъм.

Към всеки приоритет са формулирани ясни и конкретни мерки и дейности, разкриващи какво точно трябва и може да се осъществи в общината, за да бъде постигнато желаното

развитие. Част от формулираните мерки са по-общи и отворени и следва да бъдат конкретизирани с допълнителни проекти през целия програмен период 2021-2027 г. В този смисъл въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните проекти в Програмата за реализация на ПИРО.

Приоритет 1: Административен капацитет, междуобщинско и трансгранично сътрудничество

Мярка 1: Развитие на административен капацитет

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Разширяване обхвата и подобряване на качеството на предоставяните електронни услуги от общината
- Повишаване на капацитета, компетенциите и квалификацията на служителите от общинската администрация, общинските съветници, кметове и кметски наместници, чрез включване в различни форми на обучение
- Поддържане на зоните за свободен достъп до интернет в населените места на общината и изграждане на нови
- Поетапно изработване на многослойна географско-информационна система (ГИС модел), като инструмент за пространствен анализ
- Разработване на Инвестиционен профил на общината

Мярка 2: Реализиране на подхода ВОМР

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Учредяване на МИГ с участието на Община Ветово
- Разработване на Стратегия за ВОМР на МИГ
- Реализация на проекти, в изпълнение на Стратегията за ВОМР на МИГ

Мярка 3: Реализиране на проекти с финансиране от ЕС

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Реализиране на проекти с финансиране от Оперативните програми
- Реализиране на проекти по Програма INTERREG VI-A Румъния-България

- Реализиране на интегриран териториален проект за развитие и маркетизиране на Природен парк "Русенски Лом
- Реализиране на интегриран териториален проект за развитие и маркетизиране на Резерват "Бели Лом"

Приоритет 2: Техническа инфраструктура и опазване на околната среда

Мярка 1: Развитие на пътната и уличната инфраструктура

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Ремонт на общинска пътна мрежа
- Изграждане на околовръстен път гр. Ветово
- Изграждане на околовръстен път с. Смирненски
- Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в гр. Ветово
- Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в гр. Сеново
- Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в гр. Глоджево
- Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в с. Смирненски
- Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в с. Писанец
- Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в с. Кривня
- Изграждане на паркинг между улици „Жельо войвода“ и „Цар Калоян“ в гр. Ветово

Мярка 2: Развитие на зелените площи, паркове и обществени пространства

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Изграждане на парк в гр. Ветово
- Ремонт и благоустрояване на съществуващ парк в гр. Ветово
- Изграждане на парк пред сградата на кметството в гр. Сеново
- Ремонт и благоустрояване на парк в центъра на с. Смирненски
- Благоустрояване на централна градска част в гр. Ветово
- Ремонт и благоустрояване на площад в центъра на гр. Ветово

- Ремонт и благоустрояване на площад в с. Писанец
- Ремонт и благоустрояване на площад в с. Кривня
- Ремонт и благоустрояване на площад в гр. Сеново
- Изграждане на две детски площадки в гр. Сеново
- Изграждане на нов военен паметник в гр. Глоджево
- Изграждане на нов военен паметник в с. Смирненски
- Реставриране на паметници и музейна сбирка в с. Кривня
- Ремонт на паметник в гр. Ветово
- Благоустрояване на гробищен парк в гр. Ветово
- Благоустрояване на гробищен парк в гр. Сеново
- Благоустрояване на гробищен парк в с. Писанец
- Благоустрояване на гробищен парк в с. Кривня
- Разширяване обхвата, поддържане и подобряване на системата за видеонаблюдение в населените места
- Ремонт/изграждане/прилагане на мерки за ЕЕ на системата за улично осветление в населените места - гр. Сеново, с. Кривня и с. Писанец

Мярка 3: Развитие на ВиК инфраструктурата

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Ремонт/изграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура
- Доизграждане и продълбочаване на канал за дъждовни води по ул. "Оборище" в с. Смирненски

Мярка 4: Развитие на електропреносната инфраструктура

- Рехабилитация на съществуваща електропреносна мрежа в населените места на общината
- Ремонт на електропровод от гр. Ветово до с. Писанец
- Възстановяване на електрозахранване от подстанция Бабово до гр. Глоджево
- Възстановяване на трафопоста в бившето Военно поделение

Мярка 5: Развитие на екологичната инфраструктура и дейности по опазване на околната среда

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Изграждане на мобилна инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци в гр. Ветово
- Изграждане на сепарираща инсталация за отпадъци с Община Русе
- Изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО - Русе
- Разработване на Програма за опазване на околната среда
- Разработване на Програма за управление на отпадъците
- Разработване на Стратегическа карта за шум
- Разработване на Програма за подобряване качествата на атмосферния въздух
- Разработване на Програма за енергийна ефективност
- Разработване на Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива
- Изграждане на общинска структура за управление на отпадъците
- Изготвяне на нов лесоустройствен план;
- Поддържане на общинския горски фонд съгласно лесоустройствения план.

Мярка 6: Поддържане на сгради общинска собственост

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Разширяване на сградата на общинска администрация в гр. Ветово
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата на кметство Глоджево
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата на кметство Писанец
- Основен ремонт на сграда на общинска администрация в гр. Ветово (Бивше родилно отделение)
- Ремонт на сградата на Клуба на инвалида в с. Смирненски

- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сгради общинска собственост в с. Смирненски
- Изграждане на пенсионерски клуб в гр. Ветово
- Изграждане на пенсионерски клуб в с. Писанец

Приоритет 3: Социални и здравни услуги/дейности

Мярка 1: Развитие на социалната и здравната инфраструктура

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност, вкл. осигуряване на достъпна среда на Център за обществена подкрепа в гр. Ветово
- Изграждане на Център за предоставяне на комплексни социални услуги в гр. Ветово
- Изграждане на Дневен център за възрастни хора с увреждания в гр. Ветово
- Изграждане на Дневен център за възрастни хора с увреждания в гр. Глоджево
- Изграждане на Дневен център за деца с увреждания в гр. Ветово
- Ремонт на Здравна служба в гр. Ветово
- Ремонт на Здравна служба в с. Писанец
- Ремонт на здравна служба в с. Смирненски
- Обособяване на здравен кабинет в с. Кривня
- Ремонт на лекарски кабинет в гр. Сеново
- Обособяване, обзавеждане и оборудване на зъболекарски кабинети в гр. Сеново, гр. Глоджево, с. Кривня, с. Смирненски и с. Писанец

Мярка 2: Развитие на социалните и здравните услуги/дейности

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Осигуряване на услуга Личен асистент
- Осигуряване на услуга Социален асистент по делегирана дейност "Асистентска подкрепа"

- Осигуряване на услуга Топъл обяд
- Осигуряване на услуга Патронажна грижа
- Осигуряване на услуга Домашен социален патронаж
- Функциониране на Център за обществена подкрепа
- Здравни медиатори
- Развитие на дейността на Общинска фондация "Фондация за Ветово"

Приоритет 4: Образование

Мярка 1: Развитие на образователната инфраструктура

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на СУ "Христо Ботев" в гр. Глоджево
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" в гр. Сеново, вкл. изграждане на физкултурен салон
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на ОУ "Петко Рачев Славейков" в с. Смирненски, вкл. изграждане на физкултурен салон
- Ремонт на физкултурен салон в СУ "Васил Левски" в гр. Ветово
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на ДГ "Щастливо детство" в гр. Ветово
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на ДГ "Здравец", гр. Глоджево
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на филиал "Слънце" към ДГ "Звънче", гр. Сеново
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на ДГ "Звънче" в с. Смирненски
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на филиал "Капанче" към ДГ "Звънче" в с. Кривня
- Изграждане на STEM център в СУ "Васил Левски" в гр. Ветово

Мярка 2: Развитие на образователните услуги/дейности

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Осигуряване на стипендии за подкрепа и стимулиране на деца, ученици и студенти с високи постижения в образованието
- Въвеждане на нови форми на извънкласни, извънучилищни дейности и взаимодействие с родителите
- Повишаване на вътрешната квалификация на персонала в образователните институции за работа в дистанционна форма на обучение

Приоритет 5: Култура и религия

Мярка 1: Развитие на културната и религиозната инфраструктура

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на Читалище „Просвета“ – гр. Глоджево
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на Читалище „Нов Живот“ – гр. Сеново
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на Читалище „Пробуда 1873“ – с. Кривня
- Ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност на Читалище "Напредък" в с. Смирненски
- Текущ ремонт, обзавеждане и оборудване на Младежки дом в гр. Ветово
- Ремонт, обзавеждане и оборудване на Младежки клуб в гр. Сеново
- Ремонт на Младежки клуб в с. Кривня
- Укрепване и ремонт на джамия в с. Смирненски
- Укрепване и ремонт на джамия в с. Глоджево
- Укрепване и ремонт на малката джамия в гр. Ветово
- Укрепване и ремонт на църква в с. Глоджево

Мярка 2: Развитие на културните дейности

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Реализиране на културни дейности
- Организиране на местни културни празници и инициативи, свързани с местните обичаи и традиции
- Подкрепа за функциониране на Фанфарен оркестър в гр. Ветово

Приоритет 6: Туризъм

Мярка 1: Развитие на туристическата инфраструктура

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Ремонт/благоустрояване/изграждане на довеждаща инфраструктура до природни забележителности
- Благоустрояване на Екопътека между с. Писанец и гр. Ветово
- Изграждане на Екопътека между гр. Ветово и с. Смирненски
- Изграждане на Зона за отдих в с. Глоджево
- Благоустрояване на Зона за отдих в гр. Ветово
- Благоустрояване на Зона за отдих в гр. Сеново
- Благоустрояване на Зона за отдих в с. Глоджево
- Благоустрояване на Зона за отдих в с. Кривня
- Благоустрояване на Зона за отдих в с. Писанец
- Благоустрояване на местност "Лагера" - място за отдих и туризъм, с. Смирненски
- Изграждане на екопътека и велоалея, свързващи с. Смирненски и гр. Ветово
- Изграждане на екопътека между Острия камък до стадиона в гр. Сеново
- Обособяване на музей - етнографски и исторически кътове
- Създаване и поддръжка на система с указателни и информационни табели за природните и антропогенни обекти

Мярка 2: Изпълнение на програма за развитие на туризма

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Разработване на актуална Програма за развитие на туризма
- Постоянна актуализация на информацията за туризма в сайта на общината - предоставяне на информация за туристическите обекти, маршрути, пакети и всички новости, свързани с туризма.
- Провеждане на кампании за поддържане и опазване чистотата на всички туристически обекти и туристически пътеки и маршрути на територията на общината.
- Мониторинг за изпълнението на Програмата за развитие на туризма в Община Ветово за отчитане на тенденциите на база получени данни.
- Провеждане на рекламна кампания в специализирани български и чуждестранни медии.
- Участие в национални туристически борси и изложения и популяризиране на създадени туристически пакети и маршрути.
- Актуализиране и изработване на нови рекламни материали - справочници, пътеводители, брошури, проспекти, указатели и др.

Приоритет 7: Спорт и младежки дейности

Мярка 1: Развитие на спортната инфраструктура

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Реновация на тревна настилка, изграждане на трибуна, изграждане и ремонт на съблекални на стадион в с. Смирненски
- Реновация на тревна настилка и ремонт на трибуни и съблекални на стадион в гр. Сеново
- Ремонт на съблекални на стадион в гр. Ветово
- Ремонт на съблекални на стадион в с. Глоджево
- Ремонт на спортен комплекс в с. Смирненски
- Изграждане на мултифункционална спортна площадка в гр. Ветово
- Изграждане на мултифункционална спортна площадка в с. Кривня

- Изграждане на мултифункционална спортна площадка в гр. Сеново
- Изграждане на мултифункционална спортна зала в гр. Ветово
- Ремонт и оборудване на мултифункционална спортна зала в гр. Глоджево
- Изграждане на 2 бр. стрийт фитнес площадки в гр. Ветово
- Изграждане на стрийт фитнес площадка в с. Кривня

Мярка 2: Развитие на спортните и младежките дейности

Проекти/дейности, включени в мярката:

- Организиране на ежегодни спортни събития
- Подпомагане на спортни клубове
- Стипендии за стимулиране на спортисти с високи постижения
- Реализиране на дейности за развитие на младежката активност и на доброволчеството

IV. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г., в подготвителния етап на изготвянето се разработи Комуникационна стратегия. В нея са описани всички идентифицирани заинтересовани страни, формулирани са подходящи инструменти за комуникация с тях, както и подходящ инструментариум за осигуряване на публичност и прозрачност относно разработването, изпълнението и отчитането на ПИРО - Ветово.

1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ДЕЙСТВИЯ, КОИТО СА ИЗПОЛЗВАНИ, ЗА ДА СЕ НАСЪРЧИ УЧАСТИЕТО НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Планът за интегрирано развитие на Община Ветово за периода 2021-2027 г. се разработи чрез прилагане на принципа на партньорство. Това включи информиране на всички заинтересовани страни, като се даде възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения както чрез анкети, така и чрез работа във фокус-групи и организиране на публични дискусии със социалните и икономически партньори и гражданското общество.

2. ОПИСАНИЕ НА НАЧИНА НА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ПОДБОРА НА УЧАСТНИЦИТЕ В ПРОЦЕСА НА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПИРО, ВКЛЮЧИТЕЛНО СПИСЪК НА ОСНОВНИТЕ ГРУПИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ, КОИТО СА ВЗЕЛИ УЧАСТИЕ.

Заинтересованите страни са идентифицирани съгласно информацията за действащи на територията на общината публични, частни и неправителствени организации, с която администрацията разполага. На сайта Общината периодично е публикувана информация за процесите на разработване на ПИРО, както и всички етапи от Комуникационната стратегия, достигайки по този начин до широката общественост. В хода на изготвянето на ПИРО са

идентифицирани и поканени да вземат участие в процеса по формулиране на целите и приоритетите представители на различни институции, представители на местната власт и граждани.

3. КРАТКА ОБОСНОВКА, ДОКАЗВАЩА, ЧЕ ПРЕДПРИЕТИТЕ МЕРКИ СА ОСИГУРИЛИ ВКЛЮЧВАНЕТО НА МАКСИМАЛЕН БРОЙ УЧАСТНИЦИ ОТ ВСИЧКИ ВЪЗМОЖНИ ГРУПИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Включването и реалното участие на гражданите, в качеството им на икономически/социални партньори на Общината във всичките етапи на разработване, наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие на Община Ветово е важно условие за успешната му реализация. Това гарантира прозрачност, ефективност и реалистичност на документа, който е обогатен и от тяхната гледна точка, освен тази на местната власт. В рамките на тези етапи са привлечени като участници различни представители на професионални и социални групи, както и отделни представители на гражданското общество за активно участие при формиране и прилагане на местната политика за интегрирано устойчиво развитие. Налице са присъствени списъци от проведените комуникационни мероприятия.

4. РЕЗЮМЕ НА ПРОВЕДЕНИТЕ ОБСЪЖДАНИЯ И ПРИНОСА НА ПАРТНЬОРИТЕ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАНА

При разработването на ПИРО на Община Ветово се даде възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения както чрез формални и неформални работни срещи с по-тесен кръг участници, така и чрез работа във фокус-групи и организиране на публични дискусии със социалните и икономически партньори и гражданското общество.

В началото на самия процес е **създадена е Работна група със заповед на кмета №954/30.12.2020 г.,** включваща 7 членове от общинската администрация, чиито функции са следните предписания по т. 5 от Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО:

- Да определят етапите, практическите действия и приемат програмата-график за изработване на ПИРО;
- Да участват активно в процеса на подготовката, изготвянето и одобряването на ПИРО, като провеждат редовни заседания по време на всички етапи на подготовката и обсъждането му;

- Да участват в срещи и фокус-групите в процеса на подготовка на ПИРО, съобразно експертизата, отговорностите и компетенциите;
- Да осигурява достъп до информация на външните експерти, ангажирани с подготовката на ПИРО;
- Да организират дейностите по информация и публичност, включително да осигурят достъп до информация на гражданите и всички заинтересовани страни относно целия процес на подготовка, обсъждане и одобряване на ПИРО.

Методиката за изготвяне на анализа, освен документално проучване на база наличните източници на информация, следва да включва и теренни проучвания на специфичните характеристики на отделните територии, населени места или части от тях, чрез които следва да се съберат данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат на съответната територия, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие. Такъв тип теренно проучване е **анкетирането**. В него са включени представители на всички идентифицирани заинтересовани страни, ангажирани с ключови за развитието на общината дейности – кметове и кметски наместници, общински съветници, граждани, представители на образователни и социални институции и др.

Целта на анкетното проучване бе да установи кои са най-важните предизвикателства, към които Община Ветово трябва да концентрира своите действия през периода 2021-2027 г.; кои са най-важните проекти/дейности, които трябва да бъдат реализирани в и извън сферата, в която са ангажирани анкетираните; кои са приоритетните мерки за подобряване състоянието на общината. Идентифицирани са и конкретни идеи и предложения за проекти/дейности/интервенции, предложени от гражданите на общината.

Във връзка с изготвянето на настоящата разработка, са проведени общо **329 бр.** анкети.

Във всяка дейност от Комуникационната стратегия участват представители на общинската администрация.

На въпроса „Кои са най-важните предизвикателства, към които Община Ветово трябва да концентрира своите действия през периода 2021-2027 г.", 227 души (или 69% от анкетираните) посочват Подобряването на уличната инфраструктура в населените места (улици, тротоарни настилки, алеи и др.). На следващо място се нарежда потребността от осигуряване на възможности за трудова заетост със 176 души (53%), последвано от необходимостта от подобряване на качеството на предлаганите здравни и медицински услуги със 121 души (37%). Около една трета от анкетираните отчитат като

предизвикателства оптимизирането на дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране или третиране на отпадъците, подобряването на транспортната достъпност между населените места в общината и дейностите по опазване на околната среда.

Сред проектните предложения и дейности, които анкетираните предлагат са: подобряване на уличното осветление; изграждане на младежки клуб; полагане на повече грижи за гробищните паркове; развитие и насърчаване на гражданските инициативи; обособяване на банков клон и банкомати; осигуряване на стоматологичен кабинет и на денонощна медицинска помощ; изграждане на център за възрастни хора; изграждане на закрит плувен басейн; ремонт на Обредния дом; газифициране на населените места. Гражданите обръщат внимание и на необходимостта от устойчиво развитие на туристическия потенциал; пълноценното и ефективно усвояване на различните видове ВЕИ, съобразно потенциала на територията. Налице са и известни препоръки към разписанията на градския транспорт – по-конкретно за живеещите в град Русе, които работят в с. Смирненски и желанието им да се върне закрита линия, която е тръгвала от града рано сутринта. Има предложение за полагането на светофарна уредба до детската градина във Ветово и ремонт на Пожарната и здравната служба в града.

Анкетираните определят и кои са най-значимите мерки за подобряване състоянието на Община Ветово. В категория "Много важно", те поставят на първо място подобряването качеството на предлаганите здравни и медицински услуги (65%), на второ - борбата с безработицата и подобряване на пазара на труда (вкл. квалификация на хората) (60%) и на трето - подобряване на техническата инфраструктура (водоснабдителна, канализационна, електроснабдителна) (51%). В категория "Важно" подредбата е следната: развитие на туризма (поддържане на паметниците на културата, фестивали и др.) (55%), последвано от развитие на културата (инвестиции в читалища и др.), с което е почти равен брой и запазване и създаване на нови зелени зони за отдих и спорт (52%). Като най-незначителни, изчисленията открояват изграждането на логистичен парк/икономическа зона.

Мерки	Много важно (бр. отговори от всички анкетирани)	Важно (бр. отговори от всички анкетирани)	Не е важно (бр. отговори от всички анкетирани)
1.Подобряване на достъпността между селищата в общината и туристическите забележителности	89	165	15
2. Подобряване на техническата инфраструктура (водоснабдителна, канализационна, електроснабдителна)	169	120	1
3. Намаляване нивата на замърсяване на въздуха	124	143	7
4. Подкрепа и стимулиране на бизнеса в различните сектори на местната икономика	87	158	10
5. Реконструкция/обновяване на индустриалните зони	38	164	17
6. Изграждане на логистичен парк/икономическа зона	37	137	24
7. Развитие на туризма (поддържане на паметниците на културата, фестивали и др.)	54	182	20
8. Развитие на културата (инвестиции в читалища и др.)	60	181	19
9. Подобряване на енергийната ефективност на сградите и използване на възобновяеми енергийни източници	111	141	9
10. Запазване и създаване на нови зелени зони за отдих и спорт	98	172	8
11. Повишаване качеството на образованието	166	117	1
12. Подобряване качеството на предлаганите здравни и медицински услуги	215	78	0

13. Борба с безработицата и подобряване на пазара на труда (вкл. квалификация на хората)	**198**	**100**	**1**
14. Борба с дискриминацията, социално включване и създаване на равни възможности	**98**	**156**	**4**
15. Подобряване управлението на Общината (административния капацитет)	**113**	**142**	**6**
16. Подобряване на административните услуги за населението и бизнеса (вкл. електронни)	**103**	**158**	**4**
17. Засилване ролята на неправителствения сектор и стимулиране на гражданското участие в управлението	**48**	**163**	**12**
18. Подкрепа за развитие на научна и развойна дейност	**31**	**147**	**17**
19. Стимулиране на междуобщинското сътрудничество (проекти, вкл. международни).	**79**	**156**	**7**

В процеса на разработване на ПИРО, са проведени и четири **Фокус-групи,** по време на които бяха обсъдени приоритетите за развитие на общината с участието на специалисти в конкретни направления, както следва:

1) **Фокус-група "Образование, здравни и социални дейности, спорт"** с представители на предучилищното, основното и средното образование.

По време на срещата, сред поставените проблеми на тема „Образование“ бяха: необходимостта от ремонт на сградния фонд и прилагането на мерки за енергийна ефективност; намаляването на броя на децата и липсата на мотивация за посещение на занятия при големите ученици; затрудненията в обучителния процес, породени от Ковид кризата – липсата на лаптопи и компютри за всички ученици, която е особено належаща във връзка с необходимостта от дистанционно обучение, както и необходимостта от компютърно обучение на родителите; необходимостта от работа с ромските ученици и техните родители.

В сферата на здравните и социалните дейности бяха дискутирани следните теми: необходимостта от изграждане на дневни центрове за хора с увреждания и за деца с увреждания, както и кризисен център за малолетни майки; необходимостта от осигуряване на асистентска подкрепа за лица без възможност за самообслужване, както и за лица с увреждания и разширяване на обхвата на домашния социален патронаж.

В сферата на спорта беше обсъдено следното: нуждата от средства за клубовете по борба, включително и осигуряване на подходящи зали за тренировки; нуждата от средства за финансиране за футбола – за подобряване на спортната инфраструктура (стадиони, съблекални), провеждане на лагери; необходимостта от финансиране за физкултурните салони; изграждане на спортни площадки.

2) Фокус-група "Култура и туризъм"

В рамките на фокус-групата бяха изведени като важни теми спешната нужда от ремонт на сградния фонд на някои от читалищата, като това в гр. Глоджево, което е в много лошо състояние, както и обновяването на други от сградите и осигуряване на достъпна среда за инвалиди; необходимостта от по-голямо финансиране на читалищната дейност с цел развитие на местните фестивали на регионално и национално ниво, както и във връзка с пътуването на местните фолклорни колективи за участия и изяви в страната; възможности за сътрудничество и съвместна дейност с румънски културни центрове и творчески колективи; възможности за създаване и популяризиране на етнографски сбирки, създаване на посетителски-информационни центрове или възобновяване на дейността на съществуващи такива; възможности за изграждане на места за настаняване, зони за отдих, магазин за местни продукти и др. дейности за развитие на местния туризъм.

3) Фокус-група "Техническа инфраструктура"

Сред обсъдените теми на срещата бяха: възможностите за бъдещо развитие и изграждане на нова електроенергийна инфраструктура; инвестиции в електроснабдяването, които се очаква да бъдат направени до края на 2027 г.; възможността за поставяне на фотоволтаици на общинските сгради.

4) Фокус-група с участието на кметовете на населени места в община Ветово

Сред обсъдените теми и поставените проблеми на срещата бяха: спешната нужда от ремонт и асфалтиране на голям брой пътища и улици във всички населени места в общината; нуждата от обособяване на зони за паркиране в централните части на много от населените места; обособяване на нови паркови пространства или реновирането на съществуващи

такива и поставянето на нови пейки, засаждане на декоративни дървета, съоръжения за игра на децата и др.; обновяване на сградите на читалищата; необходимостта от намиране на решение на проблема с бездомните кучета.

На 15.04.2021 г. е проведено обществено обсъждане на проекта на плановия документ, представен под формата на презентация, публикувана на интернет страницата на Община Ветово. Форматът за представяне и обсъждане на документа е съобразен с издадената Заповед на здравния министър №РД-01-220/08.04.2021 г., с която се преустановява провеждането на конгресно-конферентни мероприятия предвид пандемията от коронавирус. Предоставена е възможност за подаване на писмени предложения, становища и мнения на електронната поща на администрацията, както и на място в деловодството.

5. КОМУНИКАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ, ОТЧЕТНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ ОТНОСНО ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ ПО ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Осигуряването на нужната информация и публичност е основна предпоставка за успешното разработване и изпълнение на Плана за интегрирано развитие на Община Ветово. Главната цел на действията за прилагане на принципа на партньорството е:

- ✓ Да се осигури прозрачност;
- ✓ Да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на изработването и изпълнението на ПИРО за очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло;
- ✓ Да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на неговата реализация.

V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана.

Зоната за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) представлява пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове. Зоните се определят на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие. Те могат да бъдат както части от територията на общината с конкретно функционално предназначение (например зони с преобладаващи административни/публични функции, индустриални или бизнес зони, зони за култура, за отдих и туризъм, зони с преобладаващи жилищни функции, зони за транспортна дейност и т.н.), така и други специфични обособени територии с идентични характеристики или собствен потенциал за развитие (например зони с потенциал за кооперирane със съседни общини). Зоната се определя в границите на структурно обособена част от територията на общината, като конкретният ѝ териториален обхват се съобразява и с разполагаемите финансови, времеви, технологически и кадрови ресурси и потенциални партньорства, достатъчни за реализация на идентифицираните за съответната зона интервенции.

В ПИРО могат да бъдат дефинирани неограничен брой зони за въздействие, но от тях следва да бъдат подбрани няколко приоритетни зони, които имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на общината. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси, с които разполагат общините. Това е особено необходимо за големите общини, при които изпълнението на отделни мерки в различни части от общината без ясна обвързаност между тях представлява само временно задоволяване на конкретна нужда, но не оказва въздействие върху цялостното развитие. Определянето на приоритетни зони за въздействие

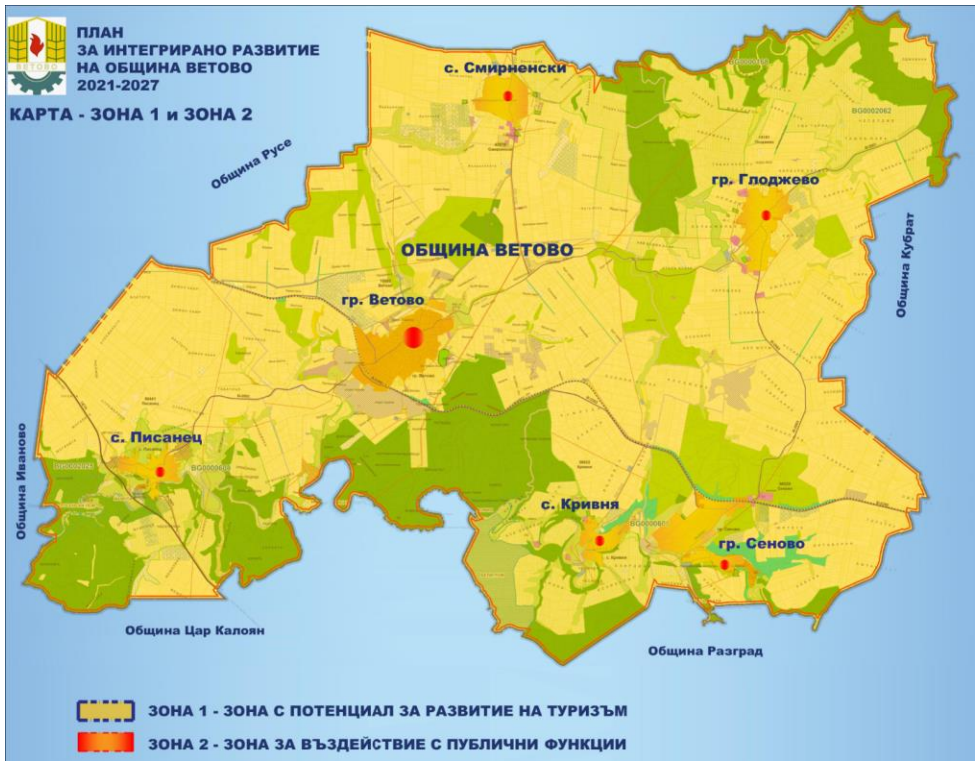
не ограничава инвестициите в териториите, които са извън тези зони, а е отражение на идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие. Приоритетните зони следва да бъдат с ограничен брой и така подбрани, че тяхното развитие да може в най-голяма степен да повлияе върху развитието на цялата община. Размерът на конкретната зона не се ограничава като площ, но за по-голяма по размер зона, са необходими по-силни мотиви и доказателства за необходимостта от обхващането на съответната територия, включена в обхвата на зоната.

ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЕТОВО

Вследствие на направения анализ на ресурсите, характеристиките, потенциала и потребностите на територията на Община Ветово, както и на проведените обсъждания, фокус-групи и консултации в хода на подготовката на Плана за интегрирано развитие на общината в периода 2021-2027 г., са формулирани и обособени 2 приоритетни зони за въздействие с ясни и специфични характеристики и особености:

- Зона за въздействие с публични функции;
- Зона за въздействие с потенциал за развитие на туризъм.

Фигура 4: Приоритетни зони за въздействие на територията на Община Ветово

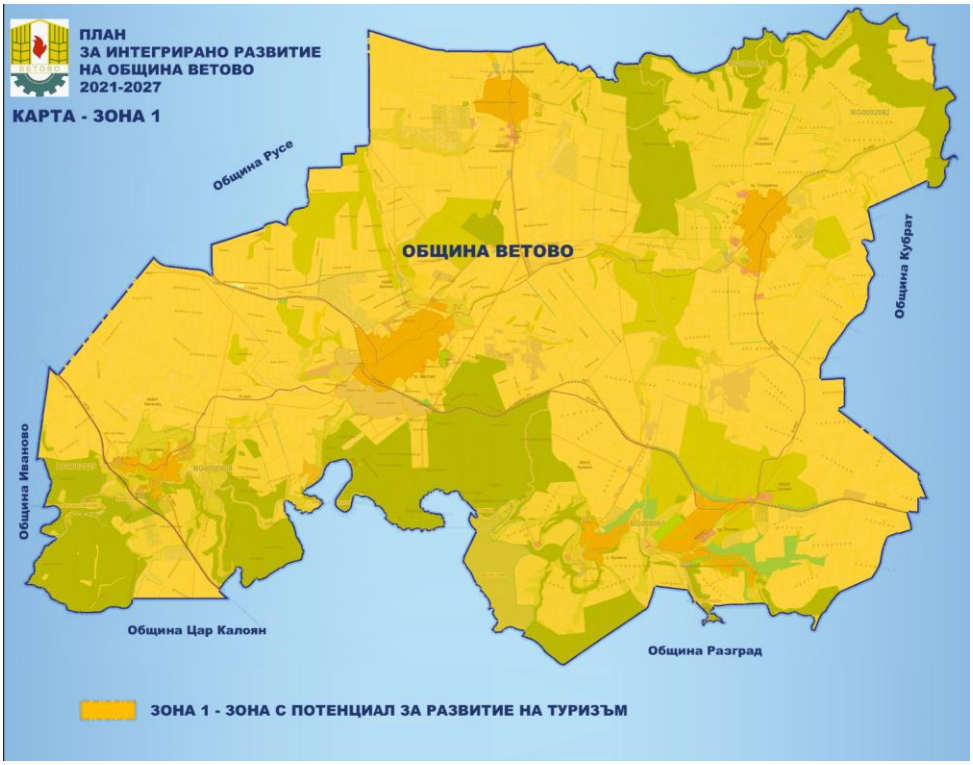

1. ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ С ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗЪМ

Природните дадености, както и културно-историческото наследство на Община Ветово предоставят условия тя да се превърне в атрактивна и предпочитана туристическа дестинация, предлагаща разнообразие на видове туризъм и възможности за спорт и отдих. Именно затова Първата идентифицирана зона за въздействие е Зона за въздействие с потенциал за развитието на туризма, като тя обхваща цялата територия на общината. Налице са необходимите ресурси общината да се утвърди като популярно място за няколко типа туризъм:

- **познавателен туризъм** – отлична възможност за такъв тип туризъм предлагат Природен парк "Русенски Лом", Природен резерват "Бели Лом", Защитена местност "Ломията", Защитена местност "Рибарниците", природна забележителност "Острата скала", пещерата "Кулина дупка" ("Божкова дупка"), пещера "Мустафа Челеби канара" и др.;
- **екстремен туризъм** – към момента на територията на общината се предлагат бънджи скокове на моста югозападно от с. Писанец, а любителите на колоезденето могат да използват 14-километровия веломаршрут от гр. Ветово до с. Писанец, част от трансграничния проект "Еко-туризъм: една перспектива за развитието на две малки трансгранични общини", съвместно с община Гостину в Румъния; освен това общината има потенциал за развитие на други видове екстремни спортове като има потенциал за конни преходи, пешеходни преходи и програми за оцеляване;
- **еко туризъм** – може да се развива по долното течение на Бели Лом, след град Сеново, където са разположени множество пещери;
- **културен и религиозен туризъм** – на територията на общината има голям брой атрактивни недвижими културни ценности, сред които Палеолитно находище "Черна пещера", Крепостта Син град, редица скални манастири, килии и църкви, джамии и др.;
- **фестивален туризъм** – Община Ветово има богат календар на фестивали, събори и други селищни празници, посветени на местните традиции и обичаи, които имат голям потенциал за привличане любителите на този вид туризъм.

Фигура 5: Зона за въздействие с потенциал за развитие на туризъм

Мерките и проектите, които имат най-голямо значение за развитието на Зоната за въздействие с потенциал за развитие на туризъм, са концентрирани най-вече в Приоритет 6: Туризъм, Мярка 1: Развитие на туристическата инфраструктура и Мярка 2: Изпълнение на програма за развитие на туризма. Проекти, отнасящи се до развитието на зоната са включени и в Приоритет 5: Култура и религия, Мярка 1: Развитие на културната и религиозната инфраструктура и Мярка 2: Развитие на културните дейности.

В рамките на Приоритет 1: Административен капацитет, междуобщинско и трансгранично сътрудничество, Мярка 3: Реализиране на проекти с финансиране от ЕС са заложени следните два проекта, чиято бъдеща реализация би имала съществено значение за развитието на туризма в общината и региона като цяло:

- Реализиране на интегриран териториален проект за развитие и маркетизиране на Природен парк "Русенски Лом" – Предвижда се проектът да бъде реализиран съвместно между Община Ветово, Община Иваново и Дирекция на Природен парк "Русенски Лом", като проектните дейности предвиждат мерки за развитие на инфраструктурата (в т.ч. и довеждаща), валоризиране и популяризиране на Природен парк "Русенски Лом".

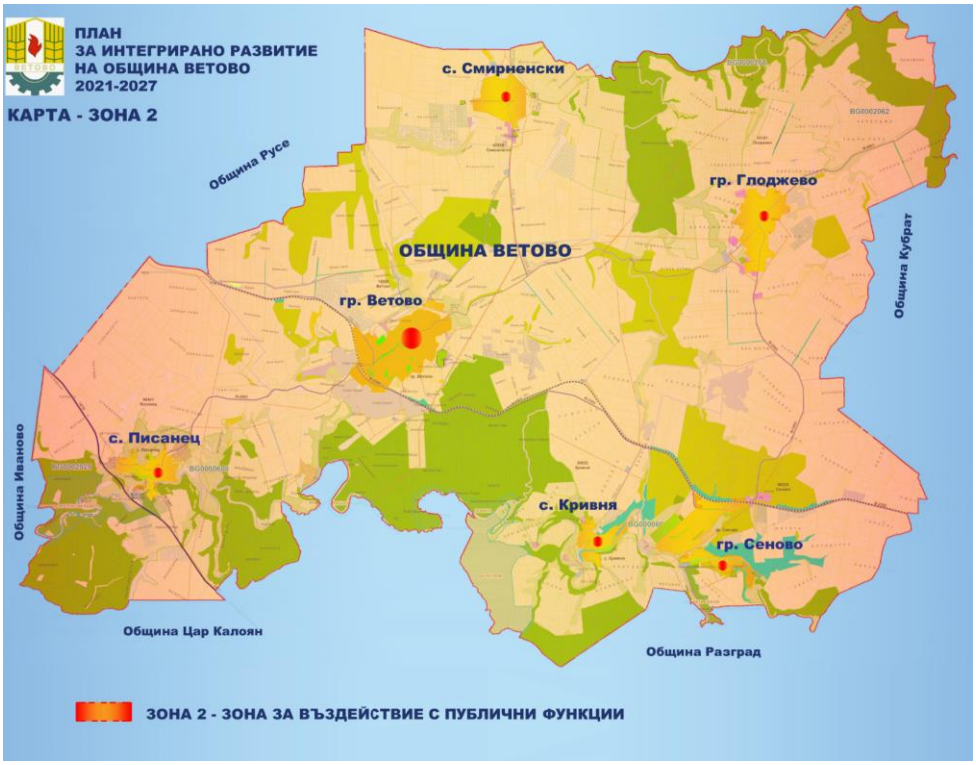
- Реализиране на интегриран териториален проект за развитие и маркетизиране на Резерват "Бели Лом" – Изпълнението на проекта е предвидено да бъде реализирано в партньорство между Община Ветово и Община Цар Калоян. Инвестиционните мерки са насочени към развитие на инфраструктурата (в т.ч. и довеждаща), валоризиране и популяризиране на Резерват "Бели Лом".

2. ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ С ПУБЛИЧНИ ФУНКЦИИ

Зоната за въздействие с публични функции обхваща централните части на всички 6 (шест) населени места на територията на Община Ветово и по-конкретно там, където са разположени преобладаващата част от сградите с административни и обществени функции в населеното място, включително обектите на здравната, социалната, образователната, културната, спортната и друг вид инфраструктура със съществена обществена значимост за територията на общината.

Налице са съществени аргументи в подкрепа на този избор – традиционният център, особено на малките населените места, е пространството, където са събрани всички основни сгради и елементи на инфраструктурата, чрез които да се осъществява обслужването на населението – здравно заведение, училище, детски заведения, културен дом, читалище, пощенски клон, административни сгради и др. Развитието и подобряването на качеството на средата в тази зона е от ключово значение, за да може общината да функционира нормално и в интерес на жителите си.

Фигура 6: Зона за въздействие с публични функции

С водещо значение за развитие на Зоната за въздействие с публични функции в Програмата за реализация на ПИРО са предвидени мерки и проекти в следните приоритети:

- **Приоритет 2: Техническа инфраструктура и опазване на околната среда**
  - Мярка 2: Развитие на зелените площи, паркове и обществени пространства
  - Мярка 6: Поддържане на сгради общинска собственост
- **Приоритет 3: Социални и здравни услуги/дейности**
  - Мярка 1: Развитие на социалната и здравната инфраструктура
- **Приоритет 4: Образование**
  - Мярка 1: Развитие на образователната инфраструктура
- **Приоритет 5: Култура и религия**
  - Мярка 1: Развитие на културната и религиозната инфраструктура

VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

ПИРО представляват стратегически документи относно политиката за постигане на устойчиво интегрирано развитие на общината и града, докато програмата за тяхната реализация има оперативен характер и конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектните идеи за постигане целите на развитието. Програмата за реализация на ПИРО има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект. Всяка предвидена интервенция може да обхваща комплекс от дейности, подлежащи на финансиране със собствени или заемни средства, публично-частни партньорства, средства от различни оперативни програми или от други източници. Възможно е да бъдат идентифицирани мерки, за чието изпълнение не винаги е необходим финансов ресурс – например разработването на общински наредби.

Програмата за реализация, както всички останали части на ПИРО, следва да бъде разработена на базата на прилагането на интегриран подход.

За постигане на интегриран подход на развитие на общинската територия следва да бъде идентифицирана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет. Това се осъществява чрез програмата за реализация, в която се определя пакетът от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода 2021-2027 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук – и на ПИРО. За общините от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2013-2025 в програмата за реализация задължително се идентифицират мерките, които ще доведат до изпълнение на приоритетите, насочени към градските територии.

Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

Програмата за реализация на ПИРО е представена в Приложение №1 към настоящия документ.

1. ОПИСАНИЕ НА ПРИЛАГАНИЯ ИНТЕГРИРАН ПОДХОД И ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

За постигане на балансирано и хармонично развитие на община Ветово е необходимо да се работи за преодоляване на диференциацията между населените места, за постигане на растеж и нови работни места и справянето с набор от предизвикателства, пред които общината е изправена - природни, икономически и социални. Интегрираният подход и идентифицираната комбинация от ресурси и мерки имат за цел постигане на устойчиво интегрирано развитие на всички населени места в община Ветово и използване на местния потенциал. Подходът е насочен към развитие на потенциала на цялата територия на общината, и превръщането на всички населени места в привлекателно място за живеене и бизнес със съхранена природни и културни ресурси. Предвидените мерки и дейности в Програмата ще допринесат за намаляване на икономическите и социални неравенства, интегрирано развитие на населените места, подобряване на техническата инфраструктура и засилване на икономическото, социално и териториално сближаване. Специален фокус е поставен върху развитието ефективното и устойчиво оползотворяване на туристическия потенциал на населените места, създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда.

ПИРО 2021-2027 г. на Община Ветово осигурява подходящата рамка за интегрирани решения, приспособени към специфичните нужди на населението на общината, като по този начин се избягва "универсалния" подход. Интегрираният подход изисква по-тясна координация на публични политики, с цел насърчаване на развитието, като например координация на инвестициите в инфраструктура с тези в образование и иновации и т.н. Избирането на една област, например транспорт, не е адекватно, ако не се вземат под внимание екологичната, социалната и останалите области на икономическата политика, за да се осигури достатъчно ефективно управление на взаимосвързаните фактори на растежа.

В тази връзка интегрираният подход е изключително ценен за подобряване на регионалния растеж и конкурентоспособността.

Интегрираният подход също така представя и предизвикателства, а именно при използването му на местно ниво, той изисква да се разглеждат реални нужди, без прилагащите го да се поддават на изкушението за относително лесно изразходване на ресурси за отделни сектори. Това изисква определянето на цели и задачи въз основа на анализ на предизвикателствата, с които се сблъсква самата територия. ПИРО Ветово 2021-2027 г. следва "съобразеният с конкретното място" подход, т.е. насочен е към насърчаване на външното (за мястото) развитие чрез дейности за въздействие, съобразени с условията на конкретната община, като са интегрирани са различни секторни дейности за въздействие. За справянето с предизвикателствата, пред които е изправена общината са комбинирани различни мерки, базирани на познанията на експертите, работещи на местно ниво, които също така са съобразени и с резултатите от проведеното анкетно проучване за разработване на плана на заинтересовани страни, ангажирани с ключови за развитието на общината дейности – кметове и кметски наместници, общински съветници, граждани, представители на образователни и социални институции, представители на местния бизнес и др. Правилно прилагана политиката, съобразена с конкретното място, ще окаже положително въздействие върху териториалната свързаност и конкурентоспособност на цялата територия на общината.

Трябва да се отбележи, че на заложените мерки в настоящия документ не трябва да се гледа като на постоянни решения, неподлежащи на промяна, тъй като постоянни решения не съществуват. В рамките на плановия период 2021-2027 г., те трябва да бъдат наблюдавани, разглеждани и актуализирани при необходимост, като се взема предвид и мнението на местните заинтересовани страни, с цел провеждането на ефективна политика за местно развитие. Обединявайки различни действащи лица и нива на вземане на решение, както и сектори на дейност, интегрираният подход гарантира, че териториалните и уникалните местни условия са взети под внимание на всеки етап от неговото действие.

2. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА:

Индикативната финансова таблица е изведена в Приложение №2 към настоящия документ.

3. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

Природната среда и благоприятната екологична обстановка на Община Ветово са добра предпоставка за развитието на туризма - както селски, така и културен и познавателен.

Същност на програмата за развитие на туризма, цели и принципи при разработването

Сферата на туризма оказва важно влияние за развитието на икономиката на местно и национално ниво. До известна степен нивото на развитие в една община е индикатор за това до колко администрацията, в партньорство със заинтересованите страни, ефективно оползотворява потенциала на местните продукти и забележителности, до колко насърчава и стимулира бранша в тази област за постигането на икономически растеж. Програмата за развитие на туризма е начин Общината, с нейните туристически дадености, да се превърне в разпознаваема дестинация и да си постави ясни цели и визия за развитието на туризма през следващите години. По този начин се разкрива отношението към културно-историческото и природно наследство, към традициите и съвременната култура.

При разработването на Програмата за развитие на туризма на Община Ветово са спазвани разпоредбите на Закона за туризма. Тя е координирана с основните принципи, засегнати в Стратегията "Европа 2020", Националната програма за развитие "България 2020", Националната стратегия за регионално развитие на Република България в периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. и Плана за действие към нея за периода 2017-2020 г., Стратегията за устойчиво развитие на туризма в Област Русе 2020-2030 г., както и Общинския план за развитие на Община Ветово за периода 2014-2020 г. Програмата следва насоките и най-добрите Европейски и световни практики при създаване на стратегически документи в областта на туризма и маркетинга на дестинациите. С реализирането на мерките и дейностите, предвидени в Програмата, се очаква повишаване на интереса към туристическите обекти на територията на общината, а от там и на реализираните приходи от тях.

Програмата следва да изясни и определи туристическия потенциал на територията на Община Ветово и да конкретизира основните цели за развитието на туризма и да утвърди конкурентоспособността на сектора чрез най-ефективното използване на наличните ресурси в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма.

Заложени са следните цели:

1. Насочване на вниманието в посока изграждане и поддържане на общата и специализирана инфраструктура;
2. Насърчаване координирането на политиката и сътрудничеството между местната власт, частния сектор и неправителствените организации;
3. Повишаване качеството на предлаганите туристически услуги и продукти;
4. Повишаване разпознаваемостта на туристическите дадености на общината и подобряване имиджа й;
5. Превръщане на общината в привлекателна целогодишна дестинация с характерна идентичност, запазени културни традиции и съхранена природа;
6. Разумно използване на природната среда при създаването на условия за отдих и развлечение на жителите и гостите;
7. Разнообразяване на туристическите услуги, базирани на специфичното природно и културно наследство;
8. Провеждане на активна маркетингова политика на дестинацията;
9. Насърчаване развитието на малкия и среден бизнес за инвестиции в сферата на туризма;
10. Привличане и обучение на кадри в туристическия и обслужващия бизнес;
11. Насърчаване на сътрудничеството между заинтересованите страни и създаване на възможности за развитие на партньорство;
12. Увеличаване дела и качеството на специализирани видове туризъм, водещи до целогодишна и по-интензивна натовареност.

Анализ и оценка на състоянието на туризма в общината

Община Ветово се намира в североизточната част на страната. Обслужва се от един първокласен път 1-2 /Е 70/ Русе – Варна, от третокласни пътища Писанец – Ветово – Глоджево – Кубрат; Осенец – Дряновец – Сеново – Глоджево; Семерджиево – Ветово – Сеново – Разград и от общинска IV-класна пътна мрежа.

Разстоянието от Ветово до по-големите градове е както следва:

- До столицата на България, София: 350 км.
- До областния център, Русе: 27 км.
- До столицата на Румъния, Букурещ: 112 км.
- До Пловдив: 210 км.

- До Варна: 170 км.
- До Бургас: 237 км.

Има достъпност и с железопътен транспорт. През територията протичат реките Бели Лом и Русенски Лом. В община Ветово отсъстват стационарни източници на шумово замърсяване и няма развити замърсители на атмосферния въздух, което е важен фактор за привлекателността на дестинацията.

Изградената гео-икономическа зависимост на общината от бързоразвиващия се в годините на преход гр. Русе, е принудила целевата територия да насочва туристическия поток към областния център, използвайки неговите модерни условия и ресурси за туристическо настаняване. Но с появата на концепцията за селски туризъм е налице все по-реална и икономически целесъобразна възможност за предоставяне на интегрирани туристически услуги като компонент от обща регионална туристическа инфраструктура. И тъй като съществуващите туристически и културно-исторически ресурси на целевата територия не са достатъчно социализирани, за да формират самостоятелни туристически услуги, нейната близост до функциониращ регионален туризъм с международна известност, поставя община Ветово в привилегирована позиция за приобщаване към вече изградена туристическа инфраструктура и създаване на интегрирани продукти и услуги с акцент върху алтернативни форми на туризъм. За осигуряване на добра възвръщаемост от инвестициите и стабилен ръст на сектора, сериозни усилия следва да бъдат фокусирани в маркетинга на туристическите дестинации с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания туристически продукт. Неслучайно, в Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 са били планирани мерки и действия, насочени към облагородяване на туристическа среда и обекти, а от друга – проучване и социализация на неизследвани ресурси и тяхната интеграция в надобщински продукти и услуги.

Природните дадености, както и културно-историческото наследство на Община Ветово предоставят условия тя да се превърне в атрактивна и предпочитана туристическа дестинация, предлагаща разнообразие на видове туризъм и възможности за спорт и отдих. Имено за това, в настоящия План за интегрирано развитие е обособена отделна Зона за въздействие с потенциал за развитието на туризма, като тя обхваща цялата територия на общината. Налице са необходимите ресурси общината да се утвърди като популярно място за няколко типа туризъм: **познавателен туризъм** (отлична възможност за такъв тип туризъм предлагат Природен парк "Русенски Лом", Природен резерват "Бели Лом", Защитена местност "Ломията", Защитена местност "Рибарниците", природна забележителност "Острата

скала", пещерата "Кулина дупка" ("Божкова дупка"), пещера "Мустафа Челеби канара" и др.); **екстремен туризъм** (към момента на територията на общината се предлагат бънджи скокове на моста югозападно от с. Писанец, а любителите на колоезденето могат да използват 14-километровия веломаршрут от гр. Ветово до с. Писанец, част от трансграничния проект "Еко-туризъм: една перспектива за развитието на две малки трансгранични общини", съвместно с община Гостину в Румъния; освен това общината има потенциал за развитие на други видове екстремни спортове като има потенциал за конни преходи, пешеходни преходи и програми за оцеляване); **еко туризъм** (може да се развива по долното течение на Бели Лом, след град Сеново, където са разположени множество пещери); **културен туризъм** (на територията на общината има голям брой атрактивни недвижими културни ценности, сред които Палеолитно находище "Черна пещера", Крепостта Син град, редица скални манастири, килии и църкви и др.); **фестивален туризъм** (Община Ветово има богат календар на фестивали, събори и други селищни празници, посветени на местните традиции и обичаи, които имат голям потенциал за привличане любителите на този вид туризъм). Наличието на реки и язовири създава добри възможности за развитие на **водния туризъм**, а населените места от селски тип са предпоставки за оползотворяване потенциала за развитие на **селския туризъм** в голяма част от селищата в общината.

В рамките на Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния-България 2007-2013, е изграден първият веломаршрут в Русенска област с дължина 14 километра с екопътека, която свързва село Писанец с Ветово. Проектът е на стойност 1 384 371,98 лв. и партньори са Община Ветово и Община Гостину, Румъния.

Като обнадеждаващ фактор по отношението на развитието на туризма през следващия програмен период, можем да отбележим, че в Стратегията за устойчиво развитие на туризма в Област Русе 2020-2030 г. са заложени дейности, които, ако бъдат реализирани, биха спомогнали за превръщането на Община Ветово в привлекателна туристическа дестинация, а именно:

- Предприемане на действия за включване на Община Ветово като член на Организацията за управление на Дунавски туристически район;
- Проучване на възможностите за създаване на условия за посещение (музей на открито) на старите кариери за добив на кварц-каолинова суровина в покрайнините на град Ветово;
- Преустройство на Бившето военно поделение в град Ветово и създаване на туристически продукт на негово място.

Налице е потенциал за сътрудничество и съвместна дейност с румънски културни центрове и творчески колективи; възможности за създаване и популяризиране на етнографски сбирки, създаване на посетителски-информационни центрове или възобновяване на дейността на съществуващи такива; възможности за изграждане на места за настаняване, зони за отдих, магазин за местни продукти и др. дейности за развитие на местния туризъм.

Важни условия за диверсификация на местната икономика и възможност за алтернативна заетост и допълнителни доходи предоставя обединяващият отрасъл туризъм. На територията на община Ветово, обаче, степента на изграденост на туристическа инфраструктура (особено атракции) е все още незадоволителна, с оглед на наличния природен и антропогенен потенциал за развитие на туризъм. Местата за настаняване на целевата територия са крайно недостатъчни.

Забележителности

Природен парк "Русенски Лом" - обявен е за защитена територия през 1970 г. и обхваща поречията на река Русенски Лом – последен десен приток на р. Дунав и притоците й между селата Сваленик, Писанец, Кошов и Иваново. Площта му е 32 000 дка. Богатото биологично разнообразие и ландшафт, уникалното културно-историческо наследство превръщат парка в притегателен център за развитието на вътрешен и международен туризъм, рекреационно ползване и развиване на научно-изследователска дейност. Поломието (в по голямата си част съвпадащо с природен парк "Русенски Лом") е богато на културно-исторически паметници със световно, национално и местно значение (Археологически резерват Ивановски скални църкви под егидата на ЮНЕСКО, Архитектурен резерват Средновековен град Червен) благоприятстват развитието на туризма в различни профили – познавателен, еко-туризъм, риболов, разходки на велосипеди или на коне. Природен резерват "Бели Лом" е разположен по поречието на р. Бели Лом, югоизточно от гр. Ветово в местността Голямата кория, с основна функция – да се запазят характерни за Лудогорието горски екосистеми с присъщия им растителен и животински генетичен фонд и редки видове. Рибарниците при гр. Ветово – природна забележителност. Разположени са по поречието на р. Бели Лом в землищата на гр. Ветово и гр. Цар Калоян. Предназначени са за запазване местообитанията на червения ангъч.

Културно-историческо наследство

Културно-историческото и архитектурното наследство е съхранено и сравнително добре проучено, като на най-стойностната му част е присъден статут "паметник на културата" по реда и условията, определени със Закона за паметниците на културата и музеите и

основаните на него подзаконови актове. Поставените под защита недвижими обекти на културно-историческото наследство в разглеждания териториален обхват са разнообразни по вид и хетерогенни по отношение на моментното им физическо състояние, степен на социализация (експонираност, респективно съвременно ползване и достъпност) и разположение в селищна, съответно извънселищна среда. Като обект на изследване в контекста на туристическите потенциали, това е свързано с наличието на условия за достъпност и със степента на осигуреност с обслужваща, респ. туристическа инфраструктура. Специално проучване на антропогенните туристически ресурси на Северна България идентифицира на територията на Област Русе около 30 обекта, които могат да се разглеждат като ресурсни, и които само отчасти се покриват с паметниците на културата. Културно-историческото наследство, като основен туристически ресурс, е силно концентрирано главно на територията на общините Русе и Иваново. В Община Две могили и Община Бяла то е с по-малки пунктове на концентрация. Обектите на културно-историческото наследство притежават туристически потенциал, макар че не във всички случаи сегашният им статус (физическо състояние, експонираност, начин на функционално използване, достъпност, осигуреност със съпътстващо туристическо обслужване) позволява оптимална реализация на този потенциал.

Традиции – местен фолклор, бит, занаяти, ритуали, кухня и др.

По-голямата част от общините в Област Русе имат излаз на р. Дунав, като разполагат и с други естествени (Ломовете) и изкуствени водоеми. Това обуславя наличието на традиции в риболова, рибовъдството, рибната кухня и производство на рибни продукти. Екзотиката на средата и бита в т.нар. „рибарски селища" (съществуващи и като вероятност за бъдещо изграждане), съчетани с възможностите за развитие на водни спортове, представляват значителен ресурс за обогатяване на предлагания туристически продукт. Запазените традиции в местните занаяти могат да бъдат предложени като туристическа атракция – бъчварството, дърводелството, добив и обработка на камък по традиционни способи, тъкачеството, ръчното плетиво и бродерия с традиционни мотиви. Трансформирането на този потенциал, характерен за малките общини и населени места, в туристически продукт, обаче, е затруднено от ниската степен на благоустроеност и от липсата на приемливи от съвременна гледна точка санитарно-хигиенни и битови условия. Освен наличните природни ресурси на територията на община Ветово, съществуват и редица антропогенни, които формират богато, но все още неизследвано културно-историческо богатство, което е ключова предпоставка за развитие на туристически дейности. Възможностите за обвързване на различни елементи съобразно два признака – принадлежност към тема и разположение

на общ път – позволява иницииране на партньорства между отделни общини от областта. Задължително условие за реализирането на концепцията е осъществяването на координация между общините в областта, разработването на общи маркетингови стратегии и осигуряване на адекватни транспортни връзки между тях и обектите им по коридорите. Подобна практика би могла да осигури по-ефективно управление на културното наследство и да провокира последващо междуобщинско сътрудничество и в други сектори.

"Екотуризмът: перспектива за развитието на две малки общини" Ветово/Гостину 2,912,681.85 ТГС България-Румъния - Изпълнява се. Възможности: Повишаване на обществения интерес към формите на алтернативен туризъм.

С появата на концепцията за селски туризъм е налице все по-реална и икономически целесъобразна възможност за предоставяне на интегрирани туристически услуги като компонент от обща регионална туристическа инфраструктура. И тъй като съществуващите туристически и културно-исторически ресурси на целевата територия не са достатъчно социализирани, за да формират самостоятелни туристически услуги, нейната близост до функциониращ регионален туризъм с международна известност, поставя община Ветово в привилегирована позиция за приобщаване към вече изградена туристическа инфраструктура и създаване на интегрирани продукти и услуги с акцент върху алтернативни форми на туризъм. За осигуряване на добра възвръщаемост от инвестициите и стабилен ръст на сектора, сериозни усилия следва да бъдат фокусирани в маркетинга на туристическите дестинации с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания туристически продукт. За целта, от една страна в Програмата за реализация на ОПР са планирани мерки и действия, насочени към облагородяване на туристическа среда и обекти, а от друга – проучване и социализация на неизследвани ресурси и тяхната интеграция в надобщински продукти и услуги.

Сред по-разпознаваемите забележителности в общината се нареждат:

Град Ветово:

В околностите на града по поречието на река Бели Лом могат да се посетят природна забележителност "Рибарниците" и природен резерват "Бели Лом". Там се намира скалният параклис "Дядо Ивановата чука" на 4 км от град Ветово.

Град Сеново:

"Сиври канара": там, където се събират долините на река Бели лом и Сеновска река и завършва Разградското възвишение със скалния нос "Сиври канара" - една от най-

стратегическите крепости в северните граници на Римската империя, построена още от траките и използвана по-късно от римляните и принудително съборена от готите през 251 г. след победата им над Деций Траян.

При изворите на Сеновска река се намира антично селище в местността "Ак буба". Там се намира и римски кастел, иззидан с дебели двуметрови стени, чиито контури са добили могилообразна форма с височина по-високи от триетажна сграда. Има 17 сигнални могили, разположени на вододела – Русе – Варна и височините Разградското възвишение, осигуряващи безопасността на крепостта "Сиври канара". В покрайнините на Сеново в местността Шанлък канара личат контурите на стари римски военни крепости. Такива има в местността "Бента" между гр. Сеново и с. Раковски.

Скалните образувания Буллека и Правия камък на "Сиври канара" са природни феномени.

Село Кривня:

Пещерата "Кулина дупка" ("Божкова дупка"): Пещерата е на 1200 м източно от с. Кривня в средата на скалния венец между него и град Сеново. Образувана е в долкокредни варовици (хотрив-апт). Кулина дупка (Божкова дупка, Кумница) е най-дългата пещера в Лудогорието и на четвърто място по дължина в Област Русе. Общата дължина е 326 м. Тя е разклонена, хоризонтална и суха. Разделена е на две части. В първата по пода на галерията има нападали каменни блокове. След 36 метра галерията се стеснява и през теснина се влиза във втората част на пещерата. Тя е от няколко зали с височина 7 – 8 метра, които имат малки разклонения. Всички разклонения завършват с непроходими стеснения. Пещерата е бедна на вторични образувания. На много места има голямо количество прилепно гуано (до 120 см дебелина)

Първите свидетелства за посещение на пещерата са от 1924 г., когато туристи проникват в нея и с пушека на свещи правят надпис "Делиорман". Първото известно проучване е осъществено на 7 май 1961 г. от С. Терзиев, Н. Станчев и Р. Димитров от пещерния клуб при туристическо дружество "Буйна гора" – Разград. Пещерата е детайлно картирана през 1976 г. от С. Иванов, М. Кръстев и Д. Ненов, пещерняци от същия клуб. По време на пещерната експедиция "Лудогорие 77 – 78" П. Трантеев, З. Илиев и И. Рашков извършва корекция на съществуващата карта. Има легенда, че е била обитавана от Божко войвода, откъдето е и едно от имената ѝ. В началните части са намерени керамични съдове.

Крепостта "Син град":

Разположена е на 5 км запад-северозапад от село Кривня. До крепостта се стига по черен път и пътека. Местността е проучена археологически. Открити са останки от старо селище и керамика от римско и византийско време. В ниската част на крепостта Син град има основи на ранно християнски църкви. Под стената има издълбан ров, а от крепостната стена са запазени няколко реда големи дялани камъни. Предполага се, че са от римско време.

Скални манастири:

Намират се в околностите на село Кривня в местностите "Чекърца" (църква с 5 килии) и "Чеснова канара". В местността "Калето" има останки от антично селище от 4 век със светилище на Херос.

Пещера "Мустафа Челеби канара":

Намира се в околностите на село Кривня в местността "Мустафа Челеби канара". Пещерата е диаклазна, едноетажна, с обща дължина: 215 метра. Надморска височина: 190 метра. Картирана през 1976 година. Състои се от 15 ниши и пещери.

Село Писанец

Скално образувание "Мамула"

Не е особено популярно, но все пак е обявено за природна забележителност, то е разположено край основите на моста при село Писанец, област Русе. Скалният феномен е наречен от местното население "Мамула" най-вече заради формата си, силно наподобяваща царевичен кочан, т.е. мамул.

- Природни забележителности:
  - Природна забележителност "Рибарниците";
  - Природна забележителност "Острата скала";
  - Природна забележителност "Мамула".

Таблица 21: SWOT-анализ на туризма в Община Ветово

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
✓ Благоприятно географско положение ✓ Благоприятен климат и голямо биоразнообразие ✓ Наличие на екологично чисти	✓ Липса на туристически информационен център

територии ✓ Отсъствие на промишлени предприятия – потенциални замърсители на околната среда ✓ Богато културно-историческо наследство ✓ Възможности за развитие на туристически маршрути	✓ Липса на сайт/информационна единна система за представяне на възможностите за туризъм ✓ Неутвърден имидж на общината в сферата ✓ Недостатъчна туристическа инфраструктура и инвестиции в сферата ✓ Недостатъчен интерес за развитие на селския туризъм ✓ Недостиг на инвеститорски интерес с фокус върху туристически услуги и атракции
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
✓ Обогатяване на културния календар чрез партньорство със съседни Общини ✓ Възможности за съчетаване на различни форми на туризъм ✓ Потенциал за създаване на цялостен туристически продукт на територията на общината ✓ Предпоставки за развитие на екологичен туризъм; пешеходен туризъм; културен и събитиен туризъм; ловен и риболовен туризъм ✓ Предпоставки за производство на екологично чиста продукция ✓ Повишаване на рекламата за местния туристически продукт и за туристическите ресурси в общината	✓ Обезлюдяване и липса на кадри в областта на туризма и ниска квалификация на работещите в сферата ✓ Разочарование на посетители и туристи от състоянието на инфраструктурата ✓ Влошаване на демографската характеристика и неблагоприятни миграционни процеси ✓ Наличие на конкурентни туристически продукти в съседните общини ✓ Неудовлетворяване на нарастващи изисквания по отношение на качеството на предлагания туристически продукт.

Налице са следните мерки и приоритети, заложени в ПИРО, имащи отношение към развитието на туризма в общината:

Приоритет 1 - Административен капацитет, междуобщинско и трансгранично сътрудничество

Мярка 3 "Реализиране на проекти с финансиране от ЕС"

- Реализиране на проекти с финансиране от Оперативните програми
- Реализиране на проекти по Програма INTERREG VI-A Румъния-България
- Реализиране на интегриран териториален проект за развитие и маркетизиране на Природен парк "Русенски Лом"

Съвместен проект между Община Ветово, Община Иваново и Дирекция на Природен парк "Русенски Лом" за развитие на инфраструктурата (в т.ч. и довеждаща), валоризиране и популяризиране на Природен парк "Русенски Лом".

- Реализиране на интегриран териториален проект за развитие и маркетизиране на Резерват "Бели Лом"

Съвместен проект между Община Ветово и Община Цар Калоян за развитие на инфраструктурата (в т.ч. и довеждаща), валоризиране и популяризиране на Резерват "Бели Лом"

Приоритет 6 - Туризъм:

Мярка 1 "Развитие на туристическата инфраструктура"

- Ремонт/благоустрояване/изграждане на довеждаща инфраструктура за обекти
  - Природна забележителност "Рибарниците"
  - Природна забележителност "Острата скала"
  - Природна забележителност "Мамула".
- Благоустрояване на Екопътека между с. Писанец и гр. Ветово
- Изграждане на Екопътека между гр. Ветово и с. Смирненски
- Изграждане на Зона за отдих в с. Глоджево
- Благоустрояване на Зона за отдих в гр. Ветово
- Благоустрояване на Зона за отдих в гр. Сеново
- Благоустрояване на Зона за отдих в с. Глоджево
- Благоустрояване на Зона за отдих в с. Кривня
- Благоустрояване на Зона за отдих в с. Писанец
- Благоустрояване на местност "Лагера" - място за отдих и туризъм, с. Смирненски

- Изграждане на екопътека и велоалея, свързващи с. Смирненски и гр. Ветово
- Изграждане на екопътека между Острия камък до стадиона в гр. Сеново
- Обособяване на музей - етнографски и исторически кътове
- Създаване и поддръжка на система с указателни и информационни табели за природните и антропогенни обекти

Мярка 2 "Изпълнение на програма за развитие на туризма"

- Разработване на актуална Програма за развитие на туризма
- Постоянна актуализация на информацията за туризма в сайта на общината - предоставяне на информация за туристическите обекти, маршрути, пакети и всички новости, свързани с туризма
- Провеждане на кампании за поддържане и опазване чистотата на всички туристически обекти и туристически пътеки и маршрути на територията на общината
- Мониторинг за изпълнението на Програмата за развитие на туризма в Община Ветово за отчитане на тенденциите на база получени данни
- Провеждане на рекламна кампания в специализирани български и чуждестранни медии
- Участие в национални туристически борси и изложения и популяризиране на създадени туристически пакети и маршрути
- Актуализиране и изработване на нови рекламни материали - справочници, пътеводители, брошури, проспекти, указатели и др.

Приоритет 5 - Култура и религия:

Мярка 2 "Развитие на културните дейности" - Организиране на местни културни празници и инициативи, свързани с местните обичаи и традиции

Културният календар притежава потенциал да се обогати в още аспекти, в т.ч. събития, отразяващи местните обичаи и традиции, с което да допринесе за развитието на местната икономика чрез привличане на туристи. За целта е необходима и последователна политика, насочена към популяризиране на даденостите, които има общината и туристическите продукти, които тя притежава. Налице е и необходимост от изграждане на туристически информационни центрове. Към момента има изграден един в с. Писанец. Във Ветово има читалище, което е реновирано и обзаведено като посетителски център. Предлагането на единен интегриран туристически продукт, съвместно със съседните общини ще гарантира устойчивост на този сектор.

Източници на финансиране

За успешното изпълнение на заложените в Програмата дейности е необходимо осъществяването на работещо обществено-частно партньорство между местната власт, бизнеса, областните и национални браншови организации и НПО.

Необходимите средства за реализация на Програмата за развитие на туризма в община Ветово могат да бъдат осигурявани от следните източници: Общински бюджет; такси от категоризацията на обектите; средства от външни източници – фондове на ЕС, програми на министерства и ведомства; дарения.

Заключение:

Като обобщение може да се направи изводът, че има неоползотворен потенциал и ресурс за развитие на туристическата дейност в общината. Програмата следва да се съсредоточи към преодоляване вътрешни трудности и ориентиране към максимално използване на съществуващите дадености.

Очаквани резултати от изпълнението на Програмата за развитие на туризма на Община Ветово:

- Икономически, социален и културен растеж в общината;
- Засилване на партньорствата между всички заинтересовани страни (националната, регионалните и местните власти, бизнеса, неправителствените организации, местните общности и международните партньори);
- Утвърждаване на устойчивия туризъм като индустрия;
- Осигуряване на трайна конкурентоспособност на общината като туристическа дестинация;
- Трудова заетост;
- По-добър имидж и разпознаваемост на общината и нейните дадености.

Програмата за развитие на туризма в община Ветово е отворен и гъвкав документ, който може да бъде променян и допълван в съответствие с променящите се условия, нормативната база, социално-икономическа среда и нагласи.

VII. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Изменението на климата е едно от най-неотложните предизвикателства, пред които е изправено човечеството и всички държави в световен мащаб трябва да направят всичко възможно да се борят с него, чрез своевременно международно сътрудничество и последователен и постоянен ангажимент за съвместни действия, с цел запазване на цялата планета и нейното биологичното разнообразие за сегашните и бъдещите поколения. Терминът "изменение на климата" се отнася до промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време. Към края на 19-ти век учените за пръв път започват да твърдят, че човешките емисии на парникови газове могат да доведат до промени в климата. Термините "изменение на климата" и "глобално затопляне" започват да се появяват в популярната литература и медиите през 50-те години на 20-ти век. В края на миналия век, науката е обединена около тезата, че парниковите газове имат голямо участие в повечето изменения на климата, а емисиите от хората причиняват осезаемо глобално затопляне, като изследванията по темата са обобщени в докладите за оценка на Междуправителствения панел за климатични промени (МПКП). Една от първите и най-мащабните стъпки на международната общност, чрез която официално се признава съществуването на заплаха от увеличение на емисиите от парникови газове в резултат на човешката дейност, е приемането на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (*United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC*) на срещата на върха за Земята през 1992 г. в Рио де Жанейро. Страните по Конвенцията трябва да предприемат специфични действия, като например намаляване на емисиите на парникови газове с известен процент, чрез приемане на протоколи към Конвенцията. Такъв е и приетият през 1997 г. Протокол от Киото, който поставя количествени цели за намаляване на емисиите от парникови газове. Той засяга практически всички основни сектори на икономиката и е смятан за най-широкообхватното споразумение по проблемите на околната среда и устойчивото развитие, което е било подписвано някога. България ратифицира Протокола от Киото на 17 юли 2002 г., с което се присъединява към усилията на международната общественост за борба с изменението на климата.

Въпреки единодушната международна ангажираност за намаляване и елиминиране на по-голямата част от емисиите на парникови газове и глобалните усилия за борба с изменението на климата, прогнозите на науката за възможните сценарии са далеч от оптимистични, като редица публикувани научни доклади очертават катастрофални последици за планетата, ако държавите не вземат спешни мерки за справяне с климатичните промени. Учените алармират, че без спешни действия, до 2060 г. глобалното затопляне вероятно ще надхвърли с 2°C нивата от периода преди индустриализацията, а към края на века може дори да достигне 5°C. Подобно повишаване на температурата в световен мащаб ще причини необратими промени на много екосистеми и в следствие на това ще се стигне до загуба на биологично разнообразие. Учените предупреждават, че покачването на температурите ще доведе до изчезването на 18% от насекомите, 16% от растенията и 8 % от гръбначните животни, ще повиши риска от наводнения със 170%, а над 400 милиона души ще бъдат изложени на тежки суши до края на века. Освен, че ще окажат опустошително въздействие върху природата, по-високите температури и по-интензивните метеорологични явления ще доведат и до огромни разходи за икономиките и ще възпрепятстват способността на страните да произвеждат храни (ще се намали значително добивът на зърнени култури), което може да доведе до масови миграционни движения особено в развиващите се държави. Във връзка с това, България е особено уязвима, защото като външна граница на Европейския съюз е изложена на риск, който не бива да се пренебрегва. Очевидно е, че изменението на климата е глобално предизвикателство, което изисква глобален отговор, като това е и един от водещите приоритети на Европейския съюз. ЕС е една от страните, подписали Парижкото споразумение, целта на което е да се ограничи глобалното затопляне значително под 2°C и да се положат усилия за ограничаването му до 1,5°C. Парижкото споразумение относно изменението на климата е първото всеобщо, правно задължително световно споразумение за климата, което установява глобална цел за адаптация за подобряване на капацитета за адаптиране, засилване на устойчивостта и намаляване уязвимостта към последиците от климатичните промени. Европейският съюз и неговите 28 държави членки подписват глобалното Парижко споразумение за климата на церемония на високо равнище в Ню Йорк на 22 април 2016 г. ЕС ратифицира документа на 5 октомври 2016 г., а Споразумението официално влиза в сила на 4 ноември 2016 г. Държавите от ЕС одобряват целта до 2050 г. да бъде постигната неутралност по отношение на климата в съответствие с Парижкото споразумение. През декември 2020 г. в контекста на необходимостта от повишаване на амбициите в областта на климата, както се изисква и от Парижкото споразумение, Европейският съвет одобрява нова цел за намаляване на емисиите до 2030 г. Лидерите от ЕС постигат съгласие по обвързваща цел за ЕС за

постигането на нетно намаление на равнището на Съюза на емисиите на парникови газове до 2030 г. с най-малко 55% спрямо равнищата от 1990 г. ЕС ще повиши амбициите си в областта на климата по такъв начин, че:

- Да се стимулира устойчивият икономически растеж;
- Да се създадат работни места;
- Да се донесат ползи за гражданите на ЕС, свързани със здравето и околната среда;
- Да се допринесе за дългосрочната конкурентоспособност в световен план на икономиката на ЕС чрез насърчаване на иновациите в зелени технологии.

В заключенията си Европейският съвет приканва Комисията да направи оценка на начините, по които всички икономически сектори могат да допринесат оптимално за постигането на целта за 2030 г., и да представи необходимите предложения, придружени от задълбочен анализ на екологичното, икономическото и социалното въздействие на равнище държава членка.

В тази връзка, следва да се отбележи, че с Решение № 621 на Министерския съвет от 25.10.2019 г., правителството на Република България приема Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, като на национално ниво разработването на стратегията е залегнало в Закона за ограничаване изменението на климата. Чрез приемането на стратегията България изпълнява международните си задължения като страна по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, Протокола от Киото и Парижкото споразумение. Документът очертава стратегическата рамка и приоритетите по отношение на адаптацията към изменението на климата до 2030 г. Целта е намаляване уязвимостта на страната спрямо последиците от изменението на климата и подобряване капацитета за адаптация на екологичните, социалните и икономическите системи към въздействията на изменението на климата. Националната стратегия за адаптация към изменението на климата обхваща девет сектора: "Селско стопанство", "Гори", "Биологично разнообразие и екосистеми", "Води", "Енергетика", "Транспорт", "Градска среда", "Човешко здраве" и "Туризъм". Стратегията се очертава подхода на България за адаптиране на ключовите сектори на икономиката към променящия се климат и запълва празнота в националната политика по изменение на климата. В рамките на документа е разработен и План за действие, в който са определени целите и приоритетите за подобряване на капацитета за адаптация и съдържа подробно разписани дейности за всеки от секторите, в това число необходим финансов ресурс, очаквани резултати, отговорни институции за тяхното прилагане. За първи път в България е изготвен и макроикономически анализ, в който са оценени социално-икономическите последици от

въздействията от изменение на климата. Ако не се предприемат необходимите действия, според изчисленията изменението на климата ще окаже негативно влияние във финансово отношение, като е възможно да ликвидира икономическия растеж на страната до 2050 г.

Освен в стратегическите документи на национално ниво, от изключително важно значение е амбициозната политика за смекчаване на изменението на климата на ЕС, да бъде прилагана и от регионалните и местните власти, чрез **приоритети и мерки** във връзка с проблемите по опазване на околната среда и устойчивото развитие, които да бъдат интегрирани в **документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие**. Климатичните фактори, а именно – глобалното затопляне, природните бедствия, рисковите територии и зони оказват все по-значително влияние върху подходите в регионалното и пространственото планиране, което налага те да бъдат ориентирани към новите глобални предизвикателства, свързани с опазването на ресурсите и адаптирането към климатичните промени и да се съобразяват с основните принципи на съвременната политика за устойчиво териториално развитие. Местните и регионални органи на властта имат решаваща роля по отношение на смекчаването и адаптацията към изменението на климата и могат да са движещата сила в глобалното управление на климата, която да допринесе значително за намаляване на емисиите парникови газове.

Във връзка с това, още през 2010 година, в становище на Европейския комитет на регионите (2010/C 79/03) относно Бялата книга на Комисията "Адаптиране спрямо изменението на климата — към европейска рамка за действие" се подчертава "необходимостта **местните и регионалните власти** да бъдат признати като **основни участници в борбата с вредните въздействия на изменението на климата**, тъй като те са готови да поемат съвместна отговорност и вече предприемат действия за **адаптиране на общините към последиците**." В документа се казва още, че тъй като мерките за адаптиране в редица случаи са дело главно на местно равнище, важно е да се гарантира, че подкрепата на ЕС е на разположение на местните и регионалните власти и предизвикателствата на изменение на климата трябва да залегнат като основен приоритет в бюджета на Съюза. Подчертана е необходимостта от използването на комбинация от политически инструменти, включително **стратегическо планиране на местно равнище** за справяне с въздействието на климата върху секторните политики, като от голямо значение е **аспекти на изменението на климата да бъдат включени пряко в инструментите за планиране на местно равнище**, за да се гарантира, че въздействието на климата се взема предвид. **Общините, градовете и регионите** са признати като **основни действащи лица** в адаптирането към изменението на климата, като се подчертава важността на това цялостната стратегия за адаптация на равнище Европейски

съюз да бъде достатъчно подробна, за да може стратегията да бъде приложена на регионално равнище в целия ЕС, като едновременно с това се отчита многообразието на регионите, климатичните условия и икономическите структури.

През юли 2018 г., отново се обръща специално внимание на **ролята на градовете и регионите в областта на управлението на климата и намаляването на емисиите на CO2**, когато Европейският комитет на регионите (КР) провежда дебат на високо равнище относно действията в областта на климата. Местните и регионалните лидери на ЕС приемат становище относно "Управлението в областта на климата след 2020 г." , в което е изложена позицията на Комитета за начините за прилагане на практика на Парижкото споразумение — т.нар. парижки наръчник. В документа се подчертава, че без официалното участие на **местните и регионалните органи на управление** ще се запазят разликите между ангажиментите по отношение на климата и постиженията, необходими за ограничаването на повишаването на температурата значително под 2°C. Призивът за официална роля за градовете и регионите в Парижкото споразумение отново е отправен по време на Конференцията на ООН по изменението на климата през декември 2018 г., проведена в Катовице, Полша (COP 24), когато Европейският комитет на регионите обединява силите си със световните мрежи от местни органи на властта в Катовице, с искане Парижкото споразумение да включва система за мониторинг и докладване на изпълнението на ангажиментите и постиженията на градовете и регионите в областта на намаляването на емисиите на CO2. Градовете имат дял от 70% в световните емисии на парникови газове, а местните органи на властта отговарят за изпълнението на повече от 70% от мерките за намаляване на изменението на климата и до 90% от мерките за приспособяване към него.

В Доклада на Комисията до Европейския парламент и Съвета се подчертава, че в отговор на призива на Парижкото споразумение за мобилизиране на **недържавни участници (бизнес, градове, граждани, международно гражданско общество и др.)**, ЕС подкрепя редица водещи инициативи като Мисия иновация, Световния конвент на кметовете по въпросите на климата и енергетиката (чрез Регионалните конвенти), 10-годишната рамка на програмите за устойчиво потребление и производство (мрежа 10YFP/Една планета), Партньорство за действие по въпросите на зелената икономика (PAGE), Партньорство за НОП, Възобновяема енергия за Африка, 4/1000 за интелигентно по отношение на климата селско стопанство и InsuResilience (застраховане и устойчивост). Създават се системни инструменти за проследяване, за да се измери тяхното въздействие върху намаляването и устойчивостта на емисиите.

Европа е един от най-развитите региони по отношение на регистрирани недържавни действия в областта на климата: от инициативите за сътрудничество, регистрирани на платформата NAZCA на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (зона за действия в областта на климата за недържавни участници – онлайн портал за визуализиране на колективни действия), 54% са европейски.

От 2017 г. Конвентът на кметовете в Европа е член на Световния конвент на кметовете по въпросите на климата и енергетиката, който обединява двете основни инициативи на градовете и местните власти в света (Конвентът на кметовете и Пактът на кметовете), за да ускори техния **преход към градове с по-ниски емисии, устойчиви спрямо изменението на климата, което носи ползи също за цялата икономика и има глобално въздействие**.

На 11 декември 2019 г. Комисията представи **Европейския зелен пакт (*The European Green Deal*)**, чиято амбиция е до 2050 г. ЕС да се превърне в първия в света **неутрален по отношение на климата блок**. Европейският преход към устойчива икономика изисква значителни инвестиции във всички сектори: за постигането на текущите цели в областта на климата и енергетиката за 2030 г. ще са необходими допълнителни инвестиции в размер на 260 милиарда евро годишно до 2030 г. С Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт ще се **мобилизират средства от ЕС** и ще се създаде необходимата рамка за улесняване и **стимулиране на публичните и частните инвестиции за прехода към неутрална по отношение на климата**, екологична, конкурентоспособна и приобщаваща икономика. В допълнение към другите инициативи, обявени в рамките на Зеления пакт, Планът се основава на три измерения:

- финансиране — мобилизиране на най-малко 1 трилион евро устойчиви инвестиции през следващото десетилетие. Частното финансиране ще бъде стимулирано от по-големия от всякога досега дял от бюджета на ЕС, предназначен за **разходи за действия в областта на климата и околната среда**, като ключова роля ще има Европейската инвестиционна банка;

- законодателни и други мерки — осигуряване на стимули за набавянето и пренасочването на публични и частни инвестиции. Поставяйки устойчивото финансиране в центъра на финансовата система, ЕС ще предостави инструменти за инвеститорите и ще улесни **устойчивите инвестиции от страна на публичните органи** чрез насърчаване на екологосъобразното бюджетиране и възлагане на обществени поръчки, както и чрез разработването на начини за улесняване на процедурите за одобряване на държавните помощи за регионите в преход;

- практическа помощ: Комисията ще окаже **подкрепа на публичните органи и организаторите на проекти** при планирането, изготвянето и изпълнението на устойчиви проекти.

Механизмът за справедлив преход (*The Just Transition Mechanism*) е друг ключов инструмент, гарантиращ, че преходът към неутрална по отношение на климата икономика се осъществява по справедлив начин, за да няма изоставени. Въпреки че всички региони ще се нуждаят от финансиране и че това е предвидено в Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт, Механизмът ще предоставя целева подкрепа за мобилизирането на най-малко 100 милиарда евро за периода 2021—2027 г. в най-засегнатите региони, за да се смекчат социално-икономическите последици от прехода. Механизмът ще генерира необходимите инвестиции в подкрепа на работниците и общностите, които разчитат на веригата за създаване на стойност, свързана с изкопаемите горива. Той ще допълни съществения принос от бюджета на ЕС, предоставян чрез всички пряко свързани с прехода инструменти.

Механизмът за справедлив преход ще има три основни източника на финансиране:

1. **Фонд за справедлив преход**, който ще получи средства от ЕС в размер на 7,5 милиарда евро, в допълнение към предложението на Комисията за следващия дългосрочен бюджет на ЕС. За да се възползват от своя дял от Фонда, държавите членки, в диалог с Комисията, ще трябва да определят допустимите територии чрез специални териториални планове за справедлив преход. Те освен това ще трябва да се ангажират да допринасят за всяко евро от Фонда за справедлив преход с едно евро от средствата от Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд плюс, както и да предоставят допълнителни национални ресурси. По този начин ще се осигури финансиране в размер между 30 и 50 милиарда евро, което ще мобилизира още инвестиции. Чрез Фонда ще се предоставят предимно безвъзмездни средства на регионите. С тези средства ще се помогне на работниците да развият умения и компетенции за пазара на труда на бъдещето, както и на МСП, стартиращите предприятия и инкубаторите, за да създадат нови икономически възможности в тези региони. С Фонда ще се подкрепят и инвестициите в прехода към чиста енергия, например в областта на енергийната ефективност.

2. **Специална схема за справедлив преход в рамките на InvestEU** за мобилизиране на инвестиции в размер до 45 милиарда евро. Целта на тази схема е да се привлекат частни инвестиции, включително в устойчива енергия и транспорт, които да са от

полза за тези региони и да помогнат на техните икономики да намерят нови източници на растеж.

3. **Механизъм за отпускане на заеми за публичния сектор** с Европейската инвестиционна банка, подкрепен от бюджета на ЕС, за мобилизиране на инвестиции в размер на 25—30 милиарда евро. Той ще служи за отпускането на заеми в публичния сектор, например за инвестиции в топлоснабдителни мрежи и саниране на сгради. Комисията ще представи законодателно предложение за създаването му през март 2020 г.

Механизмът за справедлив преход е нещо повече от инструмент за финансиране: разчитайки на платформа за справедлив преход, Комисията ще оказва техническа помощ на държавите членки и инвеститорите и **ще гарантира участието на засегнатите общности, местните органи, социалните партньори и неправителствените организации**. Механизмът за справедлив преход ще включва стабилна рамка за управление, в чиято основа ще бъдат териториалните планове за справедлив преход.

Възползвайки се от гореизброените политики, стимули, финансови инструменти, както и практическа помощ, регионалните и местни власти могат да се превърнат в активен участник в диалога и процеса за справяне с климатичните промени на местно ниво, като предприемат реални действия за преодоляване на едно от най-големите предизвикателства, засягащо всяка една тема от нашия живот. С цел адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата и намаляването на рисковете от природни бедствия (хидроложки, метеорологични, геофизични и биологични природни явления и бедствия), е необходимо местните власти и общности да са достатъчно добре информирани за различните аспекти на темата „климатични промени“, за да имат необходимия капацитет за съответния анализ, разработване и изпълнение на стратегическите цели, възможностите и приоритетите за адаптиране към тези промени. Основно предизвикателство пред планирането на социално-икономическото и екологичното развитие на районите в България е постигането на съответствие с европейската кохезионна политика и националните цели и приоритети за регионално развитие, като същевременно се отчитат спецификите и нуждите от структурни промени и постигане на догонващо средните европейски нива развитие. Конкретните приоритети и заложените към тях мерки трябва да бъдат разработени така, че да отговарят пряко на специфичните проблеми в съответната територия, както и да са съобразени с възможностите за финансиране, ресурсната обезпеченост, законодателните норми и ограничения, наличните капацитет и компетенции на съответното ниво за планиране. Във

връзка с мерки и дейности за адаптиране на съответната община към промените в климата е необходимо и провеждане на информационни кампании с ясен фокус върху заинтересованите страни и целевите групи. Повишаването на информираността на населението на общината по темата ще намали неговата уязвимост към очакваните последици и рискове от климатичните промени. Важно е да се подчертае, че климатичните промени не бива да бъдат разглеждани само като бреме за местната власт и местните общности, а като импулс за развитие, който да доведе до глобална промяна на цели икономически сектори, като пример за това може да е внедряването и използването на възобновяеми енергийни източници. Адаптирането на подходите в планирането към измененията на климата в община Ветово ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия - хидроложки, метеорологични, геофизични и биологични природни явления и бедствия.

По отношение на екологичното състояние и рискове на територията на община Ветово могат да се изведат следните заключения:

От дегерационните процеси, засягащи почвите в общината, най-съществено за екологичното състояние на територията е ерозията. Равнинният релеф, климатичните фактори, големите площи обработваема земя, прилаганите агротехнически практики, отсъствието на ветрозащитни пояси и растителната покривка, са предпоставки за проявата на площна ветрова и водна ерозия. Действителния риск от почвена ерозия за района е от среден до умерен.

Относно на качеството на атмосферния въздух, трябва да се отбележи, че територията на община Ветово няма промишлени замърсители, изхвърлящи емисии вредни вещества в атмосферата. Като основен източник на замърсяване може да се определи замърсяването с фини прахови частици, които се отделят в резултат на битовото отопление – вследствие на използването на твърдо гориво през зимните месеци, лошото състояние на пътните настилки, при строителни дейности и др.

Основен източник на акустично натоварване на средата в община Ветово е автомобилният трафик, а за общинския център гр. Ветово и гр. Сеново също и железопътният транспорта.

Във връзка с направените изводи са заложени релевантни мерки за компенсиране на климатичните промени и ограничаване на сега съществуващите въздействия, чрез подобряване на условията на средата чрез прилагането на екологосъобразни решения, което свидетелства за ангажираността на Община Ветово и стремежът ѝ да допринесе към глобалните усилия за борбата с изменението на климата, както и да опази природните

богатства на своята територия. Дейностите за ограничаване на изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени са разписани в Програмата за реализация на ПИРО 2021-2027 г. на Община Ветово в рамките на **Мярка 5: Развитие на екологичната инфраструктура и дейности по опазване на околната среда** към **Приоритет 2 Техническа инфраструктура и опазване на околната среда** и включват следните дейности и проекти:

- Изграждане на мобилна инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци в гр. Ветово;
- Изграждане на сепарираща инсталация за отпадъци с Община Русе;
- Изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО – Русе;
- Разработване на Програма за опазване на околната среда;
- Разработване на Програма за управление на отпадъците;
- Разработване на Стратегическа карта за шум;
- Разработване на Програма за подобряване качествата на атмосферния въздух;
- Разработване на Програма за енергийна ефективност;
- Разработване на Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива;
- Изграждане на общинска структура за управление на отпадъците;
- Изготвяне на нов лесоустройствен план;
- Поддържане на общинския горски фонд съгласно лесоустройствения план.

Макар да не се предвижда разработване на предварителен доклад за екологична оценка на ПИРО, следва да се отбележи, че в съответствие с действащата нормативна уредба, при изпълнението на всяка от мерките в Плана за интегрирано развитие на общината, свързана с реализация на инвестиционни проекти, за които е задължителна ОВОС, такава ще бъде извършвана преди икономическата оценка, финансиране и стартиране на съответните обекти.

VIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

За целите на наблюдението и оценката се изгражда система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. Описанието на тази система и на действията, които ще осигурят нейното ефективно функциониране, са част от структурата на ПИРО.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка. Особено внимание трябва да се отдели на организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата, прилагани от съответните органи и звена.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода 2021-2027 г. трябва да са посочени в матрица на индикаторите (вж. Приложение № 3). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор следва да са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана. При наличие на достатъчно информация и данни на периодична база могат да се определят и междинни стойности на индикаторите по ключови приоритети.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО следва да се имат предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г. Списък на общите индикатори, съгласно проектите на Регламенти на ЕС за периода 2021-2027 г., е представен в Приложение № 3а към настоящите Методически указания.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

Индикаторите за наблюдение следва да обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. За целите на плана е подходящо да се използват два вида индикатори: за продукт и за резултат.

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Типа индикатор, който ще се прилага към съответен приоритет или цел зависи от конкретиката на формулираните цели, приоритети и мерки в съответния ПИРО. Най-общо индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат – по отношение на целите. Въпреки това е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат. Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на целите. Индикаторите за продукт могат да измерват и постигането на мерките, но не е задължително да се формулират за всяка отделна мярка, дейност или проект – включването на индикатори по отношение на мерките зависи от конкретната ситуация.

За приоритетите и мерките, свързани с определените в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) следва да се определят отделни самостоятелни индикатори, чрез които да се оцени приносът на интервенциите както към

развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на Община Ветово за периода 2021-2027 г. е разработен в съответствие с препоръките на Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община за периода 2021-2027 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството от месец март 2020 г.

Стратегическият документ отговаря на националната политика в областта на регионалното развитие и съответства на приоритетите на Европейската регионална политика.

Заложените конкретни приоритети, цели и мерки на Плана за интегрирано развитие на Община Ветово 2021-2027 г. кореспондират с формулираната цялостна визия за развитието на общината и превръщането ѝ в среда на устойчив и приобщаващ растеж със сплотена местна общност, с хармонично и балансирано развитие на територията, с качествени социално-интегрирани политики, с потенциал за сътрудничество в услуга на хората, с развита местна икономика и съхранена идентичност.

Дефинираните цели на настоящия ПИРО отразяват местните потенциали за развитие и са съсредоточени върху решаването на конкретните проблеми на община Ветово, а приоритетите са фокусирани върху нейните конкурентни предимства. Във връзка с това трябва да се отбележи, че документът е подготвен с активното участие и партньорство на местните общности и заинтересовани страни, особено що се отнася до определянето на неговите цели и приоритети, като е осигурена максимална прозрачност и съгласуваност на изготвянето на плана, в съответствие с разработената комуникационна стратегия.

Предвидените проекти за изпълнение са съобразени с разполагаемите финансови ресурси, като във финансовата индикативна таблица е спазен изцяло принципът на съфинансиране и допълняемост на бюджетните ресурси на община Ветово със средства от държавния

бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници. За да се гарантира изпълнимостта на плана, от гледна точка на ресурсите, е необходимо ежегодно да се прави преглед на мерките и дейностите, включени в ПИРО и да се актуализира при необходимост тяхната приоритетност и възможности за реализация.

Системата от индикатори за оценка напредъка на изпълнението на стратегическия документ включва ясни, адекватни и измерими индикатори, даващи възможност за по-всеобхватна и задълбочена оценка на изпълнението на плана и позволяващи да се изготвят качествени междинна и последваща оценки на плана за определяне на социално- икономическото му въздействие.

Планът за интегрирано развитие на Община Ветово за периода 2021-2027 г. има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия и фактори, което изисква постоянна дейност на всички заинтересовани участници и създаването на добра организация и координация за неговото изпълнение.